

ความพึงพอใจของคนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพ
ศึกษากรณีศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ

บทคัดย่อ

ของ

นายคันสนะ อัครช่วง

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การศึกษา

พฤษภาคม 2548

คันสนะ อิศวช่วง. (2548). ความพึงพอใจของคนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพ : ศึกษากรณีศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ. สารนิพนธ์ ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์การศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ : อ.ไมตรี อภิพัฒน์มนตรี.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความพึงพอใจ และเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของคนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพในศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ, อายุ, ประเภทความพิการ, สาขาวิชาชีพที่ฝึกอบรม, สาเหตุสนใจในการเข้ารับการฝึกอบรม, ระดับการศึกษา, สถานภาพสมรส และปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ รายได้ของครอบครัวต่อเดือน

กลุ่มประชากรเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ คนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพในศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ จำนวน 91 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่า t (t - test) การใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One way Analysis of Variance) และการทดสอบค่าเฉลี่ยรายคู่ของความพึงพอใจของคนพิการ โดยหลังจากการใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว ถ้าพบว่ามีค่าเฉลี่ยอย่างน้อยหนึ่งคู่มีความแตกต่างกัน ก็ทำการทดสอบด้วยวิธีการ Scheffe's Method เพื่อให้ทราบว่าตัวแปรคู่ใดที่มีความแตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า

1. คนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพในศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ ส่วนมากเป็นเพศชาย อายุระหว่าง 20 - 26 ปี พิกทางด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา สถานภาพโสด และมีรายได้ของครอบครัวต่อเดือนต่ำกว่า 3,000 บาท ซึ่งความพึงพอใจของคนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพ โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก

2. ปัจจัยในด้านเพศ และสาขาวิชาชีพที่ฝึกอบรม มีผลต่อความพึงพอใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ปัจจัยในด้านอายุ ประเภทความพิการ สาเหตุสนใจในการเข้ารับการฝึกอบรม ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส และรายได้ของครอบครัวต่อเดือนมีผลต่อความพึงพอใจไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

THE SATISFACTION OF DISABLED PERSON ON VOCATIONL TRAINING
A CASE STUDY OF PRAPRADAENG VOCATIONAL REHABILITATION CENTER
FOR THE DISABLED PEOPLE, SAMUTPRAKARN PROVINCE

AN ABSTRACT

BY

MR.SANSANA USSAWACHUANG

Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master Economics degree in Economics of Education
at Srinakarinwirot University

May 2005

Mr.Sansana Ussawachuang. (2005). *The Satisfaction of Disabled Person on Vocational Training : A Case Study of Prapradaeng Vocational Rehabilitation Center for The Disabled People, Samutprakarn Province.* Master's Project, M.Econ. (Economics of Education). Bangkok : Graduate School, Srinakarinwirot University.
Project Advisor : A. Maitri Abhibhatanamontri

The aim of this research was to study satisfaction and to compare factors with impacts on satisfaction of the disabled person on vocational training at Prapradaeng Rehabilitation Center for the Disabled People, Samutprakarn Province classified by personal characters such as gender, age, type of disability, trained profession, incentive to enter the training program, level of education, marital status and economic and social factor which was the household income per month.

The population in this research were the disabled person on vocational training at Prapradaeng Vocational Rehabilitation Center for the Disabled People for 91 persons. The data was collected through questionnaires with 5 level scale and analyzed with statistical methods such as percentage, means, standard deviation, t - test, one - way ANOVA and average pair test on satisfaction of the disabled. After the ANOVA has been undertaken through Scheffe's Method to learn which pair of variance has differed, it was found that at least one pair of the average had differed.

The results of the research are as follows;

1. Most of the disabled person on vocational training at Prapradaeng Vocational Rehabilitation Center for the Disabled People were male with age between 20 - 26 years with physical disability and mobile difficulties, educational level in the high school, single and household income per month lower than 3,000 baht. The satisfaction of the disabled person on vocational training was overall in a high level.

2. The factors like gender and field of trained profession had different impacts on satisfaction with statistical significance level of 0.05 but the factors like age, type of disability, incentive, level of education, marital status and household income per month have no different impact on satisfaction at the statistical significance level of 0.05

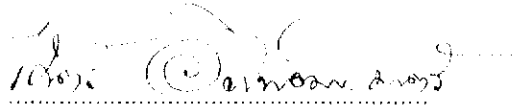
ความพึงพอใจของคนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพ
ศึกษากรณีศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ

สารนิพนธ์
ของ
นายคันสนะ อัครช่วง

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การศึกษา
พฤษภาคม 2548
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการสอบ
ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

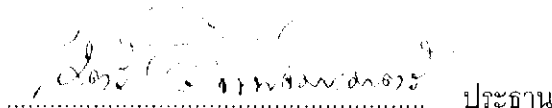
(อาจารย์ ไมตรี อภิพัฒนะมนตรี)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

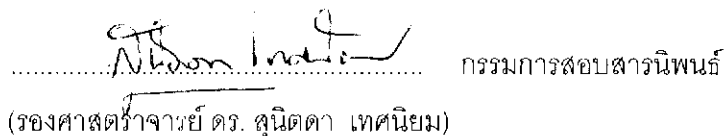

(รองศาสตราจารย์ ดร. พิชัย จารุจิตติพันธ์)

คณะกรรมการสอบ

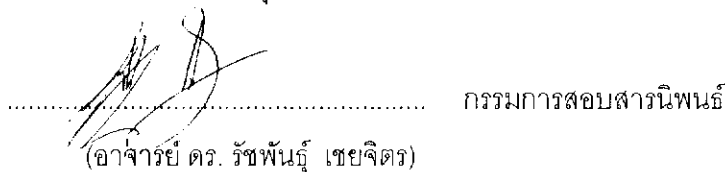

(อาจารย์ ไมตรี อภิพัฒนะมนตรี)

กรรมการสอบสารนิพนธ์

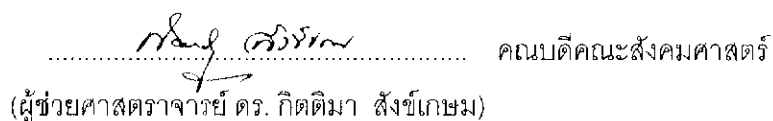
(รองศาสตราจารย์ ดร. สุนิดา เทคนิยม)

กรรมการสอบสารนิพนธ์

(อาจารย์ ดร. รัชพันธุ์ เขยจิตร)

อนุมัติให้สารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณบดีคณะสังคมศาสตร์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กิตติมา สังข์เกษม)

วันที่ ...11... เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2548

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี เนื่องจากความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างดียิ่งของ
อ.ไมตรี อภิพัฒนะมนตรี อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ที่ได้ให้คำแนะนำและตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่อง
ตั้งแต่เริ่มต้นจนเสร็จสมบูรณ์ รวมทั้งคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิประสาทวิชาความรู้ ผู้วิจัย
มีความซาบซึ้งในความกรุณาเป็นอย่างมาก และขอขอบคุณอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณ นายทัศนกร มั่นคง ผู้อำนวยการศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง
จ.สมุทรปราการ ซึ่งได้ให้ความกรุณาให้ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูล เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบแก้ไข
เครื่องมือวิจัย และให้คำแนะนำ ปรึกษาเป็นอย่างดี รวมถึงเจ้าหน้าที่ในศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการ
พระประแดง จ.สมุทรปราการ ทุกท่าน

ขอขอบคุณ รศ.วิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์ สมาชิกสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
และนายวิสิทธิ์ สนามชวด หัวหน้ากลุ่มการคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิคนพิการ กระทรวงการพัฒนาสังคม
และความมั่นคงของมนุษย์ ในการเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแก้ไขเครื่องมือวิจัย

ขอขอบคุณคนพิการทุกท่านในศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ ที่ได้
ให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณเพื่อนๆในสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การศึกษา รุ่นที่ 4 ทุกคน ที่เป็นกำลังใจ
และให้การช่วยเหลือในการทำสารนิพนธ์ฉบับนี้

และขอขอบคุณบิดา มารดา และญาติพี่น้องทุกคน ที่เลี้ยงดู อบรม สั่งสอนและเป็นกำลังใจ
ให้แก่ผู้วิจัยเสมอมา โดยคุณประโยชน์อันใดที่เกิดจากสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้แก่ผู้เกี่ยวข้อง
ทุกท่าน

ต้นสนะ อัครช่วง

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายของการวิจัย	4
	ความสำคัญของการวิจัย	4
	ขอบเขตของการวิจัย	4
	ประชากรที่ใช้ในการวิจัย	4
	ตัวแปรที่ศึกษา	4
	นิยามศัพท์เฉพาะ	5
	กรอบแนวคิดในการวิจัย	8
	สมมติฐานในการวิจัย	8
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
	ประวัติ ความเป็นมา และลักษณะการดำเนินการของศูนย์ฟื้นฟูอาชีพ	
	คนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ	10
	ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ	15
	แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ	26
	แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ	29
	แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรม	35
	แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐศาสตร์การศึกษา	37
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	41
3	วิธีดำเนินการวิจัย	50
	กลุ่มประชากรเป้าหมาย	50
	การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย	50
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	51
	การจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล	52
	สถิติที่เกี่ยวข้อง	53

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	56
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	56
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	56
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	57
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	90
ความมุ่งหมายของการวิจัย	90
ความสำคัญของการวิจัย	90
สมมติฐานในการวิจัย	90
วิธีดำเนินการวิจัย	91
การเก็บรวบรวมข้อมูล	92
การวิเคราะห์ข้อมูล	92
สรุปผลการวิจัย	93
การอภิปรายผล	99
ข้อเสนอแนะ	105
บรรณานุกรม	108
ภาคผนวก	116
ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์	143

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	แสดงค่าความถี่ และค่าร้อยละ ของข้อมูลส่วนบุคคลของคนพิการในศูนย์ฟื้นฟู.....	58
2	แสดงการเปรียบเทียบความพึงพอใจในด้านต่างๆ	60
3	แสดงการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจ ของคนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพ ณ ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ ด้านครูผู้สอน โดยรวมและรายข้อ	61
4	แสดงการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจ ของคนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพ ณ ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ ด้านหลักสูตรวิชาชีพที่ฝึกอบรม โดยรวมและรายข้อ	62
5	แสดงการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจ ของคนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพ ณ ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ โดยรวมและรายข้อ ...	63
6	แสดงการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจ ของคนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพ ณ ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ ด้านด้านสังคมสงเคราะห์ โดยรวมและรายข้อ	64
7	แสดงการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความพึงพอใจ และการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 ของคนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพ ณ ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ จำแนกตามเพศของคนพิการ	65
8	แสดงการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความพึงพอใจ และการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 ของคนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพ ณ ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ จำแนกตามอายุของคนพิการ	67
9	แสดงการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความพึงพอใจ และการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 ของคนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพ ณ ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ จำแนกตามประเภทความพิการของคนพิการ	69

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
10 แสดงการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความพึงพอใจ และการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 ของคนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพ ณ ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ จำแนกตามสาขาวิชาชีพของคนพิการ 71	71
11 แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของคนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพ ณ ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ ที่มีความพึงพอใจแตกต่างกันในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ 73	73
12 แสดงการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความพึงพอใจ และการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 ของคนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพ ณ ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ จำแนกตามสาเหตุสนใจในการเข้ารับการฝึกอบรมของคนพิการ 74	74
13 แสดงการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความพึงพอใจ และการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 ของคนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพ ณ ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ จำแนกตามระดับการศึกษาของคนพิการ 76	76
14 แสดงการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความพึงพอใจ และการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 ของคนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพ ณ ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ จำแนกตามสถานภาพสมรสของคนพิการ 78	78
15 แสดงการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความพึงพอใจ และการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 ของคนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพ ณ ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ จำแนกตามรายได้ของครอบครัวต่อเดือนของคนพิการ 80	80
16 แสดงการเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของคนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพ ณ ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ แยกตามประเภทความพิการและสาขาวิชาชีพที่ฝึกอบรม 82	82

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
17	แสดงการเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของคนพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย ที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพ ณ ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ แยกตามสาขาวิชาชีพที่ฝึกอบรม และความพึงพอใจในด้านต่างๆ .. 84
18	แสดงการเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของคนพิการทางกายและการเคลื่อนไหวที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพ ณ ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ แยกตามสาขาวิชาชีพที่ฝึกอบรม และความพึงพอใจในด้านต่างๆ 85
19	แสดงการเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของคนพิการทางด้านจิตใจหรือพฤติกรรม ที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพ ณ ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ แยกตามสาขาวิชาชีพที่ฝึกอบรม และความพึงพอใจในด้านต่างๆ 85
20	แสดงการเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของคนพิการทางด้านสติปัญญาหรือการเรียนรู้ ที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพ ณ ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ แยกตามสาขาวิชาชีพที่ฝึกอบรม และความพึงพอใจในด้านต่างๆ 86
21	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เพื่อปรับปรุงเกี่ยวกับการฝึกอบรมอาชีพ ศึกษากรณีศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ โดยทำการจัดเรียงข้อมูลความถี่ของผู้ตอบแบบสอบถาม 87

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	8
2 การเปรียบเทียบความพึงพอใจ	31
3 ปัจจัยที่ทำให้เกิดความพึงพอใจ	33

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ในปัจจุบันโลกได้เข้าสู่ยุคโลกาภิวัตน์ จึงก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งทางเศรษฐกิจสังคม และการเมือง ซึ่งการเปลี่ยนแปลงส่งผลให้เกิดการพัฒนาขึ้นในทุกๆด้าน ทั้งทางด้านสังคมที่มีความแก่งแย่งกันมากขึ้น ด้านวัฒนธรรมที่เปลี่ยนแปลง มีการครอบงำทางวัฒนธรรมจากต่างประเทศ ด้านเศรษฐกิจที่เติบโตอย่างรวดเร็ว และด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่ก้าวเข้าสู่ยุคไร้พรมแดน จึงเป็นสาเหตุทำให้ทำให้เกิดการแข่งขันกันขึ้นเป็นอย่างมากทั้งทางด้านการดำรงชีวิต โอกาส และการทำงาน ดังนั้น การที่คนในยุคนี้จะอยู่ได้ในสังคมปัจจุบัน และประสบความสำเร็จทั้งทางด้านหน้าที่การงาน และด้านอื่นๆ มีความได้เปรียบด้านการแข่งขัน สามารถก้าวทันเทคโนโลยีที่ทันสมัย และเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ต้องมีความสามารถรอบด้าน ต้องบูรณาการความรู้ได้เป็นอย่างดี รู้จักแสวงหาความรู้ และเรียนรู้ตลอดชีวิตตามหลักพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 เพื่อเพิ่มพูนศักยภาพของตัวเอง มีความสามารถที่จะเป็นปัจจัยผลิตที่สำคัญ ซึ่งปัจจัยผลิตประกอบด้วย ที่ดิน พุ น แรงงาน และผู้ประกอบการ ก่อให้เกิดทุนมนุษย์

มนุษย์เป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุดต่อการพัฒนาสังคม และเศรษฐกิจ กล่าวคือสังคมใด ทรัพยากรมนุษย์มีคุณภาพ มีประสิทธิภาพ และมีสมรรถภาพทั้งทางร่างกายและจิตใจ สังคมนั้นก็จะมี ความเจริญก้าวหน้า แต่ตามข้อเท็จจริงนั้นไม่ว่าสังคมจะเจริญก้าวหน้าสักแค่ไหน ย่อมต้องประกอบไปด้วย ประชากรประเภทต่างๆ ทั้งที่มีคุณภาพ และด้อยคุณภาพ ทั้งที่มีร่างกายปกติสมบูรณ์ และผู้มีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ หรือสติปัญญา ที่ถูกเรียกว่า "คนพิการ" รวมอยู่ในสังคมเดียวกันทั้งสิ้น จุริรัตน์ ผ่องแผ้ว (สมพร แซ่เล้ง, 2540 : 1 ; อ้างอิงจาก จุริรัตน์ ผ่องแผ้ว, ม.ป.ป. : 20) โดยบุคคลที่ไม่สามารถจะพัฒนาตนเองได้ย่อมส่งผลให้หางานยาก ไม่ทันต่อความก้าวหน้าของเทคโนโลยี ยิ่งถ้าเป็นคนพิการด้วยแล้วยิ่งจะถูกตัดโอกาสจากหน่วยงานต่างๆ เนื่องจากศักยภาพขาดความทัดเทียมกับบุคคลทั่วไป ความพิการเมื่อเกิดขึ้นกับบุคคลใดแล้ว ย่อมทำให้บุคคลนั้นมีปฏิกิริยาต่อความพิการ และก่อให้เกิดผลกระทบทางจิตใจ ทั้งนี้เพราะสมรรถภาพทางร่างกายที่ลดลง และพยาธิสภาพทางร่างกายที่ไม่สามารถทำให้สมบูรณ์ได้ (วิยะดา ศักดิ์ศรี, 2531 : 138) จะเห็นว่าคนพิการจะไม่ได้ ได้รับความสนใจ และเอาใจใส่จากผู้อื่นเท่าที่ควร รวมถึงส่งผลกระทบต่อจิตใจของผู้พิการอีกด้วย ถูกมองว่า เป็นบุคคลน่าสมเพชเวทนาเป็นคนที่ไร้ความสามารถโดยสิ้นเชิง ต้องตกเป็นภาระของครอบครัว โดยไม่ได้รับการเล็งดูและการยอมรับให้อยู่ในสังคม หรือทำกิจกรรมในสังคมได้เหมือนคนทั่วไป (วิจิตร แก้วศรีสวัสดิ์, 2544 : 7)

จากการรายงานการประชุมสุดยอดว่าด้วยการพัฒนาสังคม (World Summit for Social Development) ระหว่างวันที่ 6 - 12 มีนาคม 2538 ที่กรุงโคเปนเฮเกน ประเทศเดนมาร์ก ระบุว่า มีคนพิการทั้งหมดมากกว่า 1 ใน 10 ของประชากรทั้งหมด และคนกลุ่มนี้มักจะอยู่ในสภาวะยากจน ไม่มีงานทำ และถูกโดดเดี่ยวทางสังคม (สุภรธรรม มงคลสวัสดิ์, 2544 : 1) สำหรับประเทศไทยนั้น ข้อมูลจากการจดทะเบียนกลางคนพิการ สำนักงานคณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ กรมประชาสงเคราะห์ ณ วันที่ 30 มีนาคม พ.ศ. 2543 พบว่า ได้มีการจดทะเบียนคนพิการ รวมทั้งสิ้น 200,601 ราย และมีคนพิการยื่นขอจดทะเบียนเพิ่มขึ้นทุกปีละประมาณ 30,000 ราย ซึ่งปัจจุบัน ณ วันที่ 30 พฤศจิกายน 2547 สถิติผู้จดทะเบียนคนพิการทั่วประเทศ 396,984 ราย โดยเป็นคนพิการใน กรุงเทพฯ จำนวน 25,451 คน และภูมิภาค จำนวน 371,533 คน ดังนั้นเราจึงควรหันมาให้ความสำคัญกับคนพิการให้มากขึ้น ดังเช่น องค์การสหประชาชาติที่ได้ประกาศให้ปี พ.ศ. 2524 เป็น ปีคนพิการสากล (United Nations International Year of Disabled Persons หรือ IYDP) และในช่วงระหว่าง พ.ศ. 2526 - 2535 เป็น "ทศวรรษของคนพิการแห่งสหประชาชาติ" โดยมีเป้าหมายสำคัญ คือ การมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่และโดยเสมอภาคของคนพิการ ซึ่งหมายถึงการเร่งฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ เพื่อให้คนพิการมีชีวิต ความเป็นอยู่ มีการศึกษา และการทำงานเหมือนคนทั่วไป (สภาคนพิการทุกประเภทแห่งประเทศไทย, 2535 : 7,19) ในช่วงเวลาดังกล่าวประเทศไทยได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534 โดยมีเจตนารมณ์ที่ว่า คนพิการเป็นทรัพยากรส่วนหนึ่งของประเทศ และสามารถปรับสภาพความพิการด้วยการดูแล รักษา และฟื้นฟูสมรรถภาพ เพื่อให้สามารถประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองและครอบครัว ให้ดำรงชีวิตประจำวันอยู่ในสังคมอย่างปกติสุข โดยได้จำแนกลักษณะความพิการออกเป็น 5 ประเภท คือ ความพิการทางการมองเห็น ความพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย ความพิการทางการเคลื่อนไหวหรือการเคลื่อนไหว ความพิการทางจิตใจหรือพฤติกรรม ความพิการทางสติปัญญาหรือการเรียนรู้ ซึ่งเกิดจากการออกกฎกระทรวงว่าด้วยการแบ่งประเภทความพิการเพื่อให้กับคนพิการ รวมถึงกฎกระทรวงว่าด้วยการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์ และกฎกระทรวงว่าด้วยการจ้างงาน เหล่านี้ได้รับสิทธิและสวัสดิการทั้ง 4 ด้าน คือ การฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์ การพัฒนาทางการศึกษา การส่งเสริมในการประกอบอาชีพ และการพัฒนาทางด้านสังคม พร้อมกับให้มี แผนการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการแห่งชาติ พ.ศ. 2540 - 2544 ซึ่งได้กำหนดวิสัยทัศน์ แนวทาง และมาตรการให้คนพิการได้รับบริการฟื้นฟูสมรรถภาพด้านต่างๆ โดยหน่วยงานภาครัฐ เอกชน องค์กรท้องถิ่น องค์กรคนพิการ ชุมชน และครอบครัว ประสานความร่วมมืออย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อนำทรัพยากรของหน่วยงานที่มีอยู่มาปรับใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด และเหมาะสมกับการพัฒนาศักยภาพของคนพิการอย่างเต็มความสามารถ รวมทั้งสนับสนุนให้คนพิการสามารถอยู่ร่วมกับครอบครัว ชุมชน และสังคม ได้อย่างมีเกียรติ และศักดิ์ศรี รวมทั้งสร้างเจตคติที่เหมาะสมเกี่ยวกับคนพิการ (วิจิตร แก้วเครือวัลย์, 2544 : 1)

ในปี พ.ศ. 2535 หลายประเทศในเอเชียรวมทั้งประเทศไทยมีกฎหมายสำหรับคนพิการ แต่การนำไปปฏิบัติให้บรรลุสู่เป้าหมายยังไม่เป็นที่ยอมรับ ในการประชุมคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งเอเชียและแปซิฟิก (Economic and Social Commission for Asia and the Pacific : ESCAP) ร่วมกับองค์กรคนพิการระหว่างประเทศ ระหว่างวันที่ 1 - 5 ธันวาคม 2535 ที่ประชุมได้ประกาศ "ทศวรรษคนพิการแห่งเอเชียแปซิฟิก 2536 - 2545" (สุภรธรรม มงคลสวัสดิ์. 2544 : 3) องค์การสหประชาชาติได้ประกาศให้วันที่ 3 ธันวาคม ของทุกปีเป็นวันคนพิการสากล หลังจากนั้นในปี พ.ศ. 2538 เริ่มให้คนพิการกู้เงินเพื่อประกอบอาชีพอิสระ จำนวนไม่เกิน 20,000 บาท โดยไม่เสียดอกเบี้ย และมีระยะเวลาผ่อนชำระคืน 5 ปี และต่อมาในปี พ.ศ. 2540 ได้มีมติคณะรัฐมนตรีกำหนดให้ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจพิจารณารับคนพิการเข้าทำงานโดยเสมอภาคกับคนไม่พิการ (สุภรธรรม มงคลสวัสดิ์. 2544 : 4) ซึ่งคนพิการทุกคนย่อมต้องการพัฒนาศักยภาพของตนเองให้มีความทัดเทียมบุคคลทั่วไป ในด้านการประกอบอาชีพ ด้านโอกาส เพื่อให้ตนเองได้มีงานทำ สามารถหารายได้เลี้ยงตนเอง และครอบครัวได้ เกิดความภูมิใจในความสามารถของตนเอง เป็นการพัฒนาศักยภาพมนุษย์ที่สำคัญ

การมีงานทำนับว่ามีความสำคัญต่อคนพิการมาก เพราะนอกจากการทำงานจะหมายถึง การมีรายได้ มีเงินทองจับจ่ายใช้สอยให้ได้มาซึ่งปัจจัยสี่แล้ว การทำงานยังมีความสำคัญต่อคนพิการ ในแง่ของศักดิ์ศรี ก่อให้เกิดความภาคภูมิใจ และเป็นที่ยอมรับของสังคมอีกด้วย (กรมการจัดหางาน. 2538 : 18) และหากคนพิการได้รับการพัฒนาให้ถูกทาง แรงงานคนพิการก็จะเป็นแรงงานที่มีคุณค่า และเป็น พยานภาพในการพัฒนาสังคมได้ ประเทศที่พัฒนาแล้วหลายประเทศ เช่น อังกฤษ ญี่ปุ่น สวีเดน เล็งเห็นความสำคัญของการสนับสนุนให้คนพิการมีงานทำ จึงมีการบัญญัติกฎหมายการจ้างงานคนพิการในระบบอัตราส่วน (Quota System) คือ กฎหมายได้กำหนดให้หน่วยงานของรัฐบาล หรือ เอกชนรับคนพิการเข้าทำงานในจำนวนที่เป็นสัดส่วนกับจำนวนพนักงานปกติ (กรณีการ พงศศิลา. ม.ป.ป. : 87 - 89)

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาความพึงพอใจของคนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพ ศึกษากรณีศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ เพื่อปรับปรุงหลักสูตรในการพัฒนาทักษะอาชีพให้กับคนพิการได้อย่างตรงต่อความต้องการ และเหมาะสมแก่ผู้ที่เข้ารับการฟื้นฟู ซึ่งผลที่ได้จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์การจัดการกับหลักสูตรในการพัฒนาอาชีพแก่คนพิการ และสถาบันฟื้นฟูทักษะอาชีพอื่นๆ เนื่องจากการพัฒนาคนพิการ ซึ่งเปรียบเสมือนภาระของครอบครัวและสังคม ต้องการคนดูแลเอาใจใส่ ไร้ความสามารถในการทำงาน กลับสามารถทำงาน มีรายได้ หาเลี้ยงตนเองและครอบครัวไม่เป็นภาระของครอบครัวและสังคม สามารถเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาระบบเศรษฐกิจของประเทศได้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของคนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพในศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ
2. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของคนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพในศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ประเภทความพิการ สาขาวิชาชีพที่ฝึกอบรม สาเหตุสนใจในการเข้ารับการฝึกอบรม ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส และปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ รายได้ของครอบครัวต่อเดือน
3. เพื่อเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของคนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพในศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ แยกตามประเภทความพิการ กับสาขาวิชาชีพที่ฝึกอบรม

ความสำคัญของการวิจัย

ได้ทราบความพึงพอใจ และปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจที่แตกต่างกันของคนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพในศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ ซึ่งผลของการศึกษาที่ได้จากการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจ สามารถนำมาเป็นแนวทางในการจัดการและปรับปรุงหลักสูตรการฝึกอบรมอาชีพในศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ ให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพมากขึ้น และสอดคล้องกับความพึงพอใจของคนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพ

ขอบเขตของการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้มุ่งที่จะศึกษาความพึงพอใจของคนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพในศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ

ประชากรเป้าหมาย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้ศึกษาจากคนพิการที่กำลังเข้ารับการฝึกอบรมอาชีพอยู่ในศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ ปัจจุบันมีจำนวน 91 คน แยกเป็น ชาย 69 คน หญิง 22 คน ซึ่งผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลระหว่างวันที่ 11 - 18 กุมภาพันธ์ 2548 โดยใช้ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล 1 สัปดาห์

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ หมายถึง ปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมของคนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพในศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ ได้แก่

ปัจจัยส่วนบุคคล

- 1.1 เพศ
- 1.2 อายุ
- 1.3 ประเภทความพิการ
- 1.4 สาขาวิชาชีพที่ฝึกอบรม
- 1.5 สาเหตุสนใจในการเข้ารับการฝึกอบรม
- 1.6 ระดับการศึกษา
- 1.7 สถานภาพสมรส

ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคม

- 1.8 รายได้ของครอบครัวต่อเดือน
2. ตัวแปรตาม หมายถึง ความพึงพอใจของคนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพ ในด้านต่างๆ ดังนี้
 - 2.1 ด้านครูผู้สอน
 - 2.2 ด้านหลักสูตรวิชาชีพที่ฝึกอบรม
 - 2.3 ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ
 - 2.4 ด้านสังคมสงเคราะห์

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **ความพึงพอใจ** หมายถึง ความรู้สึกทางบวกเมื่อรู้สึกพอใจ หรือทางลบเมื่อรู้สึกไม่พอใจของคนพิการในการเข้ารับการฝึกอบรมอาชีพ ในศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ ที่มีต่อองค์ประกอบในการจัดการฝึกอบรมอาชีพ ประกอบด้วย ด้านครูผู้สอน ด้านหลักสูตรวิชาชีพที่ฝึกอบรม ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ และด้านสังคมสงเคราะห์
2. **ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการ** หมายถึง สถานที่ที่กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ (กรมประชาสงเคราะห์เดิม) จัดสร้างขึ้น ณ อ.พระประแดง จ.สมุทรปราการ เพื่อดำเนินการฝึกอบรมอาชีพให้กับคนพิการ ซึ่งสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดต่างๆส่งมาเข้ารับการฝึกอบรม
3. **การฝึกอบรม** หมายถึง เป็นการพัฒนาคนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพในศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ ให้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะต่างๆในการทำงาน
4. **เพศ** หมายถึง เพศของคนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพในศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ แบ่งเป็น เพศชาย และเพศหญิง

5. อายุ หมายถึง จำนวนอายุเต็มปีของคนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพในศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ

6. ประเภทความพิการ หมายถึง ผู้ที่มีความบกพร่องทางร่างกาย สมรรถนะและจิตใจ อันเป็นเหตุให้ไม่สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างคนปกติ ซึ่งความพิการมีหลายประเภท เช่น

6.1 พิกัดทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย หมายถึง คนที่สูญเสียการได้ยินมากจนไม่สามารถรับข้อมูลผ่านทางทางการได้ยินไม่ว่าจะใส่หรือไม่ใส่เครื่องช่วยฟังก็ตาม

6.2 พิกัดทางกายและการเคลื่อนไหว หมายถึง คนที่สูญเสียความสามารถในการเคลื่อนไหวมือ แขน ขา หรือลำตัว คือ ความผิดปกติหรือความบกพร่องของร่างกายที่มองเห็นได้อย่างชัดเจน และไม่สามารถประกอบกิจวัตรประจำวันได้

6.3 พิกัดทางจิตใจหรือพฤติกรรม หมายถึง ความผิดปกติทางสภาวะทางจิตใจหรือพฤติกรรม คือ คนที่มีความผิดปกติหรือบกพร่องทางจิตใจ หรือสมองในส่วนการเรียนรู้ อารมณ์ ความคิด และความจำ

6.4 พิกัดทางสติปัญญาหรือการเรียนรู้ ได้แก่ ความผิดปกติของความสามารถทางด้านสติปัญญาหรือการเรียนรู้ คือ คนที่มีความผิดปกติหรือความบกพร่องทางด้านสติปัญญาหรือสมองจนไม่สามารถเรียนรู้ด้วยวิธีการศึกษาปกติได้

7. สาขาวิชาชีพที่ฝึกอบรม หมายถึง สาขาวิชาชีพที่คนพิการเข้ารับการฝึกอบรมในศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ ซึ่งประกอบไปด้วย ช่างตัดเย็บเสื้อผ้าและการใช้จักรอุตสาหกรรม ช่างเย็บหนัง ช่างอิเล็กทรอนิกส์ คอมพิวเตอร์ และการเตรียมความพร้อมและวิชาชีพระยะสั้น

8. สาเหตุจูงใจในการเข้ารับการฝึกอบรม หมายถึง สาเหตุจูงใจของคนพิการที่ทำให้เกิดความต้องการที่จะเข้ารับการฝึกอบรม ประกอบด้วย 3 สาเหตุ คือ ต้องการมีอาชีพ ต้องการมีเพื่อน และต้องการออกจากบ้าน/เปลืองบ้าน

9. ระดับการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาขั้นสูงสุดของคนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพในศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ โดยแบ่งเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ ระดับต่ำกว่าประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา และสูงกว่าระดับมัธยมศึกษา

10. สถานภาพสมรส หมายถึง สถานภาพสมรสของคนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพในศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ ได้แก่ โสด สมรส หย่าร้าง และหม้าย

11. รายได้ของครอบครัวต่อเดือน หมายถึง รายได้ของครอบครัวต่อเดือนของคนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพในศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ

12. ครูผู้สอน หมายถึง บุคคลที่ถ่ายทอดความรู้ และประสบการณ์ให้แก่คนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพในศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ

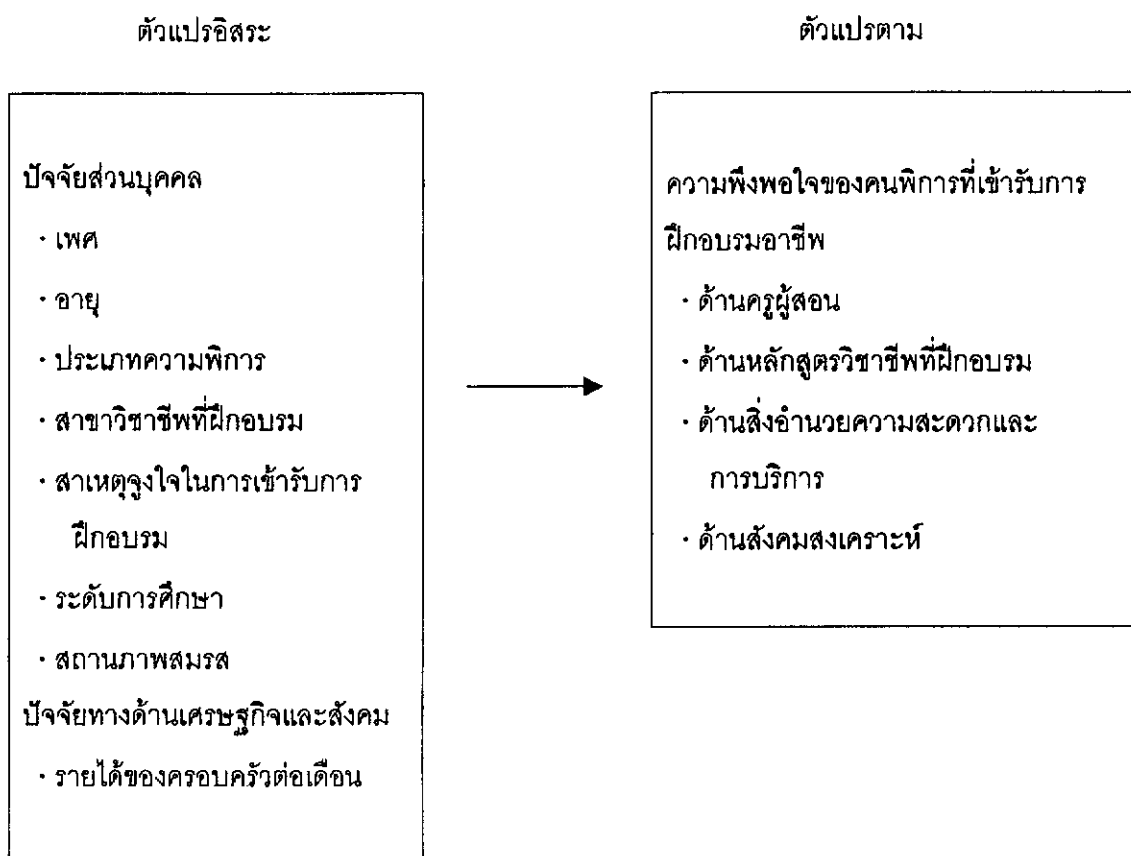
13. **หลักสูตรวิชาชีพที่ฝึกอบรม** หมายถึง สาขาวิชาที่ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการ พระประแดง จ.สมุทรปราการ กำหนดขึ้นสำหรับการเรียนการสอนในสาขาวิชาต่างๆ ในที่นี่จะแบ่งได้เป็น 5 หลักสูตร คือ ช่างตัดเก็บเสื้อผ้าและการใช้จักรอุตสาหกรรม ช่างเย็บหนัง ช่างอิเล็กทรอนิกส์ คอมพิวเตอร์ และการเตรียมความพร้อมและวิชาชีพระยะสั้น

14. **สิ่งอำนวยความสะดวกและบริการ** หมายถึง สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ และงานบริการที่ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ ได้ปฏิบัติอย่างต่อเนื่องเพื่อให้การฝึกอาชีพบรรลุประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่ตั้งไว้ อันเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการฝึกอาชีพให้แก่ผู้พิการ เช่น อาหาร ที่พัก เครื่องแต่งกาย การรักษาพยาบาล เป็นต้น

15. **สังคมสงเคราะห์** หมายถึง งานให้บริการของศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ ที่เกี่ยวกับการให้บริการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพิ่มเติม เช่น การจัดกิจกรรมนันทนาการ การจัดหางาน เงินทุนประกอบอาชีพ เป็นต้น

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ได้กำหนดกรอบความพึงพอใจของคนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพไว้ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านครูผู้สอน ด้านหลักสูตรวิชาชีพที่ฝึกอบรม ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ และด้านสังคมสงเคราะห์ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ประเภทความพิการ สาขาวิชาชีพที่ฝึกอบรม สาเหตุสนใจในการเข้ารับการฝึกอบรม ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส และปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ รายได้ของครอบครัวต่อเดือน

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

ผู้วิจัยตั้งสมมติฐานของการวิจัยไว้ ดังนี้

1. คนพิการที่มีเพศแตกต่างกันย่อมมีความพึงพอใจต่อการเข้ารับการฝึกอบรมอาชีพที่แตกต่างกัน

2. คนพิการที่มีอายุแตกต่างกันย่อมมีความพึงพอใจต่อการเข้ารับการฝึกอบรมอาชีพที่ต่างกัน
3. คนพิการที่มีประเภทความพิการแตกต่างกันย่อมมีความพึงพอใจต่อการเข้ารับการฝึกอบรมอาชีพที่ต่างกัน
4. คนพิการที่มีสาขาวิชาชีพที่ฝึกอบรมแตกต่างกันย่อมมีความพึงพอใจต่อการเข้ารับการฝึกอบรมอาชีพที่ต่างกัน
5. คนพิการที่มีสาเหตุสนใจในการเข้ารับการฝึกอบรมแตกต่างกันย่อมมีความพึงพอใจต่อการเข้ารับการฝึกอบรมอาชีพที่ต่างกัน
6. คนพิการที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันย่อมมีความพึงพอใจต่อการเข้ารับการฝึกอบรมอาชีพที่ต่างกัน
7. คนพิการที่มีสถานภาพสมรสแตกต่างกันย่อมมีความพึงพอใจต่อการเข้ารับการฝึกอบรมอาชีพที่ต่างกัน
8. คนพิการที่มีรายได้ของครอบครัวต่อเดือนแตกต่างกันย่อมมีความพึงพอใจต่อการเข้ารับการฝึกอบรมอาชีพที่ต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้มุ่งหวังเพื่อศึกษาความพึงพอใจของคนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพ ศึกษากรณีศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ ดังนั้นในการศึกษา วิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษา ค้นคว้าจากเอกสาร งานเขียน และงานวิจัยต่างๆที่เกี่ยวข้อง รวบรวมเป็นหัวข้อต่างๆ ดังนี้

1. ประวัติ ความเป็นมา และลักษณะการดำเนินการของ ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการ พระประแดง จ.สมุทรปราการ
2. ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ
3. แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ
4. แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ
5. แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการอบรม
6. แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐศาสตร์การศึกษา
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ประวัติและการดำเนินการของศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ

ที่ตั้ง

50 หมู่ที่ 7 ถนนเพชรหิรัญ ตำบลทรงคนอง อ.พระประแดง จ.สมุทรปราการ

ประวัติความเป็นมา

ตามที่กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการมีภารกิจด้านการสงเคราะห์และจัดสวัสดิการให้แก่บุคคลกลุ่มต่างๆ หลายประเภท อาทิ เด็กและเยาวชน สตรี คนไร้ที่พึ่ง ครอบครัวผู้มีรายได้น้อย และผู้ด้อยโอกาสทางสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง "คนพิการ" ซึ่งได้เล็งเห็นว่า คนพิการไม่ใช่บุคคลที่ไร้ประโยชน์ เป็นเพียงผู้สูญเสียอวัยวะบางส่วนและความสามารถบางอย่างไปเท่านั้น แต่สติปัญญา และอวัยวะส่วนที่เหลืออยู่ ยังสามารถฟื้นฟูให้เกิดประโยชน์ได้ หากฝึกอบรมพัฒนาทักษะที่ถูกต้องตามหลักวิชาการและได้รับการสนับสนุนอย่างถูกต้อง เพื่อให้คนพิการสามารถประกอบอาชีพและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้ด้วยตนเอง ไม่เป็นภาระแก่ครอบครัวและสังคม อีกทั้งยังเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทย

ด้วยเหตุนี้กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ (กรมประชาสงเคราะห์เดิม) จึงมีแนวคิดที่จะจัดตั้ง ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการขึ้น โดยในปี พ.ศ.2509 องค์การสหประชาชาติได้ส่ง Mr.Victor J. Baltazar ผู้เชี่ยวชาญด้านการสงเคราะห์และฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการและทุพพลภาพมาให้คำแนะนำปรึกษา จัดเป็นโครงการจัดตั้งศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการตัวอย่างที่จะดำเนินการฟื้นฟูอาชีพคนพิการ ตามหลักวิชาการอันถูกต้องและสมบูรณ์แบบ และเป็นศูนย์กลางการฟื้นฟูสมรรถภาพในประเทศไทย ภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2510 - 2514)

และในปี พ.ศ. 2511 กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ (กรมประชาสงเคราะห์เดิม) ได้จัดตั้ง ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการ อ.พระประแดงเป็นแห่งแรก โดยเปิดดำเนินการอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 27 พฤศจิกายน พ.ศ. 2511 ภายใต้สังกัดกระทรวงมหาดไทย ต่อมาได้โอนมาสังกัดกระทรวงแรงงาน และสวัสดิการสังคม ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2536 และเปลี่ยนมาเป็นกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ในปัจจุบัน และได้มีการขยายการจัดตั้งศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการเพิ่มขึ้นในภูมิภาคต่างๆ รวมทั้งสิ้น 8 แห่งในทั่วประเทศ ประกอบด้วย ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ, ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการขอนแก่น จ.ขอนแก่น, ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการบ้านทองพูนเผ่าพันธ์ จ.อุบลราชธานี, ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการหยาดฝน จ.เชียงใหม่, ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการภาคใต้ จ.นครศรีธรรมราช, ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการโมกุล จ.ลพบุรี, สถานฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จ.อุบลราชธานี, ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการหนองคาย จ.หนองคาย

วิสัยทัศน์ของศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ

เป็นองค์กรที่จัดหลักสูตรสาขาวิชาชีพและวิธีการสอนสำหรับคนพิการที่มีประสิทธิภาพเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม และความต้องการของตลาดแรงงาน คนพิการรู้สิทธิและหน้าที่ของตนเอง ในสังคมประชาธิปไตย เคารพในสิทธิของผู้อื่น มีวินัย สามารถพึ่งพาตนเองและเลี้ยงครอบครัวได้ ทำประโยชน์และเป็นแบบอย่างที่ดีของสังคม

นโยบายและการดำเนินการของศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ

1. เพื่อพัฒนาคนพิการทุกด้าน ทั้งทางร่างกาย สังคม อารมณ์ จิตใจ และสติปัญญา อันได้แก่ การฝึกอาชีพให้การดำเนินการไปพร้อมๆกัน อย่างมีประสิทธิภาพ และบังเกิดผลแก่คนพิการให้มากที่สุด
2. ฝึกคนพิการให้อยู่ในกฎ ระเบียบวินัย สามารถออกไปทำงานภายนอก ใช้ชีวิตในสังคมร่วมกับบุคคลปกติได้ และสังคมยอมรับคนพิการมากขึ้น
3. เพื่อดำเนินการฝึกภาวะความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดีให้แก่ผู้รับการฝึกอาชีพ อันจะเป็นประโยชน์หลังจากคนพิการสำเร็จการฝึกออกไปทำงานภายนอกแล้ว

4. เพื่อฝึกคุณธรรม ความอดทน ความซื่อสัตย์สุจริต ฝึกการใช้ชีวิตประจำวันร่วมกับคนอื่น ฝึกการพัฒนาตนเอง ให้ปฏิบัติตน ประพฤติดี ประพฤติชอบ
5. เพื่อให้ผู้รับการฝึกอาชีพ ได้รับความรู้ ประสบการณ์ในการศึกษาดูงาน ฝึกงานตาม สถานประกอบการต่างๆ

วัตถุประสงค์การดำเนินการ

1. ให้การอบรมและการฝึกอาชีพแก่คนพิการ ให้มีความรู้ความสามารถ และความชำนาญงาน ที่จะออกไปประกอบอาชีพในสถานประกอบการ และอาชีพอิสระได้
2. ให้การฟื้นฟูและแก้ไขสภาพความพิการของวัยอะตามหลักการแพทย์เฉพาะราย ที่แพทย์ วินิจฉัยให้การรักษาและฟื้นฟู อาทิ การจัดแขนเทียม ขาเทียม เบรส รองเท้าสำหรับคนพิการ รถเข็น รถโยก ไม้ค้ำยัน หรือการผ่าตัด เป็นต้น
3. ให้การฟื้นฟูสมรรถภาพทางด้านจิตใจและสังคม ช่วยเหลือคนพิการให้ได้รับความรู้ ความเข้าใจ และวิธีการปฏิบัติต่อตัวเอง ต่อสังคม และการปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ต่างๆได้ ทั้งในด้านการดำเนินชีวิตประจำวัน และการใช้ชีวิตในสังคมอย่างเป็นปกติสุข
4. ให้คำแนะนำปรึกษาและแนะแนวอาชีพ ตลอดจนการประเมินผลการฝึกอบรม เพื่อให้คนพิการนำไปประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้ และให้ผลสูงสุดตามความถนัดและความสามารถ แต่ละคน
5. จัดหางานให้คนพิการที่จบหลักสูตรของศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการ ได้เข้าทำงานในสถานประกอบการเอกชน หรือประกอบอาชีพอิสระ

ค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมอาชีพ

คนพิการไม่เสียค่าใช้จ่ายใดๆทั้งสิ้น

การดำเนินการ

1. วิชาที่เปิดฝึกอบรมมี 5 สาขาอาชีพ ดังนี้
 - 1.1 ช่างตัดเย็บเสื้อผ้าและการใช้จักรอุตสาหกรรม
 - 1.2 ช่างเย็บหนัง
 - 1.3 ช่างอิเล็กทรอนิกส์
 - 1.4 คอมพิวเตอร์
 - 1.5 การเตรียมความพร้อมและวิชาชีพระยะสั้น

2. ฝึกอาชีพเสริมหลักสูตร เพื่อให้ผู้รับการฝึกอบรมอาชีพ สามารถนำความรู้ไปประกอบอาชีพเพิ่มเติมได้ เช่น การทำกรอบรูปวิทยาศาสตร์ การทำเทียนเจล การเพาะเห็ด เป็นต้น

3. ให้บริการด้านปัจจัย 4 ได้แก่ การจัดที่พักอาศัย (อาคารพัก ชาย - หญิง) อาหาร 3 มื้อ เครื่องแต่งกาย (ชุดฝึกอบรมและชุดกิจกรรม) การรักษาพยาบาล และการจัดสิ่งของเครื่องใช้ส่วนตัวที่จำเป็น

4. บริการด้านการฟื้นฟูและปรับสภาพร่างกาย ได้แก่ การประเมินสมรรถภาพความพิการ และการเตรียมความพร้อมทางร่างกายเพื่อไม่ให้เป็นอุปสรรคต่อการฝึกอาชีพ รวมทั้งการจัดหาเครื่องช่วยความพิการและกายอุปกรณ์เสริมและเทียม เช่น แขนเทียม ขาเทียม เบรค รองเท้าสำหรับคนพิการ รถเข็น รถโยก ไม้ค้ำยัน หรือการผ่าตัด เป็นต้น

5. บริการด้านสังคมสงเคราะห์ ได้แก่ การปรับสภาพทางด้านสังคม อารมณ์ และจิตใจ รวมทั้งการให้ความช่วยเหลือ การให้คำแนะนำปรึกษาทางด้านต่างๆ เพื่อให้ผู้พิการที่เข้ารับการฝึกอาชีพได้ปรับตัวในการดำเนินชีวิตประจำวัน และเรียนรู้การใช้ชีวิตในสังคมอย่างปกติสุข

6. บริการด้านนันทนาการ เช่น จัดให้มีกิจกรรมทัศนศึกษา ศิลปะ ดนตรี กีฬา และเกมส์ต่างๆ เพื่อให้มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี ผ่อนคลายความตึงเครียดจากการฝึกอาชีพ และได้มีโอกาสเข้าร่วมการแข่งขันหาประสบการณ์ในโอกาสต่างๆ

7. บริการด้านการเตรียมความพร้อมในการเสริมสร้างประสบการณ์ชีวิต และเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมในสังคม ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมให้คนพิการมีความพร้อมในการดำเนินชีวิตในสังคม โดยการจัดกิจกรรมต่างๆ เช่น กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ กิจกรรมศึกษาดูงาน การอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับทักษะการดำเนินชีวิตต่างๆ

8. บริการด้านการศึกษา เช่น การส่งเสริมความรู้ให้ได้รับโอกาสทางการศึกษาสายสามัญ ในระบบการศึกษานอกโรงเรียนระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย นอกจากนี้ยังประสานความร่วมมือจากองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนในการจัดการศึกษาเพื่อเสริมความรู้แก่ผู้รับการฝึกอาชีพในด้านต่างๆ

9. บริการด้านการจัดหางาน ติดตามประเมินผล และแนะแนวด้านอาชีพแก่ผู้สำเร็จการฝึกอาชีพ ให้ได้มีงานในสถานประกอบการ หรือประกอบอาชีพอิสระและฝึกทักษะเพิ่มเติม รวมทั้งการให้คำปรึกษาแนะนำการกู้ยืมเงินทุนประกอบอาชีพ และการรวมกลุ่มประกอบอาชีพอิสระตามความเหมาะสม

เป้าหมาย

รับคนพิการทั้งชาย และหญิงได้ปีละ 120 คน อยู่หอพักประจำ ผลการดำเนินการด้านคนพิการตั้งแต่ปี พ.ศ. 2511 - 2546 มีดังนี้ คือ

1. จำนวนคนพิการเข้ารับการฝึกอาชีพ	3,198	ราย
2. จำนวนคนพิการที่สำเร็จการฝึกอาชีพ	2,370	ราย
3. การช่วยเหลือเงินสงเคราะห์ครอบครัว	137	ราย
4. การจัดหางาน (ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2526)	1,254	ราย

คุณสมบัติของผู้สมัครเข้ารับการฝึกอาชีพ

1. มีอายุระหว่าง 14 - 40 ปี
2. เป็นคนพิการอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่าง ที่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันและสภาพความพิการ ไม่เป็นอุปสรรคต่อการฝึกอาชีพ
3. ไม่พิการอัมพาตจนไม่สามารถควบคุมระบบขับถ่ายได้
4. เป็นคนพิการหูหนวกหรือเป็นใบ้ ต้องสามารถสื่อความหมายได้
5. คนพิการอัมพาตครึ่งท่อนล่างที่ต้องใช้อุปกรณ์เสริมหรืออุปกรณ์เทียม และเครื่องช่วยเดิน ต้องเคลื่อนไหวสามารถช่วยเหลือตนเองได้
6. ต้องผ่านการทดสอบว่าเป็นผู้มีสติปัญญาความสามารถที่จะศึกษาวิชานั้นๆได้
7. มีความประพฤติเรียบร้อย
8. ไม่เป็นโรคเรื้อรังหรือติดต่อกันตราย หรือยาเสพติดให้โทษ
9. ผู้สมัครเรียนวิชาชีพเฉพาะในบางสาขาต้องมีคุณสมบัติตามที่กำหนด และให้อยู่ในดุลยพินิจของคณะกรรมการคัดเลือกตามพื้นฐานการศึกษา
10. พื้นความรู้ของผู้สมัคร
 - 10.1 สาขาช่างอิเล็กทรอนิกส์ ต้องมีพื้นฐานความรู้สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา (ป.6)
 - 10.2 สาขาคอมพิวเตอร์ ต้องมีพื้นฐานความรู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.3) หรือเทียบเท่า และต้องผ่านการทดสอบความสามารถเฉพาะวิชาชีพ
 - 10.3 สาขาวิชาช่างเย็บหนัง ช่างตัดเย็บเสื้อผ้า และช่างไฟฟ้า ต้องมีพื้นฐานความรู้ระดับประถมศึกษา หรืออ่านออก - เขียนได้

ระยะเวลาในการรับสมัคร

1 เมษายน - 30 มิถุนายน ของทุกปี

2. ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ

ความหมายของคนพิการ

จूरี่ตัน ผ่องแผ้ว (สมพร แซ่เฮ้ง. 2540 : 10 ; อ้างอิงจาก จूरี่ตัน ผ่องแผ้ว. ม.ป.ป. : 20 - 21) ได้รวบรวมคำนิยามของคำว่า "คนพิการ" ไว้ดังนี้

คนพิการ (Disabled Persons) ตามความหมายขององค์การสหประชาชาติ (United Nations, UN) คือ บุคคลที่ไม่สามารถสร้างหลักประกันให้แก่ตัวเองไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนในด้านสิ่งจำเป็นต่อการดำรงชีวิตในฐานะปัจเจกบุคคล หรือในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของสังคมทั่วไป เนื่องจากความสามารถทางร่างกายและจิตใจไม่สมบูรณ์ ไม่ว่าจะเป็นมาแต่กำเนิดหรือไม่ก็ตาม

คนพิการ ตามความหมายขององค์การกรรมระหว่างประเทศ (International Labor Organization, ILO) หมายถึง บุคคลที่เสื่อมสมรรถภาพและโอกาสที่จะทำงานประกอบอาชีพ อันเป็นผลเนื่องมาจากความบกพร่องทางร่างกายหรือจิตใจ

คนพิการ ตามความหมายของนักวิชาการด้านการศึกษา หมายถึง ผู้ที่มีความบกพร่องทางร่างกาย สมอง และจิตใจ อันเป็นเหตุให้ไม่สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างคนปกติ ได้แก่ คนพิการทางร่างกายและสุขภาพ คนตาบอด คนหูหนวก คนปัญญาอ่อน เป็นต้น

คนพิการ ตามความหมายของนักวิชาการด้านการแพทย์ คือ ผู้ซึ่งมีความบกพร่องหรือสูญเสียสมรรถภาพทางร่างกาย และจิตใจ ทำให้ไม่สามารถช่วยตัวเองได้ ในการกระทำกิจวัตรประจำวัน การเรียนรู้ การประกอบอาชีพ และมีความสัมพันธ์ทางสังคมได้เหมือนอย่างคนปกติ

สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2534 : 4) หมายถึง ผู้ที่มีร่างกายไม่สมประกอบซึ่งอาจจะเกิดจากการสูญเสียอวัยวะบางส่วนหรือของร่างกาย เช่น แขนขาด ขาขาด หรืออวัยวะหรือร่างกายผิดปกติจากคนทั่วไป เช่น คนตาบอด หูพลาภาพ เป็นต้น รวมทั้งคนพิการทางสมองด้วย

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ให้คำนิยามว่า "พิการ" หมายถึง เสียอวัยวะ มีแขน มีขา เป็นต้น เสียไปจากสภาพเดิม ส่วนคำว่า "หูพลาภาพ" หมายถึง หย่อนกำลังความสามารถที่จะประกอบการทำงานได้ตามปกติ

พระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534 ให้ความหมายคนพิการว่า คนที่มีความผิดปกติหรือบกพร่องทางร่างกาย ทางสติปัญญา หรือทางจิตใจ ตามประเภทและกำหนดในกฎกระทรวง

เอิร์ล ดี แม็คไบร์ด (เกษร พันธุ์. 2543 : 10 ; อ้างอิงจาก McBride. 1963 : 1) ได้กล่าวถึงคนพิการว่า หมายถึง การที่โครงสร้างของร่างกายไม่สามารถทำหน้าที่ได้ตามปกติ อาจเนื่องมาจากการได้รับบาดเจ็บ เป็นโรค ผิดปกติแต่กำเนิด ความพิการอาจเป็นชั่วคราวหรือถาวร

ประสิทธิ์ ดิศวัฒน์ (วิจิตร แก้วเครือวัลย์. 2544 : 11 ; อ้างอิงจาก ประสิทธิ์ ดิศวัฒน์. 2526 : 16) ให้ความหมายคนพิการว่า ผู้มีความบกพร่องทางร่างกายจนเป็นเหตุให้บุคคลนั้นไม่สามารถกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งตามปกติได้ โดยแยกลักษณะความพิการออกดังต่อไปนี้

- ก. เป็นง่อย หมายถึง ผู้แขนขาพิการเคลื่อนไหวไม่ได้เป็นปกติจนไม่สามารถช่วยตนเองได้
- ข. เป็นใบ้ หมายถึง ผู้ที่พูดไม่ได้ซึ่งปกติมักเป็นคนหูหนวกด้วย
- ค. ตาบอดสนิท หมายถึง คนตาบอดทั้งสองข้าง จนไม่สามารถแลเห็นภาพได้
- ง. อื่นๆ หมายถึง ผู้มีความพิการนอกเหนือจากที่กล่าวไว้แล้ว เช่น ผู้ที่แขนขาด หรือ ขาขาดทั้งสองข้างเนื่องจากอุบัติเหตุ

จากความหมายของคนพิการดังกล่าวข้างต้นพอสรุปได้ว่า คนพิการ คือ ผู้มีความบกพร่องทางร่างกาย หรือจิตใจ ที่ส่งผลต่อการดำรงชีวิต และการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันได้ไม่เหมือนกับคนปกติทั่วไป ซึ่งอาจจะพิการแต่กำเนิด หรือพิการในภายหลังก็ตาม

สาเหตุของความพิการ

จากการศึกษาของคณะกรรมการผู้เชี่ยวชาญองค์การอนามัยโลก ได้จำแนกสาเหตุและลักษณะของความพิการทางการแพทย์ไว้ ดังนี้ ชนิษฐา เทวินทรภักดี (วิจิตร แก้วเครือวัลย์. 2544 : 17 ; อ้างอิงจาก ชนิษฐา เทวินทรภักดี. 2534 : 7 - 8)

1. ความพิการแต่กำเนิด มีสาเหตุมาจาก
 - 1) กรรมพันธุ์ เช่น ปัญญาอ่อน ประสาทหูพิการ ตาบอด สมอญเจริญข้า ฯลฯ
 - 2) สาเหตุที่ไม่ใช่เกิดจากกรรมพันธุ์ เช่น กินยาผิด และความผิดปกติจากการติดเชื้อระหว่างตั้งครรภ์ และระหว่างคลอด ทำให้เด็กที่เกิดมามีความผิดปกติทั้งทางร่างกาย จิตใจ พฤติกรรม สติปัญญาสมองพิการ
2. โรคติดต่อ ทำให้เกิดความพิการได้หลายทาง เช่น โรคโปลิโอหลังอักเสบ (Polio) ทำให้กล้ามเนื้อแขนขาลีบ
3. โรคที่ไม่ติดต่อ อาทิ โรคที่เกิดจากระบบการเคลื่อนไหว เช่น ปวดหลัง ปวดข้อ ความพิการจากกระดูก กล้ามเนื้อ อัมพาต โรคหัวใจ โรคปอด โรคเบาหวาน นูติง นูหนวก ตาบอด ลมชัก เป็นต้น
4. โรคจิตประเภทต่างๆ เช่น ซึมเศร้า ย้ำคิดย้ำทำ ฯลฯ
5. โรคพิษสุราเรื้อรัง และการติดสารเสพติดต่างๆ
6. โรคเกิดจากมลภาวะสิ่งแวดล้อม และอุบัติเหตุต่างๆ ทั้งจากการสัญจรทางน้ำ ทางบก และทางอากาศ อุบัติเหตุจากการทำงาน การต่อสู้ภัยสงคราม

7. ภาวะทุพโภชนาการ การขาดสารอาหารทั้งระหว่างการตั้งครรภ์ และการเลี้ยงดู ทำให้เกิดความพิการทั้งทางสติปัญญาและร่างกาย

8. สาเหตุอื่นๆ เช่น การได้รับสารพิษ สารปรอท สารตะกั่ว การได้ยินเสียงดัง หรือเสียงอึกทึกเป็นประจำทำให้ประสาทหูพิการ การรักษาที่ไม่ถูกวิธี เช่น การกินยาผิด ชนิดยาผิด ไข้ยาผิด เช่น การหยอดตาด้วยสมุนไพรที่เป็นอันตรายทำให้ตาบอด เป็นต้น

ความพิการของบุคคล หากพิจารณาจากสาเหตุของความพิการสามารถจำแนกได้เป็น 2 ประเภท คือ พิกัดแต่กำเนิด และพิกัดในภายหลัง โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. พิกัดแต่กำเนิด (Birth Defect and Teratogenesis) ในทางการแพทย์ได้มีการประเมินกันว่า อุบัติการณ์ของความพิการแต่กำเนิดประมาณร้อยละ 5 และทารกแรกเกิดร้อยละ 2-3 มีความพิการแต่กำเนิดแบบรุนแรง และร้อยละ 9 ของสาเหตุของการตายในช่วงแรกคลอด มีสาเหตุจากความพิการตั้งแต่อยู่ในครรภ์มารดา ความพิการแต่กำเนิดแบ่งออกเป็น

1.1 ความพิการแต่กำเนิดที่รุนแรง (Major Malformation) คือ ความพิการแต่กำเนิดที่รุนแรง และมักจะต้องได้รับการรักษาทางยา การผ่าตัด ตลอดจนจักษุกรรมตกแต่ง เช่น ปากแหว่ง เพดานโหว่ เป็นต้น

1.2 ความพิการแต่กำเนิดที่ไม่รุนแรง (Minor Anomaly) คือ ความพิการแต่กำเนิดที่ไม่มีผลตามที่รุนแรง เช่น ไม่จำเป็นต้องได้รับการผ่าตัด เป็นต้น โดยสาเหตุอาจเกิดจาก

- ความผิดปกติของยีนเดี่ยว ร้อยละ 7.5
- ความผิดปกติของโครโมโซม ร้อยละ 6
- ความผิดปกติเนื่องจากหลายปัจจัย ร้อยละ 20
- สาเหตุจากสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ความเจ็บป่วย หรือโรคในมารดา ร้อยละ 3.5
- สาเหตุจากการใช้ยาและสารเคมี ร้อยละ 1.5
- ไม่ทราบสาเหตุ ร้อยละ 61.5

2. พิกัดในภายหลัง เกิดขึ้นจากหลายสาเหตุด้วยกัน เช่น สงคราม อุบัติเหตุจากยานพาหนะ ตกจากที่สูง ถูกทำร้ายร่างกาย ภาวะทุพโภชนาการจากการขาดสารอาหารระหว่างการตั้งครรภ์ และการเลี้ยงดู ทำให้เกิดความพิการได้ทั้งทางสติปัญญาและทางร่างกาย การได้รับสารพิษ จนเป็นเหตุให้สูญเสียอวัยวะ หรืออวัยวะบกพร่องไม่สามารถใช้งานได้ตามปกติ

ปัญหาและความต้องการของคนพิการ

จूरिटน์ ผ่องแผ้ว (สมพร แซ่เอ็ง. 2540 : 10 ; อ้างอิงจาก จूरिटน์ ผ่องแผ้ว. ม.ป.ป. : 25 - 26) ได้แบ่งปัญหาและความต้องการหลักๆในการดำรงชีวิตของคนพิการออกเป็น 4 ประการ ดังนี้

1. ปัญหาและความต้องการด้านการแพทย์ คนพิการจำนวนมากเกือบร้อยละ 80 อาศัยอยู่ในชนบท คนพิการเหล่านี้จึงมักไม่เคยได้รับการดูแลรักษาจากแพทย์ หรือแพทย์เฉพาะด้านเลย ดังนั้น อาการหรือโรคที่ควรจะรักษาให้หายได้ หรือป้องกันได้ก็กลับเป็นสาเหตุที่ทำให้พิการ อาจเป็นเพราะขาดความรู้ การศึกษา หรือเศรษฐกิจไม่เอื้ออำนวย จึงทำให้คนพิการเหล่านี้ขาดโอกาสในการเข้ารับรักษาพยาบาล ตลอดจนไม่สามารถจัดหากายอุปกรณ์ หรือเครื่องช่วยคนพิการต่างๆ ได้

2. ปัญหาและความต้องการด้านการศึกษา ด้วยสาเหตุคนพิการส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในชนบท มีฐานะยากจน และรัฐไม่สามารถกระจายบริการด้านการศึกษาพิเศษไปสู่ชนบทได้อย่างเพียงพอ กับความต้องการศึกษาของเด็ก ผู้ปกครองของคนพิการจึงต้องพาเด็กไปเข้ารับการศึกษพิเศษ ซึ่งมีอยู่แต่ในจังหวัดใหญ่ไม่กี่แห่งเท่านั้น ส่วนเด็กพิการที่เข้าเรียนร่วมกับเด็กปกติ ก็ต้องเผชิญกับปัญหาทัศนคติของครูและเพื่อนๆ ที่มีต่อเด็กพิการ บางคนถูกรังแก รังเกียจ ล้อเลียน หรือแสดงความสงสารอย่างผิดๆ อีกทั้งเด็กพิการเหล่านี้ยังต้องเผชิญอุปสรรคในเรื่องอาคารสถานที่สำหรับกรณีเด็กพิการแขนขา อุปสรรคในการเดินทางโรงเรียนของเด็กตาบอดและเด็กพิการแขน ขา ความไม่เข้าใจบทเรียนในกรณีเด็กหูตึงและเด็กตาบอด หรือขาดแคลนอุปกรณ์ช่วยในการศึกษา เช่น หนังสืออักษรเบรลล์ เทป ในกรณีเด็กตาบอด เป็นต้น คนพิการจึงเรียกร้องให้รัฐบาลจัดโรงเรียนศึกษาพิเศษ ในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา สำหรับคนพิการทุกระดับให้เพียงพอตามภูมิภาคต่างๆ และรัฐบาลควรจัดให้มีครูการศึกษาพิเศษที่จะส่งไปช่วยสอนในโรงเรียนธรรมดาที่มีเด็กพิการเรียนร่วมอยู่ด้วย

3. ปัญหาและความต้องการด้านอาชีพ คนพิการที่ไม่พิการมากจนทำอะไรไม่ได้ส่วนใหญ่มีความต้องการที่จะพึ่งพาตัวเอง มีรายได้เป็นของตนเอง ไม่ต้องการทำตนเป็นภาระของครอบครัว และสังคม แต่ทัศนคติที่มีต่อผู้พิการไม่เอื้ออำนวยไม่เปิดโอกาสให้แสดงความสามารถ ประกอบกับคนพิการเองขาดความรู้ ความชำนาญ จึงเป็นเรื่องยากที่คนพิการจะได้งานทำ แต่ถ้าได้มีการพัฒนาขีดความสามารถและคุณภาพของคนพิการให้มีประสิทธิภาพ คนพิการก็จะสามารถประกอบอาชีพได้ ดังนั้น รัฐบาลและเอกชนควรให้ความสนใจมุ่งดำเนินการในเรื่องการฝึกอาชีพให้แก่คนพิการ โดยจัดตั้งศูนย์ฝึกอาชีพคนพิการที่สามารถตอบสนองต่อคนพิการของคนพิการทุกประเภทได้ ควรจะฝึกอาชีพให้เหมาะสมกับสภาพความพิการโดยมีหลักสูตรที่ตรงต่อความต้องการของตลาดแรงงาน แม้เมื่อคนพิการได้รับการฝึกอาชีพและมีความพร้อมที่จะทำงานแล้วก็ตาม ก็ยังเป็นการยากที่คนพิการจะได้งานทำ เพราะตลาดแรงงานในปัจจุบันมีการแข่งขันกันสูงและมีคนว่างงานจำนวนมาก ถ้าให้เลือกระหว่างคนที่มีร่างกายสมบูรณ์กับคนพิการนายจ้างย่อมไม่เลือกคนพิการเข้าทำงาน ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีมาตรการช่วยเหลือเพื่อสนับสนุนให้คนพิการมีงานทำโดยให้รัฐบาลออกกฎหมายบังคับเรื่อง “โควตาในการทำงานของคนพิการ” กำหนดให้สถานประกอบการของรัฐบาลและเอกชนที่มีลูกจ้างมาก ๆ ต้องรับคนพิการเข้าทำงานตามสัดส่วนที่เหมาะสม

4. ปัญหาและความต้องการด้านสังคม การที่คนพิการจะเข้าไปมีส่วนร่วมในสังคมนั้นจะต้องคำนึงถึงตัวประกอบที่สำคัญ 2 ประการ คือ ความพร้อมของผู้พิการ และความพร้อมของสังคม เมื่อคนพิการมีความพร้อมทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ มีความรู้ความสามารถเพียงพอที่จะประกอบอาชีพได้ตามถนัด ตามสมรรถภาพของร่างกายและมีความพร้อมทางใจที่จะเข้าไปมีส่วนร่วม มีบทบาทและความรับผิดชอบในสังคม แต่ในขณะเดียวกันถ้าสังคมยังไม่พร้อมไม่เปิดโอกาสให้คนพิการได้แสดงความสามารถโดยยังยึดติดกับทัศนคติที่แคบ และความไม่เข้าใจ ก็ย่อมแสดงอาการไม่ยอมรับ ประกอบกับการไม่เอื้ออำนวยประโยชน์ด้านวัตถุ เช่น อาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม สาธารณะ และบริการอื่นๆ ด้วยแล้ว ผลก็คือ คนพิการไม่สามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในสังคมได้อย่างเต็มที่ และเสมอภาคเช่นเดียวกับบุคคลอื่นๆ ดังนั้น คนพิการจึงเรียกร้องให้หน่วยงานของรัฐบาลและเอกชนที่มีบริการสาธารณะต่างๆ คำนึงถึงคนพิการประเภทต่างๆ ด้วย เช่น ที่ทำการต่างๆ ของรัฐบาลที่ประชาชนเข้าไปติดต่อควรจะมีทางลาด รวบันไดสำหรับผู้พิการใช้รถเข็น หรือเครื่องช่วยในการเดิน และรถไฟฟ้า หรือโครงการขนส่งมวลชนใหม่ ก็ควรคำนึงถึงการร่วมใช้บริการของคนพิการด้วย

ปัญหาในการทำงานของคนพิการประการแรก ก็คือ การไม่มีงานทำ คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนางานสังคมสงเคราะห์แห่งชาติ (2530 : 3) รายงานว่าคนพิการส่วนใหญ่ไม่ได้ทำงานโดยเฉพาะในเขตกรุงเทพมหานครมีอัตราการว่างงานถึงร้อยละ 66 ของคนพิการทั้งหมด แต่ในต่างจังหวัดเป็นอัตราร้อยละ 46 นอกจากนี้ สมาคมคนพิการทุกประเภทแห่งประเทศไทย (จรัสรัตน์ ผ่องแผ้ว. ม.ป.ป. : 31) อ้างอิงจากสมาคมคนพิการทุกประเภทแห่งประเทศไทย. 2539) ได้รายงานผลการสำรวจจำนวนผู้สำเร็จหลักสูตรจากศูนย์ฝึกอาชีพต่างๆ ทั้งรัฐบาลและเอกชนจำนวน 2,240 คน พบว่า มีผู้พิการเข้ารับทำงานไม่ถึงร้อยละ 20 ของจำนวนผู้ผ่านการฝึกอาชีพทั้งหมด ทั้งนี้ เพราะหลักสูตรของการฝึกนั้นไม่ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน ประกอบกับทัศนคติของสังคมไม่เปิดโอกาสให้คนพิการได้แสดงความสามารถ

สำหรับคนพิการที่มีโอกาสทำงาน ก็ยังประสบปัญหาในการทำงาน ดังนี้ วาสนา ตะเภาพงษ์ (กรมการจัดหางาน. 2538 : 41 - 44 ; อ้างอิงจาก วาสนา ตะเภาพงษ์. 2537 : 6 - 8)

1. ปัญหาด้านคนพิการ

1.1 คนพิการส่วนใหญ่มีการศึกษาต่ำ งานที่ทำได้มักจะเป็นงานระดับล่าง ซึ่งมีโอกาสก้าวหน้าน้อย

1.2 คนพิการขาดการแนะนำในเรื่องการบริหารจัดการตนเอง หรือการเตรียมความพร้อมทั้งในด้านร่างกายและจิตใจ ขาดมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานร่วมกับผู้อื่น เพราะก่อนที่จะออกไปทำงานนั้นคนพิการมักถูกแยกออกจากสังคมตลอด

1.3 ผู้ที่มีความพิการภายหลัง โดยเฉพาะผู้ที่มีตำแหน่งหน้าที่ที่ดี มีความภาคภูมิใจในตนเองเมื่อกลายเป็นคนพิการ และต้องถูกย้ายงาน หรือเปลี่ยนหน้าที่ที่มีความสำคัญลดลง มักจะมีปัญหาในการปรับตัว

2. ปัญหาด้านสถานประกอบการ

2.1 สภาพแวดล้อมทางกายภาพในที่ทำงานเป็นปัญหาสำคัญประการหนึ่ง เนื่องจากสถานประกอบการทั่วไปมีอาคารสถานที่ที่ไม่เอื้ออำนวยความสะดวกแก่คนพิการ เช่น ตัวอาคารมีบันไดสูง คนพิการต้องขึ้นลงบันไดโดยไม่มีทางลาดหรือราบบันได ทำให้ไม่สะดวกและไม่ปลอดภัย ที่ทำงานบางแห่งก็ไม่มีสุขาที่กว้างพอสำหรับผู้พิการที่ใช้รถเข็น

2.2 หัวหน้างานหรือผู้ร่วมงานบางคน มีเจตคติที่ไม่ถูกต้องเกี่ยวกับคนพิการ เช่น หัวหน้าบางคนมีความรู้สึกว่าการจ้างคนพิการมาทำงานเป็นการทรมานคนพิการ บ้างก็ไม่แน่ใจในความสามารถของคนพิการ จึงไม่มอบหมายงานหรือความรับผิดชอบให้คนพิการเท่าที่ควร นอกจากนี้การที่สังคมมองคนพิการว่าเป็นบุคคลน่าสงสารเพราะทำอะไรได้ลำบากกว่าคนปกติ มักทำให้คนพิการพลาดโอกาสในการร่วมทำกิจกรรมต่างๆ อยู่เสมอ

3. ปัญหาอื่นๆ

3.1 ปัญหาในการเดินทาง และการใช้บริการขนส่งสาธารณะ กล่าวคือ คนพิการไม่ได้รับความสะดวกสบายในการคมนาคม เช่น ขาดทางลาดและทางเท้าลบบุ่มสำหรับคนพิการที่นั่งรถเข็น ขาดความสะดวกในการขึ้นลงรถประจำทาง เพราะบริการขนส่งสาธารณะต่างๆ มักไม่คำนึงถึงการใช้บริการของคนพิการ

3.2 ปัญหาเรื่องที่พัก คนพิการจำนวนหนึ่งเป็นคนต่างจังหวัดที่เข้ามาทำงานในกรุงเทพฯ แต่มีสถานประกอบการจำนวนน้อยที่จัดที่พักให้ การจะเช่าที่พักในเขตกรุงเทพฯ หรือเขตปริมณฑลมักมีราคาค่อนข้างสูง ที่พักราคาถูกก็มักด้อยในเรื่องสุขภาพอนามัย รวมทั้งสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ สำหรับคนพิการ

ลักษณะและประเภทของความพิการ

นอกจากการให้คำนิยามของความพิการหรือคนพิการแตกต่างกันแล้ว ในการกำหนดความพิการก็มีความแตกต่างกัน ดังจะเห็นได้จากการแบ่งประเภทความพิการของกระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงสาธารณสุข (วิริยะ งามศิริพงศ์พันธุ์ และคณะ. ม.ป.ป.)

1. ประเภทของความพิการตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด ซึ่งคณะอนุกรรมการคัดเลือกและจำแนกความต้องการเพื่อศึกษา (พ.ศ. 2543) ได้กำหนดประเภทของนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องไว้ 9 ประเภท ดังนี้

1) บุคคลที่มีความบกพร่องทางการมองเห็น หมายถึง บุคคลที่สูญเสียการมองเห็น ตั้งแต่ระดับเล็กน้อยจนถึงตาบอดสนิท อาจแบ่งได้เป็น 2 กลุ่มย่อย คือ

1.1) คนตาบอด หมายถึง ที่สูญเสียการมองเห็นมากจนต้องใช้อักษรอักษรเบรลล์ หรือใช้วิธีการฟังเทป หรือหนังสือเสียง หากตรวจวัดความชัดของสายตาสายข้างดี เมื่อแก้ไขแล้ว อยู่ในระดับ 6 ส่วน 60 เมตร (6/60) หรือ 20 ส่วน 200 ฟุต (20/200) ลงมาจนถึงบอดสนิท (หมายถึง คนตาบอดสามารถมองเห็นวัตถุได้ในระยะห่างน้อยกว่า 6 เมตร หรือ 20 ฟุต ในขณะที่คนสายตาปกติสามารถมองเห็นวัตถุเดียวกันในระยะห่าง 60 เมตร หรือ 200 ฟุต) หรือมีลานสายตาแคบกว่า 20 องศา (หมายถึง สามารถมองเห็นได้กว้างน้อยกว่า 20 องศา)

1.2) คนเห็นรางเลือน หมายถึง คนที่สูญเสียการเห็นแต่ยังสามารถอ่านอักษรตัวพิมพ์ที่ขยายใหญ่ได้ หรือต้องใช้แว่นขยายอ่าน หากตรวจวัดความชัดของสายตาสายข้างดีเมื่อแก้ไขแล้ว อยู่ในระดับ 6 ส่วน 18 เมตร (6/18) หรือ 20 ส่วน 70 ฟุต (20/70) ถึง 6 ส่วน 60 เมตร (6/60) หรือ 20 ส่วน 200 ฟุต (20/200) หรือมีลานสายตาแคบกว่า 30 องศา (6/18 ถึง 6/60 เมตร หรือ 20/70 ถึง 20/200 ฟุต)

2) บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน หมายถึง คนที่สูญเสียการได้ยินตั้งแต่ระดับรุนแรงจนถึงน้อย แบ่งได้เป็น 2 กลุ่มย่อย ดังนี้

2.1) คนหูหนวก หมายถึง คนที่สูญเสียการได้ยินมากจนไม่สามารถรับข้อมูลผ่านทางทางการได้ยินไม่ว่าจะใส่หรือไม่ใส่เครื่องช่วยฟังก็ตาม โดยทั่วไปหากตรวจวัดการได้ยินจะสูญเสียการได้ยินประมาณ 90 เดซิเบลขึ้นไป หมายถึง คนปกติเริ่มได้ยินเสียงเมื่อเสียงดังไม่เกิน 25 เดซิเบล แต่คนหูหนวกจะเริ่มได้ยินเสียงเมื่อเสียงดังกว่า 90 เดซิเบล จึงต้องใช้ภาษามือเป็นหลักในการสื่อสาร

2.2) คนหูตึง หมายถึง คนที่การได้ยินเหลืออยู่พอเพียงที่จะรับข้อมูลผ่านทาง การได้ยิน โดยทั่วไปจะใส่เครื่องช่วยฟัง และหากตรวจวัดการได้ยินจะพบว่าการสูญเสียการได้ยินน้อยกว่า 90 เดซิเบลลงมาจาก 26 เดซิเบล หมายถึง คนปกติเริ่มได้ยินเสียงเมื่อเสียงดังไม่เกิน 25 เดซิเบล แต่คนหูตึงจะเริ่มได้ยินเสียงเมื่อเสียงที่ดังมากกว่า 26 เดซิเบลขึ้นไปจนถึง 90 เดซิเบล อาจแบ่งเป็น 4 กลุ่มย่อยได้ ดังนี้

- หูตึงเล็กน้อย เริ่มได้ยินเสียงที่ระดับ 26 - 40 เดซิเบล
- หูตึงปานกลาง เริ่มได้ยินเสียงที่ระดับ 41 - 55 เดซิเบล
- หูตึงมาก เริ่มได้ยินเสียงที่ระดับ 56 - 70 เดซิเบล
- หูตึงรุนแรง เริ่มได้ยินเสียงที่ระดับ 71 - 90 เดซิเบล

3) บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา หมายถึง คนที่มีพัฒนาการช้ากว่าคนทั่วไป เมื่อวัดระดับเชาว์ปัญญา โดยใช้แบบสอบถามมาตรฐานแล้ว ระดับเชาว์ปัญญาดำกว่าคนทั่วไป และความสามารถในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมต่ำกว่าเกณฑ์ทั่วไปอย่างน้อย 2 ทักษะ

หรือมากกว่า ทักษะเหล่านี้ได้แก่ ทักษะการสื่อความหมาย ทักษะทางสังคม ทักษะการใช้สารสนทนา สมบัติ ทักษะการดูแลตนเอง ทักษะการดำรงชีวิตในบ้าน ทักษะการควบคุมตนเอง ทักษะการใช้เวลาว่าง และการทำงาน ซึ่งลักษณะความบกพร่องทางสติปัญญาจะพบตั้งแต่แรกเกิดจนถึงก่อนอายุ 18 ปี อาจแบ่งความบกพร่องได้เป็น 4 ระดับ

- ความบกพร่องเล็กน้อย ระดับเชาว์ปัญญา (IQ) ประมาณ 50 - 70
- ความบกพร่องปานกลาง ระดับเชาว์ปัญญา (IQ) ประมาณ 35 - 55
- ความบกพร่องรุนแรง ระดับเชาว์ปัญญา (IQ) ประมาณ 20 - 40
- ความบกพร่องรุนแรงมาก ระดับเชาว์ปัญญา (IQ) ต่ำกว่า 20

4) บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือสุขภาพ หมายถึง คนที่มีอวัยวะไม่สมส่วน อวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่งหรือหลายส่วนขาดหายไป กระดูกและกล้ามเนื้อพิการ เจ็บป่วยเรื้อรังรุนแรง มีความพิการของระบบประสาท มีความลำบากในการเคลื่อนไหวซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการศึกษาในสภาพปกติทั่วไป ทั้งนี้ไม่รวมคนที่มีความบกพร่องทางประสาทสัมผัส ตาบอด หรือหูหนวก แบ่งเป็น 4 กลุ่มย่อย ดังนี้

4.1) โรคของระบบประสาท เช่น ซีรีบรัล พัลซี (Cerebral Palsy) โรคลมชัก มัลติเพิล สเคลอโรซิส (Multiple Sclerosis) เป็นต้น

4.2) โรคทางระบบกล้ามเนื้อ และกระดูก เช่น ข้ออักเสบ เท้าปุก กระดูกอ่อน อัมพาต กล้ามเนื้อลีบ หรือมัสคิวลาร์ ดิสโทรฟี (Muscular Dystrophy) กระดูกสันหลังคด เป็นต้น

4.3) การไม่สมประกอบมาตั้งแต่กำเนิด เช่น โรคคีริชะโต สไปนา เบฟิดา (Spina Bifida) แขนขาด้วนแต่กำเนิด เตี้ยแคระ เป็นต้น

4.4) สภาพความพิการและความบกพร่องทางสุขภาพอื่นๆ แบ่งเป็น 2 กลุ่มย่อย คือ

- สภาพความพิการอันเนื่องมาจากอุบัติเหตุและโรคติดต่อ เช่น ไฟไหม้ แขนขาด โรคโปลิโอ โรคเยื่อหุ้มสมองอักเสบจากเชื้อไวรัส และอันตรายจากการคลอด เป็นต้น และ
- ความบกพร่องทางสุขภาพ เช่น หอบ หืด โรคหัวใจ วัณโรค ปอดอักเสบ เป็นต้น

5) บุคคลที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ หมายถึง คนที่มีความบกพร่องอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างในกระบวนการพื้นฐานทางจิตวิทยาที่เกี่ยวกับความเข้าใจหรือการใช้ภาษา อาจเป็นภาษาพูดหรือภาษาเขียน ซึ่งจะมีผลทำให้มีปัญหาในการฟัง การพูด การคิด การอ่าน การเขียน การสะกด หรือการคำนวณ รวมทั้งสภาพความบกพร่องในการรับรู้ สมองได้รับบาดเจ็บ การปฏิบัติงานของสมองสูญเสียไป ซึ่งทำให้มีปัญหาในการอ่านและปัญหาในการเข้าใจภาษา ทั้งนี้ ไม่รวมคนที่มีปัญหาทาง

การเรียนรู้เนื่องจากสภาพบกพร่องทางการมองเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหว ปัญญาอ่อน ปัญหาทางอารมณ์ หรือความด้อยโอกาสเนื่องจากสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม หรือเศรษฐกิจ

6) บุคคลที่มีความบกพร่องทางการพูดหรือภาษา หมายถึง คนที่มีความบกพร่องในเรื่องการออกเสียงพูด เช่น เสียงผิดปกติ อัตราความเร็วและจังหวะการพูดผิดปกติ หรือคนที่มีความบกพร่องในเรื่องความเข้าใจ และ/หรือการใช้ภาษาพูด การเขียน และ/หรือระบบสัญลักษณ์อื่นที่ใช้ในการติดต่อสื่อสาร ซึ่งอาจเกี่ยวกับรูปแบบของภาษา เนื้อหาของภาษา และหน้าที่ของภาษา เป็นต้น

7) บุคคลที่มีปัญหาทางพฤติกรรมหรืออารมณ์ หมายถึง คนที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปจากปกติเป็นอย่างมาก และปัญหาทางพฤติกรรมนั้น เป็นปัญหาต่อเนื่อง ไม่เป็นที่ยอมรับของสังคมและวัฒนธรรม

8) บุคคลออทิสติก หมายถึง บุคคลที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการด้านสังคม ภาษา การสื่อสาร ความหมาย พฤติกรรม อารมณ์ และจินตนาการ ซึ่งมีสาเหตุเนื่องมาจากการทำงานในหน้าที่บางส่วนของสมองผิดปกติไป และความผิดปกตินี้พบได้ก่อนอายุ 30 เดือน ลักษณะของบุคคลออทิสติก พอสรุปได้ดังนี้

8.1) มีความบกพร่องทางปฏิสัมพันธ์ทางสังคม เช่น ไม่มองสบตาบุคคลอื่น ไม่มีการแสดงออกทางสีหน้า กริยาหรือท่าทาง เล่นกับเพื่อนไม่เป็น ไม่สนใจที่จะทำงานร่วมกับใคร ไม่เข้าใจพฤติกรรมของคนอื่น เป็นต้น

8.2) มีความบกพร่องด้านการสื่อสาร ทั้งด้านการใช้ภาษาพูด ความเข้าใจภาษา การแสดงกริยา การสื่อความหมายซึ่งมีความบกพร่องหลายระดับ ตั้งแต่ไม่สามารถพูดจาสื่อความหมายได้เลย หรือบางคนพูดได้แต่ไม่สามารถสนทนาได้ตอบกับบุคคลอื่นได้อย่างเข้าใจ บางคนพูดแบบเสียงสะท้อน ระดับเสียงพูดอาจมีความผิดปกติ บางคนพูดโทนเสียงเดียว บางคนพูดเรื่อยเปื่อย

8.3) มีความบกพร่องด้านพฤติกรรมและอารมณ์ บางคนมีพฤติกรรมซ้ำๆ ผิดปกติ เช่น เล่นมือโยกไปมา หรือหมุนตัวไปรอบๆ เดินเขย่งปลายเท้า ท่าทางเดินงุ่มง่าม ยึดติด ไม่ยอมรับการเปลี่ยนแปลง การแสดงออกทางอารมณ์ไม่เหมาะสมกับวัย บางคนร้องไห้หรือหัวเราะโดยไม่มีเหตุผล บางคนมีอาการก้าวร้าวรุนแรงเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

8.4) มีความบกพร่องทางด้านการรับรู้ทางประสาทสัมผัส การใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า คือ การรับรู้ทางการมองเห็น การตอบสนองต่อการฟัง การสัมผัส การรับกลิ่นและรสมีความแตกต่างกันในแต่ละบุคคล บางคนจ้องมองแสง บางคนตอบสนองต่อเสียงผิดปกติ บางคนรับเสียงบางเสียงไม่ได้ บางคนตอบสนองการสัมผัสกลิ่นและรสชาติหรือไวหรือแปลกกว่าปกติ เช่น ดมของเล่น เป็นต้น

8.5) มีความบกพร่องด้านการใช้อวัยวะต่างๆ อย่างประสานสัมพันธ์ การใช้ส่วนต่างๆของร่างกาย รวมถึงการประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อมัดใหญ่และมัดเล็ก มีความบกพร่อง บางคนเคลื่อนไหวขยับงอผิดปกติ ไม่คล่องแคล่ว ท่าทางเดินหรือวิ่งแปลกๆ การใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กในการหยิบจับไม่ประสานกัน

8.6) มีความบกพร่องด้านการจินตนาการ ไม่สามารถแยกเรื่องจริงออกจากเรื่องสมมติ หรือประยุกต์วิธีการจากเหตุการณ์หนึ่งได้ เข้าใจสิ่งที่เป็นนามธรรมได้ยาก เล่นสมมติไม่เป็น จัดระบบความคิดจัดลำดับความสำคัญก่อนหลัง คิดจินตนาการจากภาษาได้ยาก ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการเรียน

8.7) มีความบกพร่องด้านสมาธิ มีความสนใจสั้น วอกแวกง่าย

9) บุคคลพิการซ้ำซ้อน หมายถึง คนที่มีสภาพความบกพร่องหรือพิการมากกว่าหนึ่งประเภทในบุคคลเดียวกัน เช่น คนปัญญาอ่อนที่สูญเสียการได้ยิน เป็นต้น

2. ประเภทของความพิการที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด กระทรวงสาธารณสุขได้ออกกฎกระทรวงฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2537) ออกตามความในพระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534 (วิจิตร แก้วเครือวัลย์. 2544 : 12 - 16) มาตรา 4 กำหนดประเภทคนพิการ 5 ประเภท และระดับความผิดปกติของความพิการ ไว้ดังนี้คือ

1) คนพิการทางการมองเห็น ได้แก่

1.1) คนที่มีสายตาดีกว่าเมื่อใช้แว่นสายตาธรรมดาแล้วมองเห็นน้อยกว่า 6/8 หรือ 20/70 ลงไปจนมองไม่เห็นแม้แต่แสงสว่าง หรือ

1.2) คนที่มีลานสายตาแคบกว่า 30 องศา

2) ความพิการทางการได้ยินหรือการสื่อความหมาย ได้แก่

2.1) คนที่ได้ยินเสียงที่ความถี่ 500 เฮิรตซ์ 1,000 เฮิรตซ์ 2,000 เฮิรตซ์ ในหูข้างที่ต่ำกว่า ที่มีความดังเฉลี่ยดังต่อไปนี้

- สำหรับเด็กอายุไม่เกิน 7 ปี เกิน 40 เดซิเบลขึ้นไปจนไม่ได้ยินเสียง

- สำหรับคนทั่วไปเกิน 55 เดซิเบล จนไม่ได้ยินเสียง หรือ

2.2) คนที่มีความผิดปกติหรือความบกพร่องในการเข้าใจ หรือใช้ภาษาพูดจนไม่สามารถสื่อความหมายกับคนอื่นได้

3) คนพิการทางกายหรือการเคลื่อนไหว ได้แก่

3.1) คนที่มีความผิดปกติหรือความบกพร่องทางร่างกายที่เห็นได้ชัดเจน และไม่สามารถประกอบกิจวัตรหลักในชีวิตประจำวันได้ หรือ

3.2) คนที่สูญเสียความสามารถในการเคลื่อนไหวมือ แขน ขา หรือลำตัว คือ ความผิดปกติหรือความบกพร่องของร่างกายที่มองเห็นได้อย่างชัดเจน และไม่สามารถประกอบ

กิจวัตรประจำวันได้ เช่น ความผิดปกติของศีรษะ ใบหน้า คอ หลัง ลำตัว มือ ขา เท้า หรือคนที่มี การสูญเสียความสามารถในการเคลื่อนไหวมือหรือลำตัว เช่น แขน - ขาขาดเหนือศอก/ใต้ศอก เหนือเข่า/ใต้เข่า ขาขาด มือขาด นิ้วขาด เป็นต้น หรือการอัมพาต/อ่อนแรง เช่น อัมพาตทั้งตัว อัมพาตครึ่งท่อนล่าง อัมพาตครึ่งซีก อัมพาตของแขนและขา รวมทั้งโรคข้อหรืออาการปวดเรื้อรัง และ โรคเรื้อรังของระบบการทำงานของร่างกายอื่นๆ เช่น โรคหัวใจ โรคปอด เป็นต้น ที่ทำให้ไม่สามารถ ประกอบกิจวัตรหลักประจำวัน หรือการดำรงชีวิตในสังคมเยี่ยงคนปกติได้

4) คนพิการทางจิตใจหรือพฤติกรรม ได้แก่ ความผิดปกติทางสภาวะทางจิต หรือพฤติกรรม คือ คนที่มีความผิดปกติหรือบกพร่องทางจิตใจ หรือสมองในส่วนการเรียนรู้ อารมณ์ ความคิด และความจำ หรือเกิดจากการใช้ยา หรือการออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท จนไม่สามารถควบคุม ความประพฤติที่จำเป็นในการดูแลตนเอง หรืออยู่ร่วมกับคนอื่น

5) คนพิการทางสติปัญญาหรือการเรียนรู้ ได้แก่ ความผิดปกติของความสามารถ ทางด้านสติปัญญาหรือการเรียนรู้ คือ คนที่มีความผิดปกติหรือความบกพร่องทางด้านสติปัญญา หรือสมองจนไม่สามารถเรียนรู้ด้วยวิธีการศึกษาปกติได้

พระราชบัญญัติ (2540 : 6 - 7) กล่าวถึงลักษณะความแตกต่างของประเภทความพิการไว้ ดังนี้

1. ความบกพร่องหรือชำรุด (Impairment) หมายถึง การสูญเสีย หรือมีความผิดปกติ ในโครงสร้างด้านร่างกาย จิตใจ หรือสรีรวิทยา จะเป็นการชั่วคราวหรือเป็นการถาวรก็ได้ หมายรวมถึง ความพิการของอวัยวะ ความสูญเสียหรือขาดหายของอวัยวะตลอดจนกลไกของร่างกาย (Body Mechanism) ระบบการทำงานของจิตใจ (Mental Function System) เช่น สายตาข้างใดข้างหนึ่ง เกิดการมัว พร่า มองไม่เห็น แขนขาเกิดเป็นอัมพาต หรือเกิดการสูญเสียการได้ยิน อาการทางจิต ประสาท เป็นต้น

2. ไร้ความสามารถหรือไร้สมรรถภาพ (Disability) เป็นผลที่เกิดจากการชำรุด ทำให้ เกิดข้อจำกัด หรือสูญเสียความสามารถที่จะทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งที่ถือว่าเป็นปกติวิสัยของมนุษย์ ทั่วไปที่ควรทำได้ เช่น แขนขาด นิ้วด้วน ตาบอด หรือความผิดปกติทางพฤติกรรมและสติปัญญา เช่น ปัญญาการเรียนรู้ เป็นความพิการที่สามารถวัดได้ หรือเด็กที่เกิดตาพร่ามัว ทำให้เรียนหนังสือไม่ได้ ตามปกติ นักไวโอลินนิ้วด้วนไม่สามารถประกอบอาชีพสืโวลินได้ ช่างไม้ต้องปีนป่ายที่สูง ถ้าขาขาด จะไม่สามารถประกอบอาชีพช่างไม้ต่อไปได้ เป็นต้น

3. ความเสียเปรียบหรือความบกพร่อง (Handicap) หมายถึง การเสียเปรียบของ บุคคลใดบุคคลหนึ่ง ในขณะที่บุคคลทั่วไปสามารถทำได้โดยไม่มีปัญหา ทำให้ไม่อาจดำเนินชีวิต หรือแสดงบทบาทได้เหมาะสมสอดคล้องกับวัย เพศ สังคม และสิ่งแวดล้อม จึงทำให้การดำเนินชีวิต

ยากลำบากกว่าคนทั่วไป เช่น ตาบอดไม่สามารถถ่ายรูปได้ แต่สามารถพิมพ์ดีดตามเสียงในเทปได้ สามารถใช้คอมพิวเตอร์ที่มีเสียงประกอบได้

จะเห็นได้ว่าคนพิการแต่ละประเภทจะมีข้อบกพร่องทางด้านต่างๆที่แตกต่างกันไป ทั้งในด้านการดำรงชีวิต หรือการประกอบอาชีพ ดังนั้น ในการพัฒนาคนพิการแต่ละประเภทควรคำนึงถึงความพร้อมและความสามารถของแต่ละบุคคล เพื่อให้การสนับสนุนที่เหมาะสม อีกทั้งพัฒนาศักยภาพของคนพิการเหล่านั้นให้ใช้ความสามารถได้อย่างเต็มที่

3. แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ

ทฤษฎีทางจิตวิทยาที่เป็นรากฐานของความเข้าใจปัญหาและความต้องการต่างๆ ของคนพิการ จำแนกเป็น 3 ทฤษฎี แม็คดาเนียล (สมพร แซ่แข็ง. 2540 : 12 ; อ้างอิงจาก McDaniel. 1976 : 1 - 10) ได้แก่

1) ทฤษฎีรูปลักษณ์ของตนเอง (Body - Image) ซิลเดอร์ (McDaniel.1976 : 5 - 6 ; citing Schilder. 1950) ได้ศึกษาเกี่ยวกับมโนภาพเกี่ยวกับร่างกายของบุคคล แล้วสรุปว่า รูปลักษณ์ของบุคคลที่มีต่อมโนภาพเกี่ยวกับร่างกายของบุคคล และมโนภาพนี้เป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งของการเกิดพฤติกรรมของบุคคลนั้นๆ ซิลเดอร์ ให้หลักการดังกล่าวนี้ อธิบายภาพจิตที่แปรปรวนของคนพิการ โดยอธิบายว่า ความบกพร่องหรือความผิดปกติทางสรีระสามารถก่อให้เกิดความรู้สึกแปรปรวน ทั้งนี้ เพราะรูปลักษณ์ที่เสียไป และสมรรถภาพทางกายที่ลดลง ความรู้สึกแปรปรวนนี้จะกลายเป็นส่วนหนึ่งของทัศนคติและประสบการณ์ของบุคคลนั้นๆ ไป

2) ทฤษฎีปมด้อย (Inferiority Complex) แอดเลอร์ (McDaniel. 1970 : 2 - 5 ; citing Adler. 1927) เชื่อว่ามนุษย์ทุกคนมีปมด้อย (Inferiority Complex) มนุษย์จึงพยายามดิ้นรนเพื่อไปสู่สิ่งที่ดีกว่า (Striving for Superiority) โดยเขาจะตั้งเป้าหมายที่เป็นรูปแบบหรือวิถีชีวิต (Style of Life) ไว้ในใจและจะพยายามนำพาชีวิตตัวเองไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ให้จงได้ ปรากฏการณ์นี้มีใช้สิ่งผิดปกติแต่เกิดขึ้นกับมนุษย์ทุกคน และเป็นสาเหตุที่สำคัญให้มนุษย์สามารถพัฒนาตนเองขึ้นมาได้ ในกรณีของคนพิการ แอดเลอร์อธิบายว่า ปมด้อยของคนพิการเกิดจากสภาพความบกพร่องของร่างกาย อันทำให้คนพิการเกิดความรู้สึกทุกข์ทรมาน เพราะความรู้สึกไม่มั่นคงในชีวิตและต้องการพึ่งพาผู้อื่น หากคนพิการมีความรู้สึกเช่นนี้มากก็จะตั้งเป้าหมายในสิ่งที่ดีกว่าไว้สูง และจะมีความมั่นคงแน่วแน่มากในความพยายามดิ้นรนไปสู่เป้าหมายนั้นๆ อย่างไรก็ตาม แอดเลอร์กล่าวว่า สภาพความพิการทางกาย และทางจิตใจอาจเป็นสาเหตุสำคัญของการตั้งความปรารถนาในรูปแบบชีวิตที่ผิดๆ ได้

3) ทฤษฎีจิต - สรีระ (Somatopsychology) เป็นทฤษฎีร่วมสมัยที่นำมาประยุกต์ใช้กับการศึกษาผู้ที่มีความเจ็บป่วยทางกาย หรือมีความพิการ สาระสำคัญของทฤษฎีนี้ คือ สภาวะทางกายและจิตมีความเกี่ยวเนื่อง และไม่เป็นอิสระต่อกัน สภาวะทางกายสามารถส่งผลกระทบต่อสภาวะจิตใจ

ตลอดจนพฤติกรรมของบุคคลได้ เพราะสภาวะทางกายเป็นตัวกำหนดประสิทธิภาพต่างๆของร่างกาย อันเป็นเครื่องมือในการแสดงพฤติกรรม และสภาวะร่างกายของบุคคลก็ยังเป็นสิ่งเร้าให้บุคคลนั้น และผู้อื่นรอบข้างเขาแสดงพฤติกรรมต่างๆต่อเขา กล่าวคือ สภาพความบกพร่องของกายทำให้ตัวคนพิการเองและบุคคลอื่นๆประเมินคุณค่าของเขาต่ำลง นอกจากนี้ สภาพความพิการยังทำให้บุคคลรอบข้างมองคนพิการอย่างมีอคติ ทำให้แสดงพฤติกรรมที่เป็นการปฏิเสธคนพิการหรือการให้ความปกป้องคุ้มครองคนพิการจนเกินความจำเป็น ทำให้คนพิการยังเห็นคุณค่าของตนเองน้อยลง และพลอยทำให้เขารู้สึกว่าเขาไร้ความสามารถในเรื่องอื่นๆที่ไม่เกี่ยวกับความพิการทางกายของเขาอีกด้วย (McDaniel. 1976 : 8)

กิตติยา รัตนกร (2531 : 25) กล่าวว่า บุคคลที่มีความรู้สึกที่ตัวเองเป็นคนพิการ มีข้อจำกัดทางร่างกาย เป็นอุปสรรคในการทำกิจกรรมต่างๆ เช่น การเคลื่อนไหว การทำงาน การทำกิจวัตรประจำวัน เกิดความไม่คล่องตัวไม่สามารถทำกิจกรรมได้ตามปกติ หรือมีความสามารถลดลง เกิดความเสียเปรียบในการทำงาน รายได้ลดลง ซึ่งความรู้สึกดังกล่าวสอดคล้องกับความเห็นของ ฮูเบอร์และคณะ (Huber, et al. 1988 : 326) ที่กล่าวว่า การสูญเสียแขนขา หรืออวัยวะก่อให้เกิดผลกระทบถึงความสามารถของบุคคลในการเคลื่อนไหว การประกอบกิจวัตรประจำวัน การมีปฏิสัมพันธ์ของบุคคลในสังคม และการเปลี่ยนแปลงสภาพพจน์แห่งตน

คอบบ์ (Cobb. 1976 : 300 - 313) ได้กล่าวว่า การสนับสนุนทางสังคมเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อพฤติกรรมและการดูแลตนเองของมนุษย์ จากการศึกษาวิจัยมากมายได้มีข้อยืนยันว่า การสนับสนุนทางสังคมเป็นเรื่องที่ก่อให้เกิดผลดีต่อภาวะสุขภาพ

จากสภาพสภาพความพิการของร่างกายที่มีผลต่อจิตใจ หรือสุขภาพจิตของคนพิการเป็นอย่างมาก ดังที่ได้มีนักจิตวิทยา ทำการวิจัยและรายงานผลไว้ ดังนี้

1. คนพิการ มักมีการปรับตัวเองเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ยากกว่าบุคคลธรรมดา มักจะแสดงความประพฤติดัดแปลงไป เมื่ออยู่ในหมู่คนธรรมดา แต่ก็มียุมากกว่าที่มีความสามารถในการปรับตัวเองได้ดีกว่าบุคคลธรรมดา
2. การแสดงความประพฤติดัดแปลงออกไปนี้ มักจะไม่เกิดในหมู่คนพิการด้วยกัน คนพิการมักแสดงอาการต่างๆที่เห็นได้อย่างชัดเจน คือ ซ้ำซาก ไม่ชอบการสังสรรค์ เป็นต้น
3. คนพิการมักใช้ชีวิตของพวกเขาไปอีกแบบหนึ่ง ซึ่งจำเป็นต้องใช้การดูแลรักษาในระยะยาว เพื่อให้คนพิการเหล่านั้นปรับตัวเองได้ถูกวิธี
4. คนพิการที่มีประวัติว่ามีความพิการมานานๆ ย่อมปรับตัวเองให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ยากกว่าผู้ที่มีความพิการในระยะสั้น

ความพิการในบุคคลย่อมทำให้เกิดผลกระทบต่อทั้งตัวผู้พิการเอง ครอบครัว รวมถึงสังคม ซึ่งตัวผู้พิการเองก็ไม่ต้องการจะเป็นภาระแก่ผู้อื่นในการดูแลและเอาใจใส่ คนพิการเหล่านั้นต้องการที่จะสามารถประกอบกิจวัตรประจำวัน ดูแลตนเอง และสามารถประกอบอาชีพสร้างรายได้ให้กับตนเอง

แนวคิดการฟื้นฟูสมรรถภาพด้านอาชีพสำหรับคนพิการ

การฟื้นฟูสมรรถภาพด้านอาชีพ เปรียบเสมือนกระบวนการรวมของการฟื้นฟูสมรรถภาพทั้งหมดไว้ด้วยกันเพราะเป็นการแสดงให้เห็นถึงผลการฟื้นฟูทางด้านสมรรถภาพด้านการแพทย์ การศึกษา และสังคม เพื่อให้คนพิการสามารถประกอบอาชีพได้เช่นเดียวกับคนปกติ ทั้งนี้เพราะการทำงานสามารถแสดงให้เห็นถึงผลรวมของการฟื้นฟู และการปรับตัวของคนพิการ กิตติพงศ์ สุทธิ (กิตติยา รัตนกร. 2531 : 87 - 88 ; อ้างอิงจาก กิตติพงศ์ สุทธิ. 2543 : 26) การมีงานทำของคนพิการนอกจากเป็นบทพิสูจน์ของกระบวนการฟื้นฟูสมรรถภาพทั้ง 4 ด้านแล้ว ในเชิงเศรษฐกิจ สังคม และจิตวิทยา คนพิการและครอบครัวต้องการมีงานทำด้วยเหตุผล ดังนี้

1. ความต้องการรายได้จากการมีงานทำ คนพิการและครอบครัวของคนพิการส่วนมากก็เหมือนกับครอบครัวอื่นๆโดยทั่วไป กล่าวคือ เขามีชีวิตอยู่ไม่ได้ถ้าขาดรายได้ประจำ

2. ความต้องการมีคุณค่าในสังคม การทำงานนับว่าเป็นคุณค่าอย่างสูงส่ง สำหรับทุกชาติทุกศาสนา ทุกวัฒนธรรม เพราะเป็นส่วนที่ทำให้ชีวิตมีความสมบูรณ์ ดังนั้น เมื่อเกิดความพิการแล้วไม่สามารถทำงานได้ คนพิการก็就会被ตัดสินว่า เป็นผู้ล้มเหลวในชีวิตและไม่อาจเท่าเทียมกับผู้อื่นได้ในสังคมเดียวกัน

3. ความต้องการมีส่วนร่วมในการใช้ชีวิตอย่างปกติในสังคม ตลอดจนในครอบครัว ในโรงเรียน สถานที่ทำงาน ซึ่งเป็นแหล่งสร้างความสัมพันธ์ทางสังคม ถ้าคนพิการขาดโอกาสการมีส่วนร่วมในกระบวนการดังกล่าวก็เท่ากับว่า คนพิการได้ถูกขัดขวางอย่างรุนแรงในการอยู่ร่วมกันในสังคม

4. คุณค่าของการมีงานทำที่เหมาะสม ย่อมอยู่บนพื้นฐานความเป็นจริงที่ว่า งานทำให้ชีวิตอยู่ในกฎเกณฑ์และเป็นรูปธรรมเช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป การมีชีวิตอยู่ไปวันๆ โดยปราศจากสิ่งท้าทายจากการทำงาน เป็นสิ่งที่น่าเบื่อหน่ายและหงอยเหงา แม้ว่าการทำงานจะไม่ใช่อะไรที่แก้ปัญหาก็ได้ แต่ก็สำคัญมาก รัฐบาลบางประเทศเชื่อว่าควรจัดสวัสดิการให้แก่ผู้โชคร้ายเพื่อแสดงถึงความเมตตา กรุณา แต่คนพิการส่วนใหญ่ไม่ต้องการทำงาน เพราะสิ่งเหล่านี้ทำให้คนพิการต้องพึ่งพิงผู้อื่นตลอดไป ขณะเดียวกันเมื่อคนพิการได้มีงานทำจะได้รับการตอบสนองในด้านต่างๆ อันเป็นสิ่งที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต (ริโอะสุเกะ มัทสึอิ. 2533 : 96)

สำหรับการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการเป็นการสร้างเสริมสมรรถภาพ หรือการเสริมสร้างความสามารถให้แก่คนพิการให้มีสมรรถภาพดีขึ้น โดยอาศัยวิธีการทางการแพทย์ การศึกษา ทางการ

ประกอบอาชีพ และทางสังคม ซึ่งจะต้องกระทำอย่างต่อเนื่อง และเหมาะสมกับสภาพความพิการ ที่แตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล โดยการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ ดังนี้ ขนิษฐา เทวินทรภักดี (วิจิตร แก้วเครือวัลย์. 2544 : 22 - 23 ; อ้างอิงจาก ขนิษฐา เทวินทรภักดี. 2540 : 20 - 23)

1. การฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์ (Medical Rehabilitation) ได้แก่ การรักษา การป้องกัน การปรับสภาพและการแก้ไขสภาพความพิการ เพื่อเป็นการป้องกันสาเหตุความพิการ โดยการตรวจ วินิจฉัย การให้คำปรึกษาแนะนำ การให้ยา การศัลยกรรม กายภาพบำบัด อาชีวบำบัด พฤติกรรม บำบัด จิตบำบัด การแก้ไขการพูด การช่วยเหลือกายอุปกรณ์ เช่น แขนเทียม ขาเทียม วอล์คเกอร์ และเครื่องช่วยความพิการ เช่น ไม้ค้ำยัน รถโยก รถเข็น (Wheelchair) เป็นต้น

2. การฟื้นฟูสมรรถภาพทางการศึกษา (Educational Rehabilitation) ได้แก่ การให้ความช่วยเหลือแก่เด็กและคนพิการให้ได้รับสิทธิ โอกาส และบริการทางการศึกษา ตามความเหมาะสม และสภาพความพิการ ในรูปการศึกษาภาคบังคับ การศึกษาสายอาชีพ การศึกษาสายสามัญ อุดมศึกษา ตามแผนการศึกษาแห่งชาติ โดยการเรียนร่วมกับบุคคลปกติ หรือการศึกษาพิเศษในโรงเรียนเฉพาะทาง ตลอดจนการศึกษานอกโรงเรียน หรือการศึกษาตามอัธยาศัยอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต เป็นต้น

3. การฟื้นฟูสมรรถภาพทางอาชีพ (Vocational Rehabilitation) ได้แก่ การได้รับการฝึกอาชีพที่เหมาะสมกับความพิการ การจัดหางาน และการจ้างงานตามอัตราส่วนในสถานประกอบการเอกชนตามกฎหมายกระทรวง เรื่องการจ้างงานคนพิการ รวมถึงการส่งเสริมให้มีการประกอบอาชีพอิสระ โดยสามารถกู้ยืมเงินทุนประกอบอาชีพได้ จากเงินกองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม

4. การฟื้นฟูสมรรถภาพทางสังคม (Social Rehabilitation) ได้แก่ การให้ความช่วยเหลือ และชี้แนะทางการแก้ไขปัญหาต่างๆ เพื่อให้มีความเข้าใจสภาพปัญหาของบุคคลพิการ ซึ่งอาจมีปัญหาด้านอารมณ์และจิตใจ ให้เกิดการยอมรับสภาพความเป็นจริง กล้าเผชิญปัญหา มีความเข้มแข็งอดทน และการปรับเจตคติ ค่านิยม ความเชื่อของคนในสังคมต่อคนพิการ เพื่อสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมทางสังคม

4. แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ

ความพึงพอใจเป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่ง ที่มีผลสำเร็จของงานบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ อย่างมีประสิทธิภาพ อันเป็นผลจากการได้รับการตอบสนองต่อแรงจูงใจหรือความต้องการแต่ละบุคคล ในแนวทางที่เขাপระสงค์ (เฮนค กลยนิ. 2542 : 11) ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับความหมายของความพึงพอใจ พอสรุปได้ดังนี้

โยเดอร์ (Yoder, 1958 : 6) ให้ความหมายความพึงพอใจในการทำงานไว้ว่า หมายถึง ผลรวมของความรู้สึกของคนงานคนใดคนหนึ่ง ว่าชอบหรือไม่ชอบต่อสภาพต่างๆในการทำงานของเขา และมีระดับมากน้อยเพียงใด

กิตติมา ปรีดีดิลก (2529 : 423) ได้กล่าวถึงความพอใจในการทำงานว่าเป็นเรื่องความรู้สึกที่ดีที่ชอบ หรือความพอใจที่มีองค์ประกอบและสิ่งจูงใจต่องานที่กำลังปฏิบัติอยู่ และผู้ปฏิบัติงานได้รับการตอบสนองของความต้องการ ซึ่งความไม่พึงพอใจในงานจะมีผลต่อการปฏิบัติงานในทางตรงกันข้าม

พิน คงพูน (พรราชา หงษ์ภักดี, 2544 : 8 ; อ้างอิงจาก พิน คงพูน, 2529 : 21) ได้กล่าวถึงความพึงพอใจไว้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกรัก ชอบ ยินดี เต็มใจ หรือเจตนาที่ดีของบุคคลที่เข้ารับการกระทำนั้นๆ

ธำรงค์ อุดมไพจิตรกุล (2543 : 91 - 94) กล่าวว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกที่แสดงออกมา และสามารถสังเกตเห็นได้ (Overt Behavior) และเป็นปัจจัยประเภทหนึ่งที่สะท้อนประสิทธิภาพของการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัด ทั้งนี้เพราะความพึงพอใจเป็นปฏิกิริยาตอบสนองที่ผู้รับบริการ ผู้ใช้บริการ ผู้บริโภค มีต่อบริการหรือสินค้า ความพึงพอใจเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อความต้องการได้รับการตอบสนอง ทำให้มีความรู้สึกทางบวก ทำให้มีความสุข เพราะสำเร็จตามที่มุ่งหวัง อย่างกรณีทฤษฎีพฤติกรรมผู้บริโภค ได้สรุปว่า “ความพึงพอใจสูงสุดของผู้บริโภค” (Consumer Equilibrium) เกิดขึ้นเมื่อประโยชน์ของเงินที่ใช้จ่ายออกไปซื้อสินค้า (Price) ก่อให้เกิดความพึงพอใจเท่ากับประโยชน์ที่ได้รับจากสินค้าที่ซื้อ (Utility) หรือความพึงพอใจของผู้ผลิตเกิดขึ้นเมื่อผลิตสินค้าด้วยต้นทุนต่ำสุด และจำนวนผลผลิตสูงสุด (Least Cost Combination) ความพึงพอใจเป็นหัวใจของการจัดสรรทรัพยากรที่มีจำกัด ทั้งด้านผู้บริโภคและผู้ผลิต แต่ความพึงพอใจนั้นมีสาเหตุ คือ “ความต้องการ” เพราะความต้องการทำให้เพิ่มการผลิต เพื่อตอบสนองความต้องการ อันนำไปสู่ความพึงพอใจ เมื่อเกิดความพึงพอใจก็จะเป็นแรงกระตุ้น (Motivation) ให้ซื้อสินค้าเพิ่ม ทำให้ธุรกิจสามารถเพิ่มยอดขาย และสามารถขยายการผลิตเพิ่มขึ้น ก่อให้เกิดการจ้างงาน ฯลฯ ดังตารางเปรียบเทียบ

ความพึงพอใจ

ลูกค้า	ผู้ประกอบการ
ความต้องการ	ขายสินค้าได้
มีงานทำเพิ่ม	มาใช้บริการสม่ำเสมอ
จงใจให้ซื้อเพิ่ม	รักษาลูกค้าไว้ได้
ความเป็นอยู่ที่ดี	ธุรกิจก้าวหน้า

ภาพประกอบ 2 การเปรียบเทียบความพึงพอใจ

การเปรียบเทียบความพึงพอใจของทั้งสองกลุ่มเกิดขึ้นเพราะต่างก็ได้รับความสำเร็จตามที่พึงประสงค์หรือต้องการ ซึ่ง A.H. Maslow ได้แบ่งความต้องการออกเป็น 5 ชั้น ดังนี้

1. ความต้องการทางด้านร่างกาย (Physiological Needs) เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานที่มนุษย์ต้องการเพื่อที่จะดำรงชีวิตอยู่ได้ เช่น น้ำ อาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค ความต้องการพักผ่อน ความต้องการทางเพศ ฯลฯ ความต้องการทางด้านร่างกาย จะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของคนก็ต่อเมื่อความต้องการทางด้านร่างกายยังไม่ได้รับการตอบสนอง และเมื่อได้รับการตอบสนองความต้องการทางด้านร่างกายเพียงพอแล้วก็就会有ความต้องการชั้นสูงต่อไป

2. ความต้องการความปลอดภัยและมั่นคง (Safety and Security Needs) เป็นความต้องการความมั่นคงในชีวิต ในหน้าที่การงาน เช่น การมีงานทำรายได้สม่ำเสมอ มีสวัสดิการ ส่วนความต้องการความปลอดภัยนั้น เป็นความต้องการที่ปราศจากการประสบอุบัติเหตุ การเจ็บป่วย เป็นความต้องการที่มีชีวิตอยู่โดยมั่นคง สะดวกสบาย และมีความสุข แต่คงไม่เพียงพอแค่นี้ยังมีความต้องการชั้นอื่นต่อไปอีก

3. ความต้องการทางสังคมและความรัก (Social and Love Needs) เมื่อมนุษย์ได้รับการตอบสนองในสองขั้นต้นจนเป็นที่พอใจแล้ว ความต้องการทางสังคมจะเป็นสิ่งที่จิตใจที่สำคัญต่อพฤติกรรมของคน ความต้องการด้านนี้ คือ ความต้องการเป็นที่ยอมรับของคนอื่น ต้องการที่จะมีโอกาสเข้าร่วมเป็นสมาชิกขององค์กรต่างๆ เป็นที่รักและเป็นที่ยอมรับของบุคคลหรือสังคมนั้นๆ เพราะมนุษย์เป็นสัตว์สังคม

4. ความต้องการการยอมรับและการยกย่อง (Esteem Needs) เป็นความต้องการได้รับการนับถือ อยากมีชื่อเสียง ทำให้เกิดความภูมิใจในตัวเอง การได้รับการตอบสนองความต้องการในขั้นนี้ จะนำไปสู่ความเชื่อมั่นในตนเอง รู้สึกว่ามีคุณค่า รวมทั้งต้องการที่จะมีฐานะโดดเด่น เป็นที่

ยอมรับของบุคคลอื่น อยากให้บุคคลอื่นเคารพยกย่อง ฯลฯ ซึ่งมีผลทำให้พฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไป แต่อย่างไรก็ตามยังมีความต้องการเพิ่มอีก

5. ความต้องการความสำเร็จในชีวิต (Self - Actualization) เป็นความปรารถนาที่จะใช้ศักยภาพสูงสุดที่ตนมีอยู่ ทำในสิ่งที่คิดว่าสามารถที่จะเป็นหรือทำได้ เช่น ความปรารถนาที่จะเป็นเจ้าของกิจการที่มีชื่อเสียง เป็นพนักงานตัวอย่าง ฯลฯ เป็นความต้องการที่จะให้ตนได้รับความสำเร็จและสมหวังในสิ่งที่ตนคิด หรือที่ต้องการทุกอย่าง

ความต้องการของมนุษย์ไม่มีที่สิ้นสุด แต่ทุกครั้งที่ความต้องการได้รับการตอบสนอง ความพึงพอใจจะสิ้นสุดลงเมื่อความต้องการเกิดขึ้นมาอีกครั้ง และความพึงพอใจของมนุษย์ก็จะลำดับ (Hierarchy of Satisfaction) เช่นเดียวกับความต้องการ ความต้องการที่ไม่ได้รับการตอบสนอง หรือความต้องการใหม่ จะเป็นแรงกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมต่อไป ดังข้อสรุปต่อไปนี้

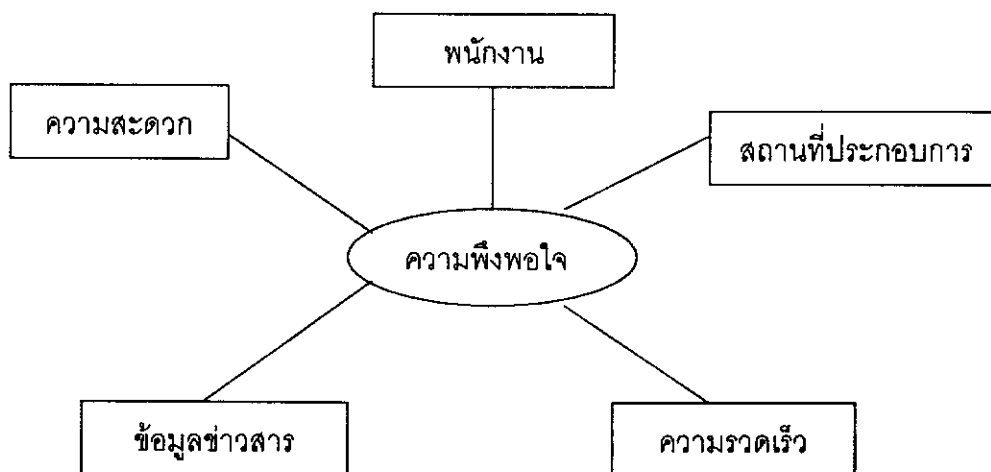
1. มนุษย์มีความต้องการอยู่เสมอไม่มีที่สิ้นสุด เมื่อความต้องการได้รับการตอบสนองแล้ว ก็จะทำให้เกิดความพึงพอใจ แต่จะเกิดความต้องการอื่นต่อไปเรื่อยๆ และความพึงพอใจตามมาไม่จบสิ้น
2. ความต้องการที่ไม่ได้รับการตอบสนองจะยังเป็นสิ่งจูงใจให้เกิดพฤติกรรม ส่วนความต้องการที่ได้รับการตอบสนองแล้ว จะไม่เป็นสิ่งจูงใจอีกต่อไป ที่จะก่อให้เกิดความต้องการและพึงพอใจ
3. ความต้องการของมนุษย์จะเรียงลำดับความสำคัญ เมื่อความต้องการขั้นใด ได้รับการตอบสนองแล้ว จะเกิดความต้องการขั้นสูงต่อไปเรื่อยๆ ความพึงพอใจก็จะแปรผันตามกันไปในทิศทางเดียวกัน

ประเภทของความต้องการที่จะนำไปสู่ความพึงพอใจในด้านต่างๆ

1. ด้านความสะดวกที่ได้รับและให้บริการ (Convenience) ได้แก่ ระยะเวลาในการรอคอย เพื่อรอรับบริการไม่นาน ความเป็นระเบียบของหน่วยบริการ และลักษณะของสถานที่ของหน่วยบริการ และรับบริการ สะดวกและหาซื้อง่าย เข้าใจง่าย
2. การประสานงานของการให้และรับบริการ (Coordination) ได้แก่ การได้รับและให้บริการ ทั้งหมดตามความต้องการ ความสนใจของผู้ปฏิบัติงานต่อผู้รับและให้บริการ
3. อริยาบถและความสนใจต่อผู้รับและให้บริการ (Courtesy) ได้แก่ คำพูดเชิงบวก บุคลิกภาพน่าเลื่อมใส ความมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และความดูแลเอาใจใส่ตลอดเวลา
4. ข้อมูลที่ได้รับจากการรับและให้บริการ (Information) ได้แก่ ข้อมูลทั่วไป เช่น วิธีการรับและให้บริการ กฎระเบียบต่างๆ เกี่ยวกับการรับและให้บริการ หรือข้อมูลเกี่ยวกับการผลิตภัณฑ์หรือบริการ เช่น คำแนะนำเกี่ยวกับการเลือกใช้สินค้า
5. คุณภาพของบริการ (Quality of Service) ได้แก่ ความสามารถของผู้ปฏิบัติงาน คุณภาพของผลิตภัณฑ์

6. ราคาและค่าใช้จ่าย (Cost) ได้แก่ ราคายุติธรรม สมเหตุสมผล ไม่เอาเปรียบผู้รับ และให้บริการ

ปัจจัยที่ทำให้เกิดความพึงพอใจ

ภาพประกอบ 3 ปัจจัยที่ทำให้เกิดความพึงพอใจ

1. พนักงานผู้ให้บริการ จะขึ้นอยู่กับมารยาทในการต้อนรับ มารยาทในการให้บริการ ให้ความสนใจต่อลูกค้า
2. ความสะอาด ความสะอาดในการจัดหาสิ่งตอบสนองความต้องการ คำแนะนำในการให้บริการ ระบบงานที่เป็นขั้นตอนและเข้าใจง่าย ติดต่อกันง่าย ไม่เสียเวลาในการเดินทาง
3. ข้อมูลข่าวสาร การให้ข้อมูลที่ชัดเจน ตอบข้อสงสัยรวมทั้งคำแนะนำหรือข้อมูลที่ชี้แจงผลประโยชน์หรือผลเสียที่จะตามมา
4. ระยะเวลาในการดำเนินการ ใช้เวลาไม่มาก สามารถประมาณเวลาในการดำเนินการได้ด้วยตนเอง เพราะมีลำดับและขั้นตอนก่อน - หลังชัดเจน
5. สถานที่ประกอบการ มีสถานที่เพียงพอที่จะรองรับการดำเนินการ มีความเป็นระเบียบ สะอาด ติดต่อกับสะดวก

การจัดสรรทรัพยากรจำเป็นต้องคำนึงถึงความพอใจ เพื่อป้องกันการสูญเสียจากการใช้ทรัพยากร เพื่อให้การใช้ทรัพยากรมีประสิทธิภาพสูงสุด

เฮิร์ซเบิร์ก และคณะ (Herzberg and Others. 1959 : 71 - 79) ได้เสนอรายงานผลการวิจัยเรื่อง "การจูงใจในการทำงาน" (The Motivation to Work) ออกมาเผยแพร่เมื่อปี ค.ศ. 1959 เพื่อเสนอทฤษฎีจูงใจ - คำจูง (The Motivation Hygien Theory) หรือเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า ทฤษฎี

ประกอบคู่ (Two Factor Theory) ได้ทำการวิจัยเพื่อพิสูจน์ทฤษฎีของเขาที่ว่า มนุษย์มีความปรารถนา 2 ประการ ประการที่หนึ่งคือ ความปรารถนาที่จะจัดทุกข์ทางร่างกายทั้งหลายให้หมดไป เช่น ความหิว ความเดือดร้อนทางสุขภาพ และความทารุณทางดินฟ้าอากาศ ประการที่สองคือ ความปรารถนาในความสุขทางใจ เช่น ความภาคภูมิใจในความสำเร็จของงาน การเป็นที่ยอมรับนับถือของคนทั่วไป มีชีวิตที่เจริญก้าวหน้า เป็นต้น ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย นักวิศวกร นักบัญชีของบริษัทแห่งหนึ่งที่เมืองฟิธส์เบิร์ก จำนวน 200 คน โดยใช้วิธีสัมภาษณ์เพื่อหาคำตอบว่าสถานการณ์อย่างไรที่ให้นักวิศวกร และนักบัญชี มีความพอใจในการทำงานมากขึ้นหรือน้อยลง และถามความเห็นของประชากรเกี่ยวกับสถานการณ์ ที่ทำให้เขารู้สึกที่ตึงตังของเขา และผู้สัมภาษณ์ ยังให้วิศวกร และนักบัญชีตอบด้วยว่า ความรู้สึกพอใจและไม่พอใจในงานนั้น มีผลถึงการปฏิบัติงาน ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และความเป็นอยู่ของคนหรือไม่ ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบที่ช่วยให้เกิดความพึงพอใจในการทำงานนั้นมีลักษณะสัมพันธ์กับเรื่องงานโดยตรง เรียกว่า ปัจจัยจูงใจ (Motivation Factors) ขณะเดียวกันองค์ประกอบซึ่งมักจะนำมาซึ่งความไม่พึงพอใจในงาน และมีหน้าที่ป้องกันหรือค้ำจุนไม่ให้คนเกิดห่อถอกย ไม่อยากทำงาน เรียกว่า ปัจจัยค้ำจุน (Hygien Factors)

ปัจจัยจูงใจ หมายถึง องค์ประกอบที่ช่วยเสริมสร้างให้ผู้ปฏิบัติงานมีทัศนคติต่องานทางด้านบวก เป็นตัวกระตุ้นให้คนปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพอย่างดีมากยิ่งขึ้น ซึ่งองค์ประกอบเหล่านี้เกี่ยวกับเนื้อหาสาระของงานโดยตรง มี 5 ประการ คือ

1. ความสำเร็จของงาน
2. การได้รับการยอมรับนับถือ
3. ลักษณะของงานที่ทำ
4. ความรับผิดชอบ
5. ความก้าวหน้าในตำแหน่งการงาน

ปัจจัยค้ำจุน หมายถึง องค์ประกอบที่ช่วยไม่ให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดความไม่พอใจในการปฏิบัติงาน หรือทำให้แรงจูงใจในการทำงาน ซึ่งเป็นองค์ประกอบเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของงานมี 11 ประการ คือ

1. เงินเดือน
2. ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา
3. ความสัมพันธ์กับผู้ใต้บังคับบัญชา
4. ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน
5. โอกาสที่จะได้รับความก้าวหน้าในอนาคต
6. สถานภาพทางสังคม
7. การปกครองบังคับบัญชา
8. นโยบายการบริหารงาน

9. สภาพการทำงาน

10. ความเป็นอยู่ส่วนตัว

11. ความมั่นคงในการทำงาน

จากทฤษฎีการจูงใจ - คำจุน ของเฮิร์ชเบิร์ก ดังกล่าวนั้น สรุปได้ว่าปัจจัยจูงใจเป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความต้องการในระดับสูง มีผลต่อการทำให้บุคคลปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ พร้อมทั้งจะให้ความรู้ความสามารถที่มีอยู่ทำให้ผลผลิตเพิ่มขึ้น จัดว่าเป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ส่วนปัจจัยคำจุนเป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความต้องการ ในระดับพื้นฐานหรือในระดับต่ำ ไม่มีผลต่อการจูงใจที่จะทำให้ผลผลิตเพิ่มขึ้น เพียงแต่เป็นข้อกำหนดเบื้องต้น เพื่อป้องกันไม่ให้นุคคลเกิดความไม่พอใจในการทำงานในห้องเครื่องเท่านั้น

ดังนั้นจากการรวบรวมข้อมูลของผู้วิจัยพอจะสรุปได้ว่า ความพึงพอใจ คือ ความรู้สึกอย่างหนึ่งซึ่งเกิดขึ้นในแง่บวกหรือแง่ลบ กับบุคคล สิ่งของ หรือสภาพแวดล้อมนั้นๆ ซึ่งจะทำให้เกิดความสำเร็จตามที่มุ่งหวัง จากการได้รับการตอบสนองต่อความต้องการ โดยเป็นความรู้สึกในเชิงการประเมินค่าที่เกิดจากทัศนคติของแต่ละบุคคล

5. แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับการฝึกอบรม

การฝึกอบรมเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในองค์กรให้มีความรู้ แนวคิดใหม่ๆ ทักษะต่างๆ ในการทำงาน ทำให้บุคลากรในองค์กรเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานให้กับองค์กรมากขึ้น การฝึกอบรมจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่องค์กรจะต้องจัดให้กับบุคลากรอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ และโดยทั่วถึงกันทุกคน วิน เชื้อโพธิ์หัก (บุญศรี เชียงลี. 2545 : 13 ; อ้างอิงจาก วิน เชื้อโพธิ์หัก. 2537 : 25)

วัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม มีดังนี้ บุญทัน ดอกไธสง และเอ็ด สาระภูมิ (บุญศรี เชียงลี. 2545 : 13 ; อ้างอิงจาก บุญทัน ดอกไธสง และเอ็ด สาระภูมิ. 2528 : 130)

1. ให้พนักงานมีความรู้ความชำนาญจากการที่ไม่มีความชำนาญ
2. ให้ข่าวสารแก่พนักงานตามที่ต้องการ เพื่อที่จะปฏิบัติงาน และเรียนรู้เกี่ยวกับงานที่มีความยุ่งยากมากขึ้น
3. เพื่อให้พนักงานมีทัศนคติต่อเนื่องกับนโยบายที่ปฏิบัติอยู่
4. ให้พนักงานมีความเข้าใจต่อจุดประสงค์ของโครงการ ขององค์กรทั้งหมด และฝึกอบรมนี้จะเพิ่มความร่วมมือกับแผนกอื่นๆ
5. ฝึกอบรมความรู้ใหม่แก่พนักงาน เมื่อฝ่ายบริหารเปลี่ยนแปลงวิธีการ ซึ่งจะต้องเพิ่มความรู้ความเข้าใจต่อนโยบายและหลักการใหม่ๆ
6. ฝึกอบรมพนักงานเพื่อการเลื่อนตำแหน่งใหม่

ประเภทของการฝึกอบรม มีวิธีการแบ่งหลายอย่างแตกต่างกันไป เช่น อาจแบ่งตามลักษณะของหลักสูตร แบ่งตามจำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรม แบ่งตามระดับตำแหน่งของผู้เข้ารับการอบรม เป็นต้น โดย น้อย ศิริโชติ (2524 : 11 - 14) เริงลักษณ์ โรจนพันธ์ (2529 : 10 - 12) และ อรพรรณ พรสีมา (2537 : 7 - 8) ได้จำแนกประเภทของการฝึกอบรมออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ กล่าวคือ การฝึกอบรมก่อนเริ่มปฏิบัติงานหน้าที่ เรียกว่าการฝึกอบรมก่อนประจำการ และการฝึกอบรมระหว่างประจำการ ซึ่งเป็นการฝึกอบรมระหว่างที่บุคคลได้เข้าปฏิบัติงานหน้าที่ประจำในหน่วยงานนั้นแล้ว

1. การฝึกอบรมก่อนประจำการ (Pre - Service Training) เป็นการฝึกอบรมก่อนบุคลากรจะเริ่มทำงานประจำในหน่วยงาน เพื่อเตรียมตัวบุคลากรให้มีคุณสมบัติตามที่หน่วยงานต้องการซึ่งจะช่วยให้บุคลากรพร้อมที่จะปฏิบัติงานและสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ การฝึกอบรมประเภทนี้ จะมีรูปแบบดังนี้

1.1 การปฐมนิเทศ (Orientation) เป็นการฝึกอบรมที่จัดขึ้นเพื่อต้อนรับ หรือแนะนำเจ้าหน้าที่ใหม่ให้รู้จักองค์กร ให้ได้ทราบวัตถุประสงค์และนโยบายขององค์กร แนะนำบุคลากรให้รู้จักผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน ตลอดจนเข้าใจถึงกฎ ข้อบังคับ หรือระเบียบวินัยต่างๆ เพื่อจะได้มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับงานที่ปฏิบัติต่อไป

1.2 การแนะนำงาน (Introduction Training) เป็นการฝึกอบรมกึ่งปฐมนิเทศและสอนวิธีปฏิบัติงานในตำแหน่งหน้าที่ใดหน้าที่หนึ่งโดยเฉพาะ วัตถุประสงค์ของการแนะนำงานนี้เพื่อสร้างทัศนคติของคนต่องานใหม่ให้เกิดความรู้สึกว่าตนเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร

2. การฝึกอบรมระหว่างประจำการ (In - Service Training) เป็นการฝึกอบรมสำหรับผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานแล้วระยะหนึ่ง และต้องการฝึกอบรมเพิ่มเติมเพื่อให้ปฏิบัติงานที่ได้ดีขึ้นหรือเพื่อความก้าวหน้าในอาชีพ ในส่วนของหน่วยงานก็เพื่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการทำงาน ทำให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพดีขึ้นและมีปริมาณมากขึ้น การฝึกอบรมประเภทนี้ จะอยู่ในรูปแบบดังนี้

2.1 การฝึกอบรมในงาน (On - The - Job Training) เป็นการฝึกอบรมพร้อมๆ กับการปฏิบัติงานเพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ทดลองปฏิบัติงานในหน้าที่ โดยมีหัวหน้างานคอยดูแลให้คำปรึกษาแนะนำอย่างใกล้ชิด ถ้ามีปัญหาสามารถสอบถามจากหัวหน้างานได้ การฝึกอบรมประเภทนี้จึงช่วยให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถปฏิบัติงานที่ได้มีประสิทธิภาพ

2.2 การฝึกอบรมนอกงาน (Off - The - Job Training) เป็นการฝึกอบรมโดยที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมจะพักจากการปฏิบัติงานชั่วคราวเพื่อเข้ารับการฝึกอบรม การฝึกอบรมจะช่วยให้การปฏิบัติงานในปัจจุบันมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ในบางกรณีอาจเป็นการเตรียมการเพื่องานที่จะได้รับมอบหมายในอนาคต

นอกจากการฝึกอบรมทั้ง 2 รูปแบบนี้แล้ว สมคิด อิศระวัฒน์ (กิตติพงษ์ ศรีนันทลักษณ์. 2536 : 13 ; อ้างถึง สมคิด อิศระวัฒน์. 2535) ได้กล่าวถึงรูปแบบการฝึกอบรมอีกรูปแบบหนึ่ง ซึ่งได้แก่

2.3 การฝึกอบรมแบบผสม คือ วิธีการฝึกอบรมที่มีทั้งการฝึกอบรมในงาน และการฝึกอบรมนอกงาน ประกอบกัน

เทคนิคการฝึกอบรม เป็นกลวิธีในการถ่ายทอดประสบการณ์ทั้งในด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดีในเรื่องใดเรื่องหนึ่งให้แก่ผู้เข้ารับการอบรม เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมที่กำหนดไว้ โดยเทคนิคหรือวิธีการที่เหมาะสมจะช่วยให้การฝึกอบรมบรรลุวัตถุประสงค์มากที่สุด ดังนั้น ในการจัดการฝึกอบรมจำเป็นต้องเลือกเทคนิคหรือกลวิธีที่เหมาะสมกับเนื้อหาสาระประเภท และวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม ซึ่งในการฝึกอบรมแต่ละครั้งอาจจะต้องใช้เทคนิคประกอบกัน (ฐิระ ประवालพฤษ. 2538 : 111)

จะเห็นว่าการฝึกอบรมเป็นกระบวนการที่มุ่งให้บุคลากรเกิดการพัฒนา ทั้งทางด้านทักษะความรู้ความสามารถ และความชำนาญในด้านการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นไปตามที่องค์กรต้องการ ซึ่งสามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ ก่อนการปฏิบัติงาน และระหว่างปฏิบัติงาน

6. แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐศาสตร์การศึกษา

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource Development) การสะสมทุนมนุษย์ (Human Capital Formation) และการพัฒนามนุษย์ (Human Development) ทั้งสามคำนี้เป็นผลผลิตของการศึกษา เป็นคำที่โดยทั่วไปเข้าใจกันว่ามีความหมายเหมือนกัน แต่จริงแล้วมีความแตกต่างกันอยู่บ้าง (ธำรงค์ อุดมไพจิตรกุล. 2545 : 2 - 12)

ทรัพยากรมนุษย์ คือ มนุษย์ที่มีทักษะเป็นเครื่องมือ (Means) ที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในการเพิ่มผลผลิตได้กับตนเองและสังคม ทุนมนุษย์ (Human Capital) คือ มนุษย์ที่ได้รับการพัฒนาโดยการลงทุนทางการศึกษา ทำให้มีคุณลักษณะและทักษะที่พึงประสงค์ ซึ่งมีความสามารถมากกว่าทุนทางกายภาพ (Physical Capital) หรือทรัพยากรธรรมชาติ (Natural Resource) ขณะที่การพัฒนามนุษย์ (Human Development) เป็นจุดหมายปลายทาง (Ends) เป็นกระบวนการที่ให้และขยายโอกาสสำหรับประชาชนทุกคน เพื่อนำไปสู่คุณภาพของชีวิต โดยการลงทุนทางการศึกษารวมถึงสุขภาพอนามัย และโภชนาการ

การพัฒนามนุษย์จึงไม่เป็นเพียงแค่เพิ่มรายได้แต่เป็นการเพิ่มคุณภาพชีวิตของมนุษย์ ทรัพยากรมนุษย์จึงไม่เป็นเพียงแค่สร้างให้เป็นเพียงปัจจัยการผลิต (Factor of Product) แต่เป็นทรัพย์สินของสังคม (Social Asset) เป็นนักลงทุน (Investor) และเป็นผู้บริโภค (Consumer) แสดงให้เห็นว่ามนุษย์ได้รับการพัฒนาเป็นทุกอย่างในกระบวนการทำงานของมนุษย์ เพราะฉะนั้นการเปิดโอกาสให้

มนุษย์ได้พัฒนาจึงเป็นสิ่งจำเป็นทั้งปัจจุบันและอนาคต เพราะมนุษย์จะได้เป็น "สถาปนิก" ผู้ออกแบบ และตกแต่งชีวิตของตนเองและของกันและกัน

โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติได้เสนอสาระสำคัญ 4 ประการของกระบวนการทัศน์ใหม่ ในการพัฒนามนุษย์ คือ

1. ความสามารถในการทำงาน (Productivity) โดยประชากรต้องได้รับการพัฒนาศักยภาพและโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

2. ความเสมอภาค (Equity) ประชาชนจะต้องได้รับโอกาสและเสรีภาพทางเศรษฐกิจ และการเมืองโดยเท่าเทียมกัน อุปสรรคใดๆที่พึงมีจะต้องถูกกำจัดออกไปเพราะทรัพยากรเป็นของประชาชนร่วมกัน และอำนาจก็เป็นของประชาชน ประชาชนจึงควรได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจและใช้ประโยชน์

3. ความยั่งยืน (Sustainability) โอกาสคงไม่คำนึงเพียงแต่ประชาชนในปัจจุบัน แต่ต้องคำนึงถึงประชาชนในอนาคตด้วย เพราะฉะนั้นการอยู่ร่วมกันของมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม ทั้งที่เป็นสิ่งแวดล้อมที่มีตามธรรมชาติหรือที่มนุษย์สร้างขึ้นจะต้องคงความสมดุลและสมบูรณ์ต่อไป

4. การมอบอำนาจ (Empowerment) การพัฒนานั้นต้องตัดสินใจโดยประชาชน ไม่ใช่มีคนตัดสินใจแทนเพื่อประชาชนดังที่ผ่านมา โดยประชาชนต้องเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และกำหนดกระบวนการในการพัฒนา อันเป็นการมอบอำนาจคืนแก่ประชาชนจะมีผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน

การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนามนุษย์จึงจำเป็นต้องครอบคลุมประเด็นดังกล่าว จะทำให้การจัดสรรทรัพยากรเพื่อพัฒนามนุษย์บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ก็คือ การพัฒนาที่เป็นระบบโดยมีมนุษย์เป็นศูนย์กลางเพื่อนำมาพัฒนาคุณภาพของมนุษย์ทั้งทางด้านทักษะ สุขภาพ ทัศนคติ การมีส่วนร่วม และความจำเป็นพื้นฐาน โดยอาศัยการศึกษา การฝึกอบรม การวิจัย และการเรียนรู้ด้วยตนเอง ทั้งนี้เพื่อการพัฒนาตนเอง เศรษฐกิจ สังคม ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาประเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

ซึ่งมีวิธีการต่างๆในการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ประกอบไปด้วยวิธีการดังนี้

1. การพัฒนามนุษย์ด้วยการพัฒนาตนเอง

การพัฒนาตนเองเป็นการพัฒนาที่มนุษย์ที่มุ่งให้มนุษย์เอาตัวรอด และสามารถดำรงอยู่ในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพตามสภาพแวดล้อมของสังคม เป็นการพัฒนาตนเองที่เป็นไปตามธรรมชาติ หรือปกติวิสัย ครอบคลุมการเลียนแบบ การลองผิดลองถูก อยากทำในสิ่งที่แปลกใหม่ที่หาหาได้

วิธีการพัฒนาตนเอง

1.1 วิธีการพัฒนาตนเองตามปรกติวิสัย เป็นการเรียนรู้ที่ไม่ได้ผ่านสถาบันการศึกษา การพัฒนาตนเองตามปรกติวิสัย ครอบคลุมการเลียนแบบ การลองผิดลองถูก อยากทำในสิ่งแปลกใหม่ และความต้องการที่ทำให้สิ่งที่มีอยู่แล้วดีขึ้น โดยเริ่มจากความอยากรู้ (Curiosity)

1.2 วิธีการพัฒนาตนเองด้วยการศึกษาจากแหล่งความรู้ โดยเฉพาะความรู้จากสถาบันศึกษา ศาสนา แหล่งวิทยากร และสื่อมวลชน เพื่อสนับสนุนความอยากให้เป็นจริง

2. การพัฒนามนุษย์ด้วยการศึกษาเล่าเรียน

การศึกษาเล่าเรียนเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มุ่งให้การพัฒนาเป็นไปอย่างมีระเบียบระบบ ได้เนื้อหาสาระและประสบการณ์ที่ตรงตามความต้องการ มีปริมาณและคุณภาพสูง และพัฒนาได้ในระยะเวลาที่กำหนด เกิดจากการศึกษาในและนอกระบบโรงเรียน

2.1 การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในระบบโรงเรียน เป็นผลจากปัจจัยด้านการขยายตัวทางวิทยาการ การเพิ่มอาชีพ และความต้องการที่จะต้องพัฒนากำลังคนเป็นจำนวนมาก และความจำเป็นที่จะต้องได้รับการศึกษาในเวลาอันสั้นอย่างเป็นระบบ โดยอาศัย วัด, โรงเรียน, วิทยาลัย, มหาวิทยาลัย โดยได้รับการสั่งสอนจาก พระ, ครู - อาจารย์ และเรียนตามหลักสูตร และเวลาที่สถาบันได้กำหนดไว้

2.2 การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์นอกระบบโรงเรียน เป็นการศึกษาที่ไม่ยึดรูปแบบวิธีการ และสื่อการถ่ายทอดอาจอยู่ในรูปกลุ่มความสนใจ และรวมตัวประกอบกิจกรรม ส่วนวิธีการและการถ่ายทอดความรู้ อาจอยู่ในรูปของการอภิปราย สัมมนา ฝึกอบรม การประชุมทางวิชาการ การสื่อสารผ่านสื่อมวลชน เช่น วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ โทรทัศน์ ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ การประชุมทางไกล เป็นต้น อาจจัดที่ บ้าน วัด ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ วนอุทยาน โรงพยาบาล โรงงานอุตสาหกรรม โรงภาพยนตร์ และศูนย์กลางชุมชน เป็นการศึกษาตามอัธยาศัย

3. การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ด้วยการฝึกอบรม

การฝึกอบรมเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มุ่งให้เนื้อหาสาระที่มีวัตถุประสงค์เฉพาะ ในระยะเวลาจำกัด และสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้ตรงความต้องการและรวดเร็ว โดยมุ่งวัตถุประสงค์ที่เพิ่มความรู้ความสามารถให้แก่บุคลากรเฉพาะเรื่องด้วยทำให้ได้ความรู้ใหม่ และทันสมัยเพิ่มเติมความรู้ให้ลึกซึ้งขึ้น และทำงานเดิมให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

รูปแบบการฝึกอบรม

3.1 การฝึกอบรมยึดวิทยากรเป็นศูนย์กลาง เช่น การฝึกอบรมแบบบรรยาย แบบซิมโพเซียม แบบประชุมวิชาการ

3.2 การฝึกอบรมที่ยึดสมาชิกเป็นศูนย์กลาง เช่น แบบสัมมนา แบบประชุมเชิงวิชาการ แบบโครงการ แบบจำลองสถานการณ์ แบบกลุ่มสัมพันธ์ แบบแก้ปัญหา การฝึกอบรมแบบพัฒนา โครงการกรณีงาน

3.3 การฝึกอบรมทางไกล ทำให้ผู้ได้รับการฝึกอบรมศึกษาด้วยตนเองเป็นส่วนใหญ่ จากสื่อการฝึกอบรมทางไกลในรูปแบบต่างๆ เป็นต้น

4. การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ด้วยการพัฒนาสภาพแวดล้อม

คุณภาพของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ขึ้นอยู่กับการพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม ทั้งสภาพแวดล้อมทางกายและจิตภาพ เพื่อจัดให้มีสถานการณ์ที่ส่งเสริมการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่จะเป็นเวทีจำลองสังคม สำหรับการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ

บทบาทของสภาพแวดล้อมที่เป็นบรรทัดฐานการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย และเป็นส่วนของกระบวนการในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในทุกรูปแบบ ได้แก่ สภาพแวดล้อมทางกายภาพ สภาพแวดล้อมทางจิต สภาพแวดล้อมทางสังคม เป็นต้น ในส่วนนี้สภาพแวดล้อมจึงเป็นส่วนผลักดันและรองรับผลการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

ซึ่งขอบเขตของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์จะประกอบไปด้วย

1. การศึกษา (Education) สามารถพัฒนาได้หลายทางด้วยกันทั้งในระบบ นอก ระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อให้ประชาชนรู้วิธีเรียนรู้ รู้วิธีคิด รู้วิธีพัฒนาตนเอง วิธีคิดและการทำงานเป็นทีม ความคิดแบบองค์รวม

2. สภาพแวดล้อม (Environment) ก็คือ การพัฒนาให้ประชาชนสามารถดูแลตนเองให้มีที่อยู่อาศัยรวมถึงสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม รวมถึงการปรับปรุงบริเวณที่อยู่อาศัยของตนเองให้มีสภาพแวดล้อมที่สะอาด สะอาด และถูกสุขลักษณะ

3. สุขภาพอนามัย (Health) คือ การพัฒนาให้ประชาชนดูแลตนเองให้มีสุขภาพพลานามัยที่สมบูรณ์ แข็งแรง ทั้งทางกายและจิตใจ และมีความรู้ในเรื่องของโรคชนิดต่างๆ ทั้งสาเหตุ การป้องกัน และการดูแลรักษา

4. โภชนาการ (Nutrition) คือ การพัฒนาให้ประชาชนรู้จักและเข้าใจในบริโภคอาหารที่ถูก สุขลักษณะ และมีสารอาหารที่เพียงพอต่อความต้องการทางด้านร่างกาย

5. ทักษะ (Skill) การพัฒนาทักษะอาชีพควบคู่ไปกับการศึกษา คือ การจัดให้มีการฝึกอบรมอาชีพ การจัดการ การทำงาน เป็นต้น มีการรวมกลุ่มระหว่างสมาชิกภายในชุมชน เพื่อสร้างอาชีพเสริม ให้ครอบครัวมีรายได้เพิ่มขึ้น และรู้จักวิธีเริ่มและพัฒนาอาชีพ

6. ทศนคติ (Attitude) พัฒนาให้ประชาชนมีจิตใจที่ดีขึ้น มีจริยธรรมมากขึ้น พยายามที่จะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ค่านิยม ความเชื่อของบุคคล รวมถึงลดความเชื่อในสิ่งที่

งมง่าย หรือค่านิยมที่ผิดๆ ลดความกลัวและเกลียดลง และให้เพิ่มความรักในเพื่อนมนุษย์มากขึ้น มีความคิดเชิงบวก สำนึกที่ดีต่อตนเอง และความกระตือรือร้น

เพราะฉะนั้นเศรษฐศาสตร์การศึกษาจึงมีลักษณะคล้ายกับเศรษฐศาสตร์ทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีประสิทธิภาพ โดยผ่านการศึกษา อบรม เกิดความพร้อมที่จะพัฒนาทักษะต่างๆ สร้างเป็นสินทรัพย์ทางสังคม ทำให้เกิดงานในอนาคต สามารถเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจและสังคมได้ นำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ดังนั้นในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มีหลายทางเลือกด้วยกัน แต่สำหรับคนพิการ ที่มีข้อจำกัดทางด้านร่างกายหรือจิตใจ ที่ไม่สามารถเข้ารับการเรียนการสอนแบบปกติได้ รวมถึงการเรียนรู้ร่วมกับคนปกติได้นั้น การฝึกอบรมจึงเป็นทางเลือกที่สำคัญในการพัฒนาศักยภาพ ความรู้ ความสามารถที่เพียงพอ ในการประกอบอาชีพเพื่อเลี้ยงดูตนเอง หรือครอบครัวได้ รวมถึงการเป็นกลไกที่สำคัญในการขับเคลื่อนพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ไม่เป็นภาระแก่ครอบครัว และสังคม

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและสังคม

สมพร แซ่เฮ้ง (2540 : 79 - 81) ได้ศึกษาเรื่อง ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจในงานของคนพิการในสถานประกอบการเอกชน ในกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล ผลการศึกษาพบว่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านส่วนตัว และตัวแปรด้านความคิดเห็นที่มีต่องานกับความพึงพอใจของคนพิการ มีดังนี้ อายุ วุฒิการศึกษา ลักษณะความพิการ ประสบการณ์การฝึกอาชีพ ประสบการณ์การทำงาน บุคลิกภาพที่เกี่ยวข้องกับอาชีพ ความคิดเห็นที่มีต่อลักษณะงาน สภาพแวดล้อมทางกายภาพในการทำงาน ต่อรายได้ สวัสดิการ ความมั่นคงในงาน ความก้าวหน้าในงาน สัมพันธภาพกับเพื่อนร่วมงาน และสัมพันธภาพกับผู้บังคับบัญชา มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในงานของคนพิการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์พหุคูณเท่ากับ 0.73266

รุ่งทิพย์ สมนารักษ์ (2536 : 103 - 104) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะชีวสังคมและจิตวิทยากับความพึงพอใจในการทำงานของครูประถมศึกษาที่สอนอยู่ในโรงเรียนขนาดต่างกัน ในจังหวัดสุรินทร์ ผลการศึกษาพบว่า ลักษณะชีวสังคม ได้แก่ เพศ อายุ ประสบการณ์ทำงาน รายได้ หน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ระดับการศึกษา และขนาดโรงเรียน กับลักษณะสภาวะทางจิต ได้แก่ แรงจูงใจ ความเชื่ออำนาจในตน สุขภาพจิต ทศนคติต่อระบบราชการ และการสนับสนุนทางสังคม สามารถร่วมกันทำนายความพึงพอใจในงานของครูได้ นอกจากนี้ยังศึกษาพบว่า ครูที่มีอายุมากและมีประสบการณ์การทำงานมาก มีความพึงพอใจในงานมากกว่าครูที่มีอายุน้อยและมีประสบการณ์การทำงานน้อย

โอเบรียน (O'Brien, 1988 : 31 - 41) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับความพึงพอใจในงานของคนพิการทางสายตา ผลการศึกษาพบว่า อายุมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในงานของคนพิการทางสายตา

ปกรณ วชิรกุล (2541 : 58 - 63) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้พิการในจังหวัดพิษณุโลก จากกลุ่มตัวอย่างผู้พิการทางมองเห็น และทางกาย และการเคลื่อนไหว ที่ได้รับจดทะเบียนคนพิการสำนักงานประชาสงเคราะห์จังหวัดพิษณุโลก อายุ 15 ปีขึ้นไป จำนวน 348 คน ผลการวิจัยพบว่า ระดับคุณภาพชีวิตของคนพิการ รวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลางทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และสังคม ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของผู้พิการในจังหวัดพิษณุโลก ได้แก่ ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลของผู้พิการที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิต ได้แก่ การประกอบอาชีพ รายได้ ความเพียงพอของรายได้ และระยะที่มีความพิการ ปัจจัยทางด้านสังคม สิ่งแวดล้อม พบว่า สัมพันธภาพของชุมชน การสนับสนุนทางสังคม สัมพันธภาพในครอบครัว และประสบการณ์ในการฟื้นฟูสมรรถภาพ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณภาพชีวิตของผู้พิการ ส่วนปัจจัยที่อยู่อาศัยจะมีความสัมพันธ์ทางลบกับคุณภาพชีวิต สำหรับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้พิการ ได้แก่ สัมพันธภาพกับชุมชน เขตที่อยู่อาศัย ประสบการณ์ฟื้นฟูสมรรถภาพ การประกอบอาชีพ ความเพียงพอของรายได้ ประเภทความพิการ สัมพันธภาพในครอบครัว ระยะเวลาความพิการ อายุคนพิการ รายได้ของคนพิการ

เรวดี ผ่องสุวรรณ (2536 : 127 - 132) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความต้องการทางการศึกษา นอกโรงเรียนของคนพิการ ณ ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการ อ.พระประแดง จ.สมุทรปราการ ซึ่งสามารถสรุปเป็นด้านต่างๆดังนี้ ด้านข้อมูลพื้นฐานส่วนใหญ่เป็นชาย อายุระหว่าง 17 - 25 ปี เชื้อชาติไทย ภูมิลำเนาอยู่ภาคเหนือ ศาสนาพุทธ เป็นโสด ระดับการศึกษาจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สภาพของความพิการก่อนวัยเรียน ประเภทความพิการจำแนกเป็นโรคทางระบบสมองประสาทอื่นๆ และประเภทของความพิการจำแนกเป็นโรคทางระบบกระดูกและกล้ามเนื้อ ส่วนใหญ่ขาพิการ 1 ข้าง สภาพครอบครัว ปัจจุบันอยู่กับพ่อแม่พี่น้อง อาชีพก่อนการฟื้นฟู อาชีพคนพิการส่วนใหญ่ไม่ได้ประกอบอาชีพมาก่อน ปัจจุบันส่วนใหญ่ไม่ได้ประกอบอาชีพ และหากประกอบอาชีพจะมีรายได้จากการประกอบอาชีพเดือนละต่ำกว่า 1,000 บาท

ภิรมย์ เจริญผล (2538 : 49 - 61) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ทักษะคติของคนไร้ที่พึ่งต่อการฝึกอาชีพ ในสถานสงเคราะห์ชายและหญิงธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ผลการศึกษา พบว่า คนไร้ที่พึ่งโดยเฉลี่ยที่มีทักษะคติต่อการฝึกอาชีพ เมื่อเรียงลำดับเรื่องต่างๆของการฝึกอาชีพ เรื่อง ทักษะคติมากที่สุด คือ ครูฝึกอาชีพทุกคนเอาใจใส่ดูแลและสนใจผู้รับการฝึก ทุกคนสามารถนำความรู้จากการฝึกอาชีพไปประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองได้ และความพอใจกับผลงานผลิตภัณฑ์ที่ตนเองและเพื่อนๆทำขึ้น สำหรับเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ความรู้สึกว่าวัสดุอุปกรณ์ในการฝึกอาชีพไม่เพียงพอ ความพอใจที่จะเข้ามาฝึกอาชีพในสถานสงเคราะห์ และความไม่พอใจเกี่ยวกับวิธีการและกระบวนการฝึกอาชีพ ตัวแปรด้านภูมิหลัง ได้แก่ อายุ ประสบการณ์ในการประกอบอาชีพ และทักษะคติต่อการอยู่ในสถาน

สงครามะห์ มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการประกอบอาชีพ ตัวแปรด้านเพศ สถานภาพสมรส สภาพทางร่างกาย จำนวนปีที่ขอ และรายได้จากการขอ ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการฝึกอาชีพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

บาริชา (Barisa. 1996 : 309) ได้ศึกษาความพึงพอใจในงานของคนพิการโดยจำแนกตามประเภทของความพิการ ระดับการศึกษา ระดับรายได้ ระดับความสอดคล้องของบุคลิกภาพกับอาชีพของคนพิการ และจำนวนครั้งที่ได้รับการฟื้นฟูอาชีพ ผลการศึกษาพบว่า คนพิการที่มีประเภทความพิการแตกต่างกัน โดยคนพิการทางร่างกายและการเคลื่อนไหวมีความพึงพอใจในงานสูงกว่าคนพิการทางสมองและปัญญา ส่วนคนพิการที่มีตัวแปรอื่นๆแตกต่างกัน มีความพึงพอใจในงานไม่แตกต่างกัน

สวลี อาชาสุวรรณ (2532 : 95) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อและการเข้าสู่ตลาดแรงงานของผู้จบหลักสูตรประถมศึกษา ปีการศึกษา 2529 จังหวัดสมุทรสาคร ผลการศึกษาพบว่า ผู้ปกครองเป็นผู้มีอิทธิพลต่อโอกาสศึกษาต่อ และการเข้าสู่ตลาดแรงงานของผู้จบหลักสูตรประถมศึกษา เพราะจากการศึกษาพบว่า อาชีพผู้ปกครอง รายได้ของครอบครัว ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง ความคาดหวังของผู้ปกครอง มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อและการเข้าสู่ตลาดแรงงานอย่างมาก อีกประการหนึ่งคือ สิ่งจูงใจทางสื่อมวลชนประเภทหนังสือพิมพ์มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อ

ธารี วารีสงัด (2544 : 70 - 78) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการศึกษาต่อของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงทางช่างอุตสาหกรรมและบริหารธุรกิจ ของนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความต้องการศึกษาต่อของนักศึกษา คือ อิทธิพลจากอาชีพ รายได้ของบิดามารดาหรือผู้อุปการะ การศึกษาของบิดามารดา และอิทธิพลจากครอบครัว

บุญเลิศ สิริภักทวนิช (2541 : 56) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยจูงใจในการทำงาน และคุณภาพชีวิตในการทำงานของบุคลากรที่ทำงานกับคนพิการในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ผลการศึกษาพบว่า บุคลากรในหน่วยงานราชการและหน่วยงานเอกชนให้ความสำคัญต่อปัจจัยจูงใจในการทำงานแต่ละปัจจัยแตกต่างกัน ซึ่งปฏิทรรศน์สมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนบุคลากรในหน่วยงานราชการและหน่วยงานเอกชนมีคุณภาพชีวิตในการทำงานแตกต่างกัน ซึ่งจากการทดสอบสมมติฐานพบว่า ยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้บางส่วน และมีความสัมพันธ์ทางบวกระหว่างการให้ความสำคัญต่อปัจจัยจูงใจในการทำงานกับคุณภาพชีวิตในการทำงาน ซึ่งการทดสอบสมมติฐานพบว่า ยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้เพียงบางส่วน ซึ่งจากการวิเคราะห์ด้วยค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สันเป็นรายคู่ปัจจัยจูงใจในการทำงานและคุณภาพชีวิตในการทำงาน พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกสองคู่ คือ มีความสัมพันธ์ทางบวกระหว่างปัจจัยความมั่นคงในงาน และความมั่นคงในอาชีพ (ค่า $r = .1440$)

ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 และความสัมพันธ์ทางบวกระหว่างปัจจัยด้านความมีชื่อเสียงของหน่วยงาน และความภูมิใจในองค์กร (ค่า $r = .3148$) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

ฮอลเลนเบ็ค (Hallenbeck, 1978 : 5159 - A) ได้ทำการวิเคราะห์ความพึงพอใจที่ได้รับรายงานจากนิสิตมหาวิทยาลัยเคนต์ วัดอุปประสงค์เพื่อสำรวจความพึงพอใจของนิสิตในมหาวิทยาลัยแห่งนี้ ซึ่งใช้วัดโดยแบบสอบถามความพึงพอใจต่อมหาวิทยาลัยในเรื่องต่างๆทั้งหมด 7 ด้าน สิ่งที่มาวิทยาลัยจัดให้ ชีวิตในมหาวิทยาลัย สถานการณ์ทำงาน ชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย คุณภาพของการศึกษา และการวัดรวมทุกด้าน การวิเคราะห์ความพึงพอใจ จำแนกตามตัวแปรต่อไปนี้คือ เพศ อายุ คณะวิชา ชั้นปี สถานที่อยู่ ภูมิลำเนาทางการศึกษา การเข้าร่วมกับองค์การมหาวิทยาลัย สภาพการเข้าฟังบรรยาย และภูมิลำเนาแฝพันธ์ จากนั้นใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวน ผลปรากฏว่า พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทุกด้าน ในกลุ่มตัวแปร อายุ คณะ ชั้นปี และสถานที่อยู่อาศัย นอกจากนั้นยังพบว่า นิสิตที่มีอายุตั้งแต่ 29 ปีขึ้นไป มีระดับความพึงพอใจสูงกว่านิสิตที่มีอายุน้อย ในเรื่องชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย นิสิตในคณะศึกษาศาสตร์มีระดับความพึงพอใจมากกว่านิสิตคณะนิติศาสตร์ ในด้านสิ่งที่มาวิทยาลัยจัดให้ สถานการณ์ทำงาน ชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย คุณภาพการศึกษา และการวัดรวมทุกด้าน นิสิตที่อยู่ภายนอกวิทยาเขตมีความพึงพอใจมากกว่านิสิตที่อยู่ประจำในเรื่อง สถานการณ์ทำงาน

โคเวน และโบบรอฟ (Shakespeare, 1975 : 25 ; citing Cowen and Bobrove, 1966) ได้ศึกษาเปรียบเทียบการปรับตัวของคนพิการที่มีระดับความพิการแตกต่างกัน โดยศึกษาเปรียบเทียบระหว่างคนตาบอดกับคนที่สูญเสียการมองเห็นบางส่วน และคนหูหนวกกับคนหูตึง ผลการศึกษาพบว่า ผู้ที่มีความพิการมาก คือ คนตาบอดกับคนหูหนวก มีการปรับตัวได้ดีกว่าคนที่สูญเสียการมองเห็นบางส่วน และคนหูตึง

อรพินทร์ พิทักษ์มหาเกตุ (2537 : 61 - 62) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัญหาการเข้าสู่แรงงานของคนพิการที่เคยได้รับการฟื้นฟูอาชีพจากศูนย์ฝึกอาชีพคนพิการ ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาการเข้าสู่แรงงานของคนพิการ ได้แก่ งานหนัก งานไม่เหมาะสมกับร่างกาย รายได้น้อยและไม่แน่นอน ที่พักไม่เพียงพอ ยังไม่มีห้องน้ำและทางลาดให้กับคนพิการ และมีการจ้างคนพิการเพียงเพื่อเจ้าของกิจการจะได้เสียภาษีน้อยลง นอกจากนี้ ยังศึกษาพบว่า รายได้เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความพอใจในอาชีพและความต้องการเปลี่ยนอาชีพของคนพิการ

จากการศึกษา ค้นคว้าจากงานวิจัยต่างๆ ทั้งทางด้านปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ที่มีผลต่อความพึงพอใจของคนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพ ผู้วิจัยพบว่า ปัจจัยต่างๆที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจจะประกอบไปด้วย เพศ อายุ ประเภทความพิการ สาขาวิชาชีพที่ฝึกอบรม สาเหตุสนใจในการเข้ารับการฝึกอบรม ระดับการศึกษา สถานภาพ

สมรส และรายได้ของครอบครัวต่อเดือน ซึ่งจะทำให้สามารถวิเคราะห์ความแตกต่างของระดับความพึงพอใจของคนพิการ ได้ออกเป็นประเภทต่างๆที่ชัดเจน

ความพึงพอใจของคนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพในด้านต่างๆ

โอภาส พิมลวิทยกิจ (2539 : 48 - 50) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การปรับตัวทางสังคมของคนพิการ ในศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการ โดยศึกษาจากคนพิการที่ได้รับการฝึกอบรมอาชีพ จำนวน 6 แห่ง ของกรมประชาสงเคราะห์ จำนวน 329 คน ที่มีความพิการทางการเคลื่อนไหว โดยแสดงการเปรียบเทียบของความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคลและสังคมของคนพิการกับการปรับตัวทางสังคม พบว่าการปรับตัวของคนพิการ 6 ด้าน คือ การปรับตัวกับเพื่อน เจ้าหน้าที่/ครูฝึกอาชีพ คนแปลกหน้า/ผู้มาเยี่ยมเยียน การเข้ากิจกรรมทางสังคม กฎระเบียบ และการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร มีความสัมพันธ์กันกับระดับความพิการ เครือข่ายทางสังคม ประเภทครอบครัว ระยะเวลาที่มีความพิการ บทบาทของคนป่วย และการนับถือตนเอง ดังนี้ คนพิการมากกว่าครึ่งหนึ่งไม่มีบทบาทของคนป่วย ส่วนใหญ่มีความนับถือตนเองน้อยหรือต่ำ มีการปรับตัวสูง ส่วนใหญ่กับเพื่อน เจ้าหน้าที่ และครู รวมทั้งการเข้ากิจกรรมและกฎระเบียบของศูนย์ แต่มีการปรับตัวกับคนแปลกหน้า และข่าวสารต่ำ ส่วนคนที่มีระยะเวลาพิการสั้น จะฝ่าฝืนหรือปรับตัวเข้ากับระเบียบได้ยาก

เจริญ ศาสตรวาทา (2539 : 132) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ที่มีต่อการเรียนวิชาพลศึกษา" นักเรียนชั้น ม.1, ม.2 และ ม.3 ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานสามัญศึกษา และสังกัดสำนักงานประถมศึกษา จ.อุบลราชธานี พบว่า มีความพึงพอใจต่อการสอนวิชาพลศึกษาอยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งนี้เนื่องจากครูผู้สอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ทั้ง 2 สังกัด ส่วนใหญ่เป็นผู้มีวุฒิจบทางด้านพลศึกษา จึงมีคุณสมบัติที่ดีของครูพลศึกษา คือ มีความรู้ทางด้านวิชาการ แม่นยำในเนื้อหาวิชา มีความสามารถทางด้านทักษะกีฬาต่างๆ มีประสบการณ์ในการสอนวิชาพลศึกษา สามารถถ่ายทอดความรู้ให้แก่นักเรียนด้วยวิธีการต่างๆ มีความรู้เกี่ยวกับกระบวนการสอน สามารถนำความรู้และความสามารถที่มีมาใช้อย่างเหมาะสมกับเนื้อหาที่นักเรียนต้องเรียน

เฮสซง และวีคส์ (Hessong and Weeks. 1987 : 457 - 463) ได้ศึกษาลักษณะของครูในอุดมคติว่าควรมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. มีความรอบรู้
2. มีอารมณ์ขัน
3. มีความยืดหยุ่น
4. มีวิญญานความเป็นครู
5. มีความซื่อสัตย์

6. มีความสามารถทำให้เข้าใจได้ รวบรวมชัดเจน
7. เป็นคนเปิดเผย
8. มีความอดทน
9. กระทำตนเป็นแบบอย่างที่ดี
10. สามารถนำความรู้ทางทฤษฎีไปใช้ในทางปฏิบัติได้
11. มีความเชื่อมั่นในตนเอง
12. มีความสามารถพิเศษในศิลปะและวิทยาการหลายๆด้าน
13. แต่งกายเรียบร้อย สะอาด สง่าผ่าเผย และมีสุขอนามัยส่วนตัวที่ดี

สมพร ตั้งสะสม (2536 : 74 - 79) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของผู้ประกันตน ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีต่อการบริการทางการแพทย์ ภายใต้พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 : กรณีประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยอันมิใช่เนื่องมาจากงาน กรอบแนวคิดในการศึกษากำหนดดังนี้ ตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ การได้รับข้อมูลข่าวสารการบริการทางการแพทย์ และการประกัน ประเภสถานพยาบาลที่ใช้บริการ ประเภทสถานประกอบการในกลุ่มผู้ประกันตน โดยที่ตัวแปรตาม ได้แก่ ความพึงพอใจของผู้ประกันตนในเขตกรุงเทพมหานครที่มีต่อการบริการทางการแพทย์ ภายใต้พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 : กรณีประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยอันมิใช่เนื่องมาจากงาน ซึ่งมีอยู่ 6 ด้าน คือ ความสะดวกที่ได้รับจากสถานพยาบาล ความหลากหลายของการบริการ อธิยาศัยความสนใจของเจ้าหน้าที่สถานพยาบาล การให้ข้อมูลเกี่ยวกับความเจ็บป่วยจากเจ้าหน้าที่ การยอมรับคุณภาพของการบริการ ความคุ้มค่าของค่าใช้จ่ายในการประกันตน และมีสมมติฐาน เช่น ผู้ประกันตนเพศหญิง มีความพึงพอใจในการขอรับบริการทางการแพทย์มากกว่าผู้ประกันตนเพศชาย ผู้ประกันตนที่มีอายุมากมีความพึงพอใจในการขอรับบริการมากกว่าผู้ประกันตนที่มีอายุน้อย ผู้ประกันตนที่มีระดับการศึกษาต่ำ มีความพึงพอใจในการขอรับบริการทางการแพทย์มากกว่าผู้ประกันตนที่มีระดับการศึกษาสูง ซึ่งผลการศึกษาพบว่าระดับความพึงพอใจของผู้ประกันตนอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนเพศ อายุ รายได้ ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจ

เลอพงษ์ แดงเนียม (2540 : 39 - 42) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ทักษะคติของผู้ต้องขังเรือนจำกลางอุบลราชธานี ต่อการฝึกอาชีพหลักสูตรฝึกเตรียมเข้าทำงาน (นอกสถาบันฯ) ของสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง อุบลราชธานี พบว่า ผู้ต้องขังเรือนจำกลางอุบลราชธานี มีระดับทักษะคิต่ค่อนข้างไม่ดีต่อการฝึกอาชีพ หลักสูตรฝึกเตรียมเข้าทำงาน (นอกสถาบันฯ) ของสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง อุบลราชธานี กล่าวคือ ผู้ต้องขังร้อยละ 57.2 มีระดับทักษะคติไม่ดีต่อการฝึกอาชีพ และร้อยละ 41.8 มีทักษะคิต่ดีต่อการฝึกอาชีพ และเมื่อเรียงลำดับจากระดับทักษะคติไม่ดีถึงระดับทักษะคิต่ดี พบว่า ผู้ต้องขังเรือนจำกลางอุบลราชธานีมีทักษะคิต่ที่ไม่ดีต่อเครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ฝึก ระยะเวลาในการฝึก เนื้อหาหลักสูตร และทักษะคิต่ที่ดีต่อวิทยากร และความรู้

ทักษะที่ได้รับจากการฝึก ส่วนทางด้านอายุ ระดับการศึกษา จากโทษที่กระทำผิด กำหนดโทษ อาชีพ เดิมก่อนต้องโทษ รายได้ก่อนต้องโทษ เหตุผลในการฝึกอาชีพ และสาขาช่างที่เข้ารับการฝึกไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของผู้ต้องขังที่มีต่อการฝึกอาชีพหลักสูตรฝึกเตรียมเข้าทำงาน (นอกสถาบันฯ) ของ สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง อุบลราชธานี และเป็นการปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ทั้งหมด

ชรินทร์ คุ้มประพันธ์ (2541 : 50 - 56) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอาชีพต่อกิจกรรมการฝึกอาชีพของศูนย์ฟื้นฟูคนพิการ บ้านทองพูนเผ่าพันธ์ จังหวัดอุบลราชธานี ผลการศึกษาพบว่า คนพิการที่เข้ารับการฝึกอาชีพมีความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอาชีพต่อกิจกรรมการฝึกอาชีพของศูนย์ฟื้นฟูคนพิการ บ้านทองพูนเผ่าพันธ์ จังหวัดอุบลราชธานีในระดับต่ำ โดยที่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพครอบครัว อาชีพที่เข้ารับการฝึกอาชีพ ภูมิสำเนาของผู้เข้ารับการฝึกอาชีพ อาศัยที่พักผู้เข้ารับการฝึกอาชีพ มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจต่อกิจกรรม การฝึกอาชีพ ของศูนย์ฟื้นฟูคนพิการ บ้านทองพูนเผ่าพันธ์ จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งแบ่งเป็น 3 ด้าน ด้านบริการทั่วไป ประกอบด้วย เกี่ยวกับการพัก พอลกับสภาพแวดล้อมในศูนย์ เรื่องการรักษาที่ทางศูนย์จัดให้เมื่อเจ็บไข้ได้ป่วย เกี่ยวกับการระเบียบการปฏิบัติภายในศูนย์ และเครื่องใช้ประจำตัวที่ศูนย์จัดให้ ปรากฏว่ามีความพึงพอใจเฉลี่ยในระดับต่ำที่ 2.82 ด้านการฝึกอาชีพ ประกอบด้วย เนื้อหาสาระของหลักสูตรที่ฝึกอาชีพมีความเหมาะสม เกี่ยวกับการระยะเวลาในการฝึก เกี่ยวกับทักษะ ความรู้ ความสามารถและความชำนาญในอาชีพที่ได้จากการฝึก เครื่องมืออุปกรณ์ในการฝึก วัสดุที่ทางศูนย์จัดให้ในการฝึกอาชีพ เกี่ยวกับการถ่ายทอดความรู้ ปรากฏว่ามีความพึงพอใจเฉลี่ยในระดับสูงกว่า ที่ 2.93 และด้านสังคมสงเคราะห์ ประกอบด้วย พอลกับการจัดหางานให้ผู้รับการฝึกอาชีพ เกี่ยวกับการอบรมความรู้พิเศษให้ผู้รับการฝึกอาชีพ ผู้รับการฝึกอาชีพ ได้รับคำปรึกษาคำแนะนำในการแก้ปัญหาต่างๆ เรื่องการให้ข่าวสารของสังคมข้อมูลที่เป็นประโยชน์แก่ผู้รับการฝึกอาชีพ เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมนันทนาการทั่วไป แก่ผู้รับการฝึกอาชีพ การจัดกิจกรรมทางศาสนา ปรากฏว่า มีความพึงพอใจเฉลี่ยในระดับต่ำที่ 2.80

อังคณา สาลาด (2541 : 66 - 69) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความคาดหวังในการฟื้นฟูสมรรถภาพในชุมชนของคนพิการทางร่างกายและหรือการเคลื่อนไหว ศึกษาเฉพาะบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ด้านการบริการ ฟื้นฟูและกระบวนการ ดำเนินการเปรียบเทียบกับสิ่งที่ได้รับกับความแตกต่างในด้านปัจจัยต่างๆ คนพิการทางการเคลื่อนไหวอายุ 15 ปีขึ้นไปในอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี จำนวน 148 ราย พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคาดหวังในการฟื้นฟูในระดับดีมาก ด้านการแพทย์ และสังคม แต่สิ่งที่ได้รับการฟื้นฟูในระดับน้อย คือ ฟื้นฟูด้านการศึกษาและอาชีพ รวมทั้งกระบวนการ ดำเนินการกลุ่มตัวอย่างที่มีความแตกต่างในด้านสถานภาพสมรส ระยะเวลาพิการ ระดับพิการ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การสนับสนุนทางสังคม และกายภาพแวดล้อม ด้านการคมนาคม มีความคาดหวังในการฟื้นฟูสมรรถภาพในชุมชนทั้ง 4 ด้าน คือ การแพทย์ การศึกษา สังคม และอาชีพ มีความ

สำคัญและควรได้รับการพัฒนาปรับปรุงคู่ไปกับด้านกระบวนการดำเนินงาน ให้ครอบคลุมและเด่นชัดในทุกชุมชน

สุเทพ อุทยาพงศ์ (2538 : 47 - 53) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของผู้รับการฝึกอาชีพ ต่อกิจกรรมบริการของศูนย์สังเคราะห์และฝึกอาชีพสตรีภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดศรีสะเกษ พบว่า ผู้เข้ารับการฝึกอาชีพส่วนใหญ่มีระดับความพึงพอใจในภาพรวมต่อกิจกรรมการให้บริการของศูนย์สังเคราะห์และฝึกอาชีพสตรีภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านสังคมสงเคราะห์ระดับมาก สาเหตุแห่งความพึงพอใจต่อกิจกรรมการบริการของศูนย์ในด้านการบริการทั่วไปและการบริการ คือ ที่พักอาศัย และอาหาร รวมทั้งเครื่องใช้ประจำตัวที่มีความพอเพียง สภาพแวดล้อมในศูนย์ ได้รับความเอาใจใส่จากเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบ การปฏิบัติภายในศูนย์ในเรื่องกฎระเบียบมีความเหมาะสม สาเหตุแห่งความพึงพอใจต่อกิจกรรมการบริการของศูนย์ ในด้านการฝึกอาชีพคือ หลักสูตร ระยะเวลาในการฝึกเหมาะสม เจ้าหน้าที่ครูฝึกเป็นผู้มีความชำนาญและเอาใจใส่ในหน้าที่ รวมทั้งเครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์ที่มีปริมาณเพียงพอ

ศิริกาญจน์ ธนวัฒน์เดชากุล (2542 : 45 - 47) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัญหาการเรียนวิชาชีพ หลักสูตรระยะสั้นของคณพิการ โรงเรียนอาชีวพระมหาไถ่ จังหวัดชลบุรี พบว่า ปัญหาการเรียนด้านหลักสูตรโดยรวมอยู่ในระดับน้อย 1.85 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อที่มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย 2.30 - 1.52 มี 12 ข้อ ได้แก่ หลักสูตรในภาพรวมไม่สอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษา เนื้อหาที่เรียนไม่ตรงกับความต้องการของนักศึกษา เวลาที่ใช้ในการเรียนภาคทฤษฎีมากเกินไป เวลาฝึกปฏิบัติน้อยเกินไป นักศึกษาไม่มีส่วนร่วมในการกำหนดเนื้อหาที่จะเรียน ขาดการเปิดหลักสูตรต่อเนื่องในการเรียนระดับที่สูงขึ้น จุดมุ่งหมายของหลักสูตรครอบคลุมเนื้อหา เนื้อหาที่เรียนไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ การจัดลำดับประสบการณ์เรียนรู้ไม่มีความเหมาะสมต่อการเรียนรู้ ขาดการวัดการประเมินผลช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ การวัดประเมินผลผู้เรียนเน้นภาคปฏิบัติ การวัดผลผู้เรียนเน้นข้อเขียน และข้อที่มีปัญหาในระดับน้อยที่สุด 1.48 ได้แก่ เนื้อหาที่เรียนไม่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

เกรียงศักดิ์ คุณวิเศษ (2540 : 51 - 52) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของคนพิการ ต่อการให้บริการสงเคราะห์ช่วยเหลือของสำนักงานประชาสงเคราะห์จังหวัดศรีสะเกษ เพื่อศึกษาความพึงพอใจของคนพิการต่อการให้บริการสงเคราะห์ช่วยเหลือของสำนักงานประชาสงเคราะห์จังหวัดศรีสะเกษ ว่ามีความพอใจมากน้อยแค่ไหนต่อกิจกรรมบริการด้านบุคลากรและการต้อนรับ ด้านสถานที่บริการ ด้านความสะดวกสบายที่ได้รับ และข้อมูลที่ได้รับจากการบริการ ที่มีภูมิหลังต่างกัน จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ รายได้ และสภาพความพิการ ซึ่งได้ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 150 คน ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่า มีคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจของคนพิการที่เข้ามารับบริการรวม 4 องค์ประกอบ อยู่ในระดับดีมาก มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.90 และผลจากการทดสอบหาความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระทั้ง 7 ตัวแปร พบว่า เป็นไปตามสมมติฐานทุกข้อ กล่าวคือ

ตัวแปรภูมิหลังของคนพิการไม่มีผลต่อความพึงพอใจในการใช้บริการสงเคราะห์ช่วยเหลือของสำนักงานประชาสงเคราะห์จังหวัดศรีสะเกษ

จากการศึกษาค้นคว้า รวบรวมงานวิจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องของผู้วิจัย พบว่า ความพึงพอใจของผู้ที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพ จะมีผลต่อองค์ประกอบในการฝึกอบรม และเพื่อให้สามารถวิเคราะห์ความพึงพอใจของคนพิการที่มีต่อองค์ประกอบในด้านต่างๆ ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็นด้านต่างๆ ดังนี้ ด้านครูผู้สอน ด้านหลักสูตรวิชาชีพที่ฝึกอบรม ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ และด้านสังคมสงเคราะห์

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความพึงพอใจของคนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพในศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. กลุ่มประชากรเป้าหมาย
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. กลุ่มประชากรเป้าหมาย

กลุ่มประชากรเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ คนพิการที่ได้รับการฝึกอาชีพ ณ ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ. สมุทรปราการ ซึ่งมีอายุ 14 - 40 ปี จำนวนทั้งหมด 91 คน เป็นชาย 69 คน เป็นหญิง 22 คน

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร ตำรา บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมาสร้างแบบสอบถามขึ้นเพื่อเป็นเครื่องมือในการศึกษาความพึงพอใจของคนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพในศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัว และสถานภาพของผู้ตอบ เช่น เพศ อายุ ประเภทความพิการ สาขาวิชาชีพที่ฝึกอบรม สาเหตุสนใจในการเข้ารับการฝึกอบรม ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส รายได้ของครอบครัวต่อเดือน มีลักษณะเป็นแบบตรวจคำตอบ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับความพึงพอใจของคนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพ ประกอบด้วย ด้านครูผู้สอน ด้านหลักสูตรวิชาชีพที่ฝึกอบรม ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ ด้านสังคม สงเคราะห์ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ท (เจริญ ศาสตราวหา. 2539 : 43 ; อ้างอิงจาก Likert) ซึ่งได้กำหนดระดับคะแนนไว้ ดังนี้

5 คะแนน	หมายถึง	ความพึงพอใจมากที่สุด
4 คะแนน	หมายถึง	ความพึงพอใจมาก
3 คะแนน	หมายถึง	ความพึงพอใจปานกลาง
2 คะแนน	หมายถึง	ความพึงพอใจน้อย

1 คะแนน หมายถึง ความพึงพอใจน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดให้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อปรับปรุงเกี่ยวกับการฝึกอบรมอาชีพ : ศึกษากรณีศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ. สมุทรปราการ

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

ในการสร้างเครื่องมือเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ได้ศึกษาเอกสาร ตำรา บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ การอบรม และคนพิการ เพื่อกำหนดขอบเขตและเนื้อหาของแบบสอบถาม
2. สอบถามและปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับคนพิการ และการฝึกอบรมอาชีพคนพิการ
3. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาและปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิ มาสร้างเป็นแบบสอบถามฉบับร่าง
4. ได้นำแบบสอบถามฉบับร่างไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจแก้ไขข้อผิดพลาด
5. ตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม โดยกระทำดังนี้
 - 5.1 ปรับแก้ไขโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน
 - 5.2 หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับคนพิการที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการโมกุล จังหวัดลพบุรี จำนวน 30 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (α - Coefficient) ตามวิธีของครอนบาช (Cronbach, 1970 : 161) ซึ่งปรากฏว่าได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.9579
- 6 ปรับปรุงแบบสอบถามให้เหมาะสม แล้วนำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปเก็บข้อมูลจำนวน 91 ชุด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ไปถึงผู้อำนวยการศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือในการให้คนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพกรอกแบบสอบถาม
2. ผู้วิจัยไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตัวเอง ระหว่างวันที่ 11 - 18 กุมภาพันธ์ 2548 โดยใช้ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล 1 สัปดาห์

4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาตรวจสอบเพื่อคัดเลือกแบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์ และนำมาทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows Version 11.0 (Statistical Package for Social Sciences) ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัว และสถานภาพของคนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพที่ตอบแบบสอบถามตอนที่ 1 โดยแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ แล้วนำมาเสนอในรูปตาราง

2. วิเคราะห์ความพึงพอใจของคนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพ ประกอบด้วยด้านต่างๆ 4 ด้าน คือ ด้านครูผู้สอน ด้านหลักสูตรวิชาชีพที่ฝึกอบรม ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก และการบริการ ด้านสังคมสงเคราะห์ จากแบบสอบถามตอนที่ 2 โดยการหาค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) แล้วนำมาเสนอในรูปตาราง

เมื่อได้ค่าเฉลี่ยของแบบสอบถามแต่ละข้อแล้วเพื่อความสะดวกในการแปลความหมาย จึงได้กำหนดช่วงคะแนนและความหมายของช่วงคะแนนเฉลี่ยไว้ดังนี้ (เจริญ ศาสตราหา. 2539 : 45)

4.51 - 5.00	หมายถึง	ความพึงพอใจมากที่สุด
3.51 - 4.50	หมายถึง	ความพึงพอใจมาก
2.51 - 3.50	หมายถึง	ความพึงพอใจปานกลาง
1.51 - 2.50	หมายถึง	ความพึงพอใจน้อย
1.00 - 1.50	หมายถึง	ความพึงพอใจน้อยที่สุด

3. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจของคนพิการระหว่างคนพิการเพศชาย และเพศหญิง โดยการทดสอบค่าที (t - test)

4. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจของคนพิการระหว่างคนพิการที่มีอายุแตกต่างกัน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - Way Analysis of Variance)

5. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจของคนพิการระหว่างคนพิการที่มีประเภทความพิการแตกต่างกัน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - Way Analysis of Variance)

6. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจของคนพิการระหว่างคนพิการที่มีสาขาวิชาชีพที่ฝึกอบรมแตกต่างกัน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - Way Analysis of Variance)

7. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจของคนพิการระหว่างคนพิการที่มีสาเหตุจูงใจในการเข้ารับการฝึกอบรมแตกต่างกัน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - Way Analysis of Variance)

8. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจของคนพิการระหว่างคนพิการที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - Way Analysis of Variance)

9. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจของคนพิการระหว่างคนพิการที่มีสถานภาพสมรสแตกต่างกัน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - Way Analysis of Variance)

10. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจของคนพิการระหว่างคนพิการที่มีรายได้ของครอบครัวต่อเดือนแตกต่างกัน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - Way Analysis of Variance)

11. หากพบว่ามีค่าเฉลี่ยอย่างน้อยหนึ่งคู่มีความแตกต่างกัน จะใช้การทดสอบค่าเฉลี่ยรายคู่ของความพึงพอใจของคนพิการ โดยวิธีการ Scheffe's Method เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจของคนพิการ

สถิติที่เกี่ยวข้อง

1. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์เครื่องมือ เป็นการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (α - Coefficient) ตามวิธีของครอนบาช (Cronbach, 1970 : 161) โดยใช้สูตร

$$\alpha = \left(\frac{K}{K-1} \right) \left[1 - \frac{\sum_{i=1}^k \sigma_i^2}{\sigma^2} \right]$$

เมื่อ	α	แทน	ดัชนีความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม
	K	แทน	จำนวนข้อของแบบสอบถาม
	σ_i^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามแต่ละข้อ
	σ^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามทั้งฉบับ

2. สถิติที่ใช้ในการบรรยายข้อมูลส่วนตัวของประชากรที่ศึกษา ดังนี้

2.1 ค่าร้อยละ (Percent) เป็นค่าสถิติที่บอกถึงสัดส่วนจำนวนต่อร้อย เพื่อให้เห็นความหมายของข้อมูลชัดเจนขึ้นและทำให้ข้อมูลสามารถเปรียบเทียบกันได้ โดยจัดทำให้ข้อมูลนั้นมีฐานของตัวเลขเป็น 100 เท่ากันหมด

2.2 ค่ากลางเลขคณิต หรือค่าเฉลี่ย (μ) เป็นผลที่ได้จากการเอาผลรวมทั้งหมดของคะแนนแต่ละตัวที่เกิดจากการวัดแล้วหารด้วยจำนวนคะแนนทั้งหมดในข้อมูลชุดนี้ เพื่อหาค่าใกล้เคียงกับจำนวนข้อมูลมากที่สุด (ชัยสิทธิ์ เจริมมีประเสริฐ. 2538 : 77)

$$\mu = \frac{\sum X_i}{N}$$

เมื่อ	μ	แทน	ค่าเฉลี่ยประชากร
	X_i	แทน	ข้อมูลดิบแต่ละตัว
	N	แทน	จำนวนข้อมูลประชากร

2.3 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) เป็นการวัดการกระจายของข้อมูล เพื่อวัดลักษณะและรูปร่างของข้อมูล โดยยึดค่าเฉลี่ยเป็นตัวหลัก แล้วนำระยะห่างระหว่างข้อมูลแต่ละตัว และค่าเฉลี่ยมาพิจารณา (ชัยสิทธิ์ เจริมมีประเสริฐ. 2538 : 92)

$$\sigma = \sqrt{\frac{\sum (X_i - \mu)^2}{N}}$$

เมื่อ	σ	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลประชากร
	X_i	แทน	ข้อมูลดิบแต่ละตัว
	N	แทน	จำนวนข้อมูลประชากร

2.4 การทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยสองกลุ่ม (t-test) เป็นการแจกแจงแบบสุ่มที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ย (ฉ้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2540 : 243)

$$t = \frac{\overline{X}_1 - \overline{X}_2}{\sqrt{\frac{(N_1 - 1)S_1^2 + (N_2 - 1)S_2^2}{N_1 + N_2 - 2} \left\{ \frac{1}{N_1} + \frac{1}{N_2} \right\}}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาค่า t
-------	-----	-----	---------------------------------

$\bar{X}_1, \bar{X}_2$	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2
S_1^2, S_2^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนกลุ่มที่ 1 และคะแนนกลุ่มที่ 2
N_1, N_2	แทน	ขนาดกลุ่มเป้าหมายที่ 1, 2 ตามลำดับ

2.5 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - Way Analysis of Variance) เป็นการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของประชากรหลายๆกลุ่ม (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2540 : 286)

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

เมื่อ	F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในพิจารณา (One - Way Analysis of Variance)
	MS_b	แทน	ค่าความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม
	MS_w	แทน	ค่าความแปรปรวนภายในกลุ่ม

2.6 เปรียบเทียบค่าความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยรายคู่ Scheffe's Method (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2540 : 322)

$$S = \sqrt{(K-1)F_{\alpha(df_1, df_2)}} \sqrt{MS_E \left[\sum_{j=1}^K \frac{(C_j)^2}{n_j} \right]}$$

เมื่อ	S	แทน	ค่าวิกฤตของ Scheffe's S - test
	K	แทน	จำนวนกลุ่ม
	F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในพิจารณา (One - Way Analysis of Variance)
	α	แทน	ระดับนัยสำคัญที่กำหนดทดสอบ One - Way Analysis of Variance
	df_1, df_2	แทน	Degree of Freedom เปิดจากตาราง F
	MS_E	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนของความแปรปรวนในตารางวิเคราะห์ความแปรปรวน
	C_j	แทน	น้ำหนัก หรือสัมประสิทธิ์ของข้อมูลตัวที่ j
	n_j	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ j

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความพึงพอใจของคนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพในศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเพื่อศึกษาความพึงพอใจของคนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพในศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ เพื่อให้การแปลความหมายในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลให้ง่ายแก่การเข้าใจ ผู้วิจัยจึงได้กำหนดสัญลักษณ์ต่างๆ ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

N	แทน	จำนวนประชากรคนพิการ
μ	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
σ	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในพิจารณา t - Distribution
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในพิจารณา (One - Way Analysis of Variance)
p	แทน	ความน่าจะเป็นสำหรับบอกนัยสำคัญทางสถิติ
SS	แทน	ผลรวมกำลังสองของคะแนน (Sum of Square)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยกำลังสองของคะแนน (Mean Squares)
df	แทน	ขั้นของความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
$*$	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวคนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพ

ตอนที่ 2 เป็นการวิเคราะห์ความพึงพอใจของคนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพ เป็นรายด้าน ประกอบด้วยด้านต่างๆ 4 ด้าน ด้านครูผู้สอน ด้านหลักสูตรวิชาชีพที่ฝึกอบรม ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก และการบริการ และด้านสังคมสงเคราะห์

ตอนที่ 3 เป็นการทดสอบสมมติฐานในการวิจัย

ตอนที่ 4 เป็นการเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจแยกตามความพิการ กับสาขาวิชาชีพ ที่ฝึกอบรม และการแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของคนพิการที่ได้จากคำถามปลายเปิด เพื่อปรับปรุงเกี่ยวกับการฝึกอบรมอาชีพ ศึกษากรณีศูนย์ฟื้นฟูคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวคนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพ

เป็นข้อมูลส่วนบุคคลของคนพิการในศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ ได้แก่ จำนวน และร้อยละของกลุ่มประชากร แยกตามเพศ อายุ ประเภทความพิการ สาขาวิชาชีพ ที่ฝึกอบรม สาเหตุสนใจในการเข้ารับการฝึกอบรม ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส และรายได้ ของครอบครัวต่อเดือน ดังแสดงในตารางที่ 1

ตาราง 1 แสดงค่าความถี่ และค่าร้อยละ ของข้อมูลส่วนบุคคลของประชากร

ข้อมูลส่วนบุคคลของคนพิการในศูนย์ฟื้นฟูฯ	N	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	69	75.80
หญิง	22	24.20
2. อายุ		
14 - 19	20	21.90
20 - 26	37	40.70
27 - 33	18	19.80
34 ขึ้นไป	16	17.60
3. ประเภทความพิการ		
พิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย	13	14.30
พิการทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหว	70	76.90
พิการทางจิตหรือพฤติกรรม	1	1.10
พิการทางสติปัญญาหรือการเรียนรู้	7	7.70

ตาราง 1 (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคลของคนพิการในศูนย์ฟื้นฟูฯ	N	ร้อยละ
4. สาขาวิชาชีพที่ฝึกอบรม		
ช่างตัดเย็บเสื้อผ้าและการใช้จักรอุตสาหกรรม	19	20.90
ช่างเย็บหนัง	17	18.70
ช่างอิเล็กทรอนิกส์	24	26.30
คอมพิวเตอร์	17	18.70
การเตรียมความพร้อมและวิชาชีพระยะสั้น	14	15.40
5. สาเหตุสนใจในการเข้ารับการฝึกอบรม		
ต้องการมีอาชีพ	75	82.40
ต้องการมีเพื่อน	11	12.10
ต้องการออกจากบ้าน/เบื้อบ้าน	5	5.50
6. ระดับการศึกษา		
ระดับต่ำกว่าประถมศึกษา	14	15.40
ระดับประถมศึกษา	32	35.20
ระดับมัธยมศึกษา	37	40.60
ระดับสูงกว่ามัธยมศึกษา	8	8.80
7. สถานภาพสมรส		
โสด	83	91.20
สมรส	3	3.30
หย่าร้าง	4	4.40
หม้าย	1	1.10
8. รายได้ของครอบครัวต่อเดือน		
ต่ำกว่า 3,000 บาท	48	52.70
3,001 - 5,000 บาท	30	33.00
5,001 - 10,000 บาท	8	8.80
มากกว่า 10,001 บาท	5	5.50

จากตาราง 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของประชากรของคนพิการที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 91 คน พบว่า

เพศ คนพิการที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 75.80

อายุ คนพิการที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 20 - 26 ปี จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 40.70

ประเภทความพิการ คนพิการส่วนใหญ่มีความพิการทางกายหรือการเคลื่อนไหว จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 76.90

สาขาวิชาชีพที่ฝึกอบรม คนพิการส่วนใหญ่ฝึกอบรมสาขาวิชาช่างอิเล็กทรอนิกส์ จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 26.30

สาเหตุสนใจในการเข้ารับการฝึกอบรม คนพิการส่วนใหญ่มีสาเหตุสนใจในการเข้ารับการฝึกอบรมคือต้องการมีอาชีพ จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 82.40

ระดับการศึกษา คนพิการส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษา จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 40.60

สถานภาพสมรส คนพิการส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด จำนวน 83 คน

รายได้ของครอบครัวต่อเดือน คนพิการส่วนใหญ่มีรายได้ของครอบครัวต่อเดือนต่ำกว่า 3,000 บาท จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 52.70

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ความพึงพอใจของคนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพ เป็นรายด้าน ประกอบด้วยด้านต่างๆ 4 ด้าน คือ ด้านครูผู้สอน ด้านหลักสูตรวิชาชีพที่ฝึกอบรม ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ และด้านสังคมสงเคราะห์

เป็นการเปรียบเทียบความพึงพอใจในด้านต่างๆ ซึ่งประกอบด้วยด้านครูผู้สอน ด้านหลักสูตรวิชาชีพที่ฝึกอบรม ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ และด้านสังคมสงเคราะห์ ของคนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรม ณ ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ ซึ่งในการแสดงผลการวิเคราะห์จะแยกเป็นตาราง ดังแสดงในตารางที่ 2 - 6

ตาราง 2 แสดงการเปรียบเทียบความพึงพอใจในด้านต่างๆ

ความพึงพอใจในด้านต่างๆ	μ	σ	ความพึงพอใจ
1. ด้านครูผู้สอน	3.67	0.62	มาก
2. ด้านหลักสูตรวิชาชีพที่ฝึกอบรม	3.57	0.63	มาก
3. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ	3.59	0.63	มาก
4. ด้านสังคมสงเคราะห์	3.55	0.54	มาก
รวม	3.59	0.54	มาก

จากตาราง 2 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจของคนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพ ณ ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ พบว่า ความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.59$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านครูผู้สอน มีระดับความพึงพอใจมาก ($\mu = 3.67$) ด้านหลักสูตรวิชาชีพที่ฝึกอบรม มีระดับความพึงพอใจมาก ($\mu = 3.57$) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ ($\mu = 3.59$) มีระดับความพึงพอใจมาก และด้านสังคมสงเคราะห์ มีความพึงพอใจมาก ($\mu = 3.55$)

ตาราง 3 แสดงการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจของคนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพ ณ ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ ด้านครูผู้สอน โดยรวมและรายข้อ

ความพึงพอใจในด้านครูผู้สอน	μ	σ	ความพึงพอใจ
1. การใช้ภาษาที่เหมาะสมขณะทำการสอน	3.70	0.79	มาก
2. บุคลิกภาพเหมาะสมในการฝึกอบรมอาชีพต่างๆ	3.71	0.87	มาก
3. ความตรงต่อเวลา	3.53	0.88	มาก
4. ความกระตือรือร้นในการฝึกอบรม	3.71	0.71	มาก
5. มีเหตุผล และรับฟังความคิดเห็นของผู้เรียน	3.62	0.90	มาก
6. ความสามารถในการด้านวิชาที่สอนและการถ่ายทอดความรู้ให้ผู้เรียนมีความเข้าใจ	3.80	0.80	มาก
7. ความสามารถในการจูงใจให้ผู้เรียนมีความสนใจและความสามารถในการสร้างบรรยากาศในการเรียนให้มีความสุขสนุกสนาน	3.65	0.84	มาก
8. ความสามารถในการใช้อุปกรณ์ และสื่อช่วยในการสอน	3.62	0.90	มาก
รวม	3.67	0.62	มาก

จากตาราง 3 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจของคนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพ ณ ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ ด้านครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.67$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความสามารถในการด้านวิชาที่สอนและการถ่ายทอดความรู้ให้ผู้เรียนมีความเข้าใจ มีระดับค่าเฉลี่ยความพึงพอใจมาก ($\mu = 3.80$) ซึ่งมีค่ามากที่สุด รองลงมาเป็น บุคลิกภาพเหมาะสมในการฝึกอบรมอาชีพต่างๆ และความกระตือรือร้นในการฝึกอบรม ($\mu = 3.71$) และความตรงต่อเวลา มีระดับค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในระดับมาก ($\mu = 3.53$) แต่ก็ยังจัดว่ามีความพึงพอใจน้อยที่สุด

ตาราง 4 แสดงการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจของคนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพ ณ ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ ด้านหลักสูตรวิชาชีพที่ฝึกอบรม โดยรวมและรายข้อ

ความพึงพอใจในหลักสูตรวิชาชีพที่ฝึกอบรม	μ	σ	ความพึงพอใจ
1. เนื้อหาของหลักสูตรมีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้ฝึกอบรม	3.68	0.81	มาก
2. เนื้อหาของหลักสูตรมีความทันสมัยและเป็นที่ต้องการของตลาด	3.59	0.78	มาก
3. ทักษะความรู้ ความสามารถ ทักษะอาชีพที่ได้จากการฝึกอบรม	3.68	0.69	มาก
4. ระยะเวลาในการอบรมมีความเหมาะสม	3.47	0.88	ปานกลาง
5. เนื้อหาของหลักสูตรเน้นให้มีการปฏิบัติ	3.76	0.95	มาก
6. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเลือกเนื้อหาที่เรียน	3.25	0.88	ปานกลาง
7. มีการวัดการประเมินผลการเรียนการสอน	3.57	0.96	มาก
รวม	3.57	0.63	มาก

จากตาราง 4 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจของคนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพ ณ ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ ด้านหลักสูตรวิชาชีพที่ฝึกอบรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.57$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า เนื้อหาของหลักสูตรเน้นให้มีการปฏิบัติ มีระดับค่าเฉลี่ยความพึงพอใจมาก ($\mu = 3.76$) ซึ่งมีค่ามากที่สุด รองลงมาเป็น เนื้อหาของหลักสูตรมีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้ฝึกอบรม และทักษะความรู้ความสามารถทักษะอาชีพที่ได้จากการฝึกอบรม ($\mu = 3.68$) และผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเลือกเนื้อหาที่เรียน มีระดับค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในระดับปานกลาง ($\mu = 3.25$) ซึ่งจัดว่ามีความพึงพอใจน้อยที่สุด

ตาราง 5 แสดงการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจของคณพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพ ณ ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ โดยรวมและรายข้อ

ความพึงพอใจในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ	μ	σ	ความพึงพอใจ
1. อาหารที่ถูกปาก และเพียงพอ	3.41	0.91	ปานกลาง
2. สภาพแวดล้อมที่น่าอยู่	3.66	0.79	มาก
3. กฎระเบียบต่างๆที่ทางศูนย์กำหนดขึ้น	3.51	0.87	มาก
4. ได้รับการรักษาพยาบาลที่ทางศูนย์จัดให้เมื่อเจ็บป่วยขณะที่อยู่ในระหว่างการฝึกอบรม	3.46	0.95	ปานกลาง
5. อุปกรณ์ เสื้อผ้า และเครื่องใช้ที่จำเป็นที่ทางศูนย์จัดให้ขณะที่อยู่ในระหว่างการฝึกอบรม	3.68	0.82	มาก
6. อาคารที่พักที่เพียงพอ สะดวก สบาย	3.80	0.79	มาก
7. บริการด้านการฟื้นฟูและปรับสภาพร่างกาย	3.67	0.85	มาก
8. การเตรียมความพร้อมในการเสริมสร้างประสบการณ์ชีวิต	3.51	0.91	มาก
รวม	3.59	0.63	มาก

จากตาราง 5 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจของคณพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพ ณ ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.59$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อาคารที่พักที่เพียงพอ สะดวกสบาย มีระดับค่าเฉลี่ยความพึงพอใจมาก ($\mu = 3.80$) ซึ่งมีความมากที่สุด รองลงมาเป็น อุปกรณ์ เสื้อผ้า และเครื่องใช้ที่จำเป็นที่ทางศูนย์จัดให้ขณะที่อยู่ในระหว่างการฝึกอบรม ($\mu = 3.68$) และอาหารที่ถูกปาก และเพียงพอ มีระดับค่าเฉลี่ยความพึงพอใจปานกลาง ($\mu = 3.41$) ซึ่งจัดว่ามีความพึงพอใจน้อยที่สุด

ตาราง 6 แสดงการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจของคนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพ ณ ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ ด้านสังคมสงเคราะห์ โดยรวมและรายข้อ

ความพึงพอใจในด้านด้านสังคมสงเคราะห์	μ	σ	ความพึงพอใจ
1. ได้รับคำปรึกษา แนะนำ และการแก้ปัญหาต่างๆ	3.75	0.83	มาก
2. กิจกรรมนันทนาการ	3.52	0.79	มาก
3. การฝึกอาชีพเสริมหลักสูตร	3.41	0.96	ปานกลาง
4. การจัดหางานที่ทางศูนย์ฯจัดให้	3.64	0.81	มาก
5. ได้รับข่าวสารทางสังคม รวมถึงข้อมูลต่างๆ ที่เป็นประโยชน์แก่ผู้ที่ฝึกอบรม	3.65	0.82	มาก
6. กิจกรรมทางศาสนา	3.38	1.00	ปานกลาง
7. การให้คำปรึกษาแนะนำและการให้กู้ยืมเงินทุน ประกอบอาชีพ	3.49	0.91	ปานกลาง
8. การส่งเสริมการเข้าถึงสิทธิของคนพิการ ในการประกอบอาชีพ	3.57	0.89	มาก
รวม	3.55	0.54	มาก

จากตาราง 6 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจของคนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพ ณ ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ ด้านสังคมสงเคราะห์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.55$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ได้รับคำปรึกษา แนะนำ และการแก้ปัญหาต่างๆ มีระดับค่าเฉลี่ยความพึงพอใจมาก ($\mu = 3.75$) ซึ่งมีค่ามากที่สุด รองลงมาเป็น ได้รับข่าวสารทางสังคมรวมถึงข้อมูลต่างๆที่เป็นประโยชน์แก่ผู้ที่ฝึกอบรม ($\mu = 3.65$) และกิจกรรมทางศาสนา มีระดับค่าเฉลี่ยความพึงพอใจปานกลาง ($\mu = 3.38$) ซึ่งจัดว่ามีความพึงพอใจน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 การทดสอบสมมติฐานในการวิจัย

เป็นการทดสอบสมมติฐานที่ผู้วิจัยได้ตั้งไว้ จำนวน 8 ข้อ ดังแสดงไว้ในตาราง 7 - 15

สมมติฐานข้อที่ 1 คนพิการที่มีเพศแตกต่างกันย่อมมีความพึงพอใจต่อการเข้ารับการฝึกอบรมอาชีพที่แตกต่างกัน

สถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของคนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพ ณ ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ ด้านตัวแปรเพศ ซึ่งใช้สถิติทดสอบค่า t - test ที่ระดับนัยสำคัญ .05

ตาราง 7 แสดงการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความพึงพอใจ และการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 ของคนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพ ณ ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ จำแนกตามเพศของคนพิการ

ความพึงพอใจของ คนพิการด้านต่างๆ	ชาย			หญิง			t	p
	μ	σ	ความพึง พอใจ	μ	σ	ความพึงพ อใจ		
1. ด้านครูผู้สอน	3.76	0.63	มาก	3.34	0.48	ปานกลาง	3.31	0.02*
2. ด้านหลักสูตรวิชาชีพ ที่ฝึกอบรม	3.62	0.63	มาก	3.39	0.57	ปานกลาง	1.53	0.13
3. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก และการบริการ	3.63	0.67	มาก	3.43	0.48	ปานกลาง	1.26	0.21
4. ด้านสังคมสงเคราะห์	3.55	0.68	มาก	3.52	0.48	มาก	0.19	0.85

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 7 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจของคนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพ ณ ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ พบว่า คนพิการเพศชายมีความพึงพอใจในทุกๆด้านอยู่ในระดับมาก และคนพิการเพศหญิงมีความพึงพอใจด้านสังคมสงเคราะห์อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.34$) ส่วนด้านอื่นๆคนพิการเพศหญิงมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง

ผลการเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของคนพิการที่มีเพศต่างกัน พบว่า ในด้านครูผู้สอน ค่า Probability (p) เท่ากับ 0.02 ด้านหลักสูตรวิชาชีพที่ฝึกอบรม ค่า Probability (p) เท่ากับ 0.13 ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ ค่า Probability (p) เท่ากับ 0.21 ด้านสังคมสงเคราะห์ ค่า Probability (p) เท่ากับ 0.85 แสดงว่า ความพึงพอใจของคนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพ ณ ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ ในด้านด้านครูผู้สอนมีความแตกต่างกันอย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านหลักสูตรวิชาชีพที่ฝึกอบรม ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ และด้านสังคมสงเคราะห์ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานข้อที่ 2 คนพิการที่มีอายุแตกต่างกันย่อมมีความพึงพอใจต่อการเข้ารับการฝึกอบรมอาชีพที่แตกต่างกัน

สถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของคนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพ ณ ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ. สมุทรปราการ ด้านตัวแปรอายุ ซึ่งใช้สถิติทดสอบด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - Way Analysis of Variance) ที่ระดับนัยสำคัญ .05

ตาราง 8 แสดงการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความพึงพอใจ และการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2 ของคนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพ ณ ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ จำแนกตามอายุคนพิการ

ความพึงพอใจของ คนพิการด้านต่างๆ	14 - 19			20 - 26			27 - 33			มากกว่า 34			df	SS	MS	F	p	
	ความพึง พอใจ			ความพึง พอใจ			ความพึง พอใจ			ความพึง พอใจ								
	μ	σ		μ	σ		μ	σ		μ	σ							
1. ด้านครูผู้สอน	3.73	0.72	มาก	3.52	0.56	มาก	3.88	0.57	มาก	3.67	0.64	มาก	ระหว่างกลุ่ม	3	1.68	0.56	1.46	0.23
													ในกลุ่ม	87	33.27	0.38		
													รวม	90	34.95			
2. ด้านหลักสูตร	3.67	0.71	มาก	3.44	0.60	ปาน	3.57	0.62	มาก	3.73	0.55	มาก	ระหว่างกลุ่ม	3	1.18	0.39	1.06	0.40
วิชาชีพที่ฝึก						กลาง							ในกลุ่ม	87	34.15	0.39		
อบรม													รวม	90	35.33			
3. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	3.77	0.79	มาก	3.54	0.55	มาก	3.52	0.71	มาก	3.53	0.52	มาก	ระหว่างกลุ่ม	3	0.92	0.31	0.75	0.53
ความสะอาด													ในกลุ่ม	87	35.64	0.41		
และการบริการ													รวม	90	36.56			
4. ด้านสังคม	3.85	0.71	มาก	3.54	0.60	มาก	3.38	0.67	ปาน	3.39	0.46	ปาน	ระหว่างกลุ่ม	3	2.72	0.91	2.34	0.08
สงเคราะห์									กลาง				ในกลุ่ม	87	33.72	0.39		
													รวม	90	36.44			

จากตาราง 8 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจของคนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพ ณ ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ พบว่า คนพิการที่มีอายุระหว่าง 14 - 19 มีความพึงพอใจในทุกๆด้านอยู่ในระดับมาก คนพิการที่มีอายุระหว่าง 20 - 26 มีความพึงพอใจด้านหลักสูตรวิชาชีพที่ฝึกอบรมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.44$) ส่วนด้านอื่นๆ มีความพึงพอใจในระดับมาก คนพิการที่มีอายุระหว่าง 27 - 33 มีความพึงพอใจด้านสังคมสงเคราะห์อยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.38$) ส่วนด้านอื่นๆ มีความพึงพอใจในระดับมาก และคนพิการที่มีอายุมากกว่า 34 มีความพึงพอใจด้านสังคมสงเคราะห์อยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.39$) ส่วนด้านอื่นๆ มีความพึงพอใจในระดับมาก

ผลการเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของคนพิการที่มีอายุต่างกัน พบว่า มีความพึงพอใจในด้านครูผู้สอน มีค่า Probability (p) เท่ากับ 0.23 ด้านหลักสูตรวิชาชีพที่ฝึกอบรม มีค่า Probability (p) เท่ากับ 0.40 ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ มีค่า Probability (p) เท่ากับ 0.53 ด้านสังคมสงเคราะห์ มีค่า Probability (p) เท่ากับ 0.08 ซึ่งค่า p ที่คำนวณได้มีค่ามากกว่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า ความพึงพอใจของคนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรม ณ ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานข้อที่ 3 คนพิการที่มีประเภทความพิการแตกต่างกันย่อมมีความพึงพอใจต่อการเข้ารับการฝึกอบรมอาชีพที่แตกต่างกัน

สถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของคนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพ ณ ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ. สมุทรปราการ ด้านตัวแปรประเภทความพิการ ซึ่งใช้สถิติทดสอบด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - Way Analysis of Variance) ที่ระดับนัยสำคัญ .05

ตาราง 9 แสดงการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความพึงพอใจ และการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 3 ของคนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพ ณ ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพการพระประแดง จ.สมุทรปราการ จำแนกตามประเภทความพิการ

ความพึงพอใจของ คนพิการด้านต่างๆ	พิภกรทางการได้ยิน			พิภกรทางการกาย			พิภกรทางจิตใจ			พิภกรทางสติปัญญา			ความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
	μ	σ	ความพึงพอใจ	μ	σ	ความพึงพอใจ	μ	σ	ความพึงพอใจ	μ	σ	ความพึงพอใจ						
1. ด้านครูผู้สอน	3.42	0.71	ปานกลาง	3.70	0.63	มาก	4	-	มาก	3.75	0.31	มาก	ระหว่างกลุ่ม	3	1.01	0.34	0.86	0.46
													ในกลุ่ม	87	33.94	0.39		
													รวม	90	34.95			
2. ด้านหลักสูตร	3.49	0.64	ปานกลาง	3.55	0.63	มาก	4	-	มาก	3.81	0.62	มาก	ระหว่างกลุ่ม	3	0.69	0.23	0.58	0.63
วิชาชีพที่ฝึก													ในกลุ่ม	87	34.63	0.40		
อบรม													รวม	90	35.32			
3. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	3.53	0.61	มาก	3.58	0.63	มาก	4	-	มาก	3.58	0.86	มาก	ระหว่างกลุ่ม	3	0.20	0.07	0.16	0.92
และการบริการ													ในกลุ่ม	87	36.35	0.42		
													รวม	90	36.55			
4. ด้านสังคม	3.65	0.60	มาก	3.55	0.66	มาก	4	-	มาก	3.41	0.44	ปานกลาง	ระหว่างกลุ่ม	3	0.37	0.12	0.29	0.83
สงเคราะห์													ในกลุ่ม	87	36.07	0.42		
													รวม	90	36.44			

จากตาราง 9 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจของคนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพ ณ ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ พบว่า คนพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย มีความพึงพอใจด้านครูผู้สอนและด้านหลักสูตรวิชาชีพที่ฝึกอบรมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ และด้านสังคมสงเคราะห์มีความพึงพอใจระดับอยู่ในมาก คนพิการทางกายหรือการเคลื่อนไหว มีความพึงพอใจในทุกด้านอยู่ในระดับมาก คนพิการทางจิตใจหรือพฤติกรรม มีความพึงพอใจในทุกด้านอยู่ในระดับมาก คนพิการทางสติปัญญาหรือการเรียนรู้ มีความพึงพอใจด้านสังคมสงเคราะห์อยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.41$) ส่วนในด้านอื่นๆมีความพึงพอใจระดับมาก

ผลการเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของคนพิการที่มีประเภทความพิการต่างกัน พบว่า มีความพึงพอใจในด้านครูผู้สอน มีค่า Probability (p) เท่ากับ 0.46 ด้านหลักสูตรวิชาชีพที่ฝึกอบรม มีค่า Probability (p) เท่ากับ 0.63 ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ มีค่า Probability (p) เท่ากับ 0.92 ด้านสังคมสงเคราะห์ มีค่า Probability (p) เท่ากับ 0.83 ซึ่งค่า p ที่คำนวณได้มีค่ามากกว่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า ความพึงพอใจของคนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรม ณ ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานข้อที่ 4 คนพิการที่มีสาขาวิชาชีพแตกต่างกันย่อมมีความพึงพอใจต่อการเข้ารับการฝึกอบรมอาชีพที่แตกต่างกัน

สถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของคนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพ ณ ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ. สมุทรปราการ ด้านตัวแปรสาขาวิชาชีพ ซึ่งใช้สถิติทดสอบด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - Way Analysis of Variance) ที่ระดับนัยสำคัญ .05

ตาราง 10 แสดงการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความพึงพอใจ และการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 4 ของคนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพ ณ ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ จำแนกตามสาขาวิชาชีพที่มีกอบรม

ความพึงพอใจของ คนพิการด้านต่างๆ	ช่างตัดเย็บเสื้อผ้า			ช่างเย็บหมัก			อิเล็กทรอนิกส์			คอมพิวเตอร์			เตรียมความพร้อม			df	SS	MS	F	p	
	μ	σ	ความพึงพอใจ	μ	σ	ความพึงพอใจ	μ	σ	ความพึงพอใจ	μ	σ	ความพึงพอใจ	μ	σ	ความแปรปรวน						
1. ด้านครูผู้สอน	3.44	0.52	ปานกลาง	3.88	0.79	มาก	3.47	0.53	ปานกลาง	3.77	0.69	มาก	3.88	0.36	มาก	ระหว่างกลุ่ม	3	3.48	0.87	2.38	0.058
																ในกลุ่ม	87	31.46	0.37		
																รวม	90	34.94			
2. ด้านหลักสูตรวิชาชีพที่ฝึกอบรม	3.39	0.58	ปานกลาง	3.71	0.68	มาก	3.34	0.52	ปานกลาง	3.69	0.71	มาก	3.88	0.51	มาก	ระหว่างกลุ่ม	3	3.86	0.97	1.36	0.259
																ในกลุ่ม	87	31.46	0.37		
																รวม	90	35.33			
3. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ	3.28	0.31	ปานกลาง	3.96	0.68	มาก	3.54	0.57	มาก	3.38	0.67	ปานกลาง	3.85	0.70	มาก	ระหว่างกลุ่ม	3	5.90	1.47	4.14	0.004*
																ในกลุ่ม	87	30.66	0.36		
																รวม	90	36.55			
4. ด้านสังคมสงเคราะห์	3.39	0.41	ปานกลาง	3.78	0.79	มาก	3.50	0.61	ปานกลาง	3.46	0.74	ปานกลาง	3.66	0.54	มาก	ระหว่างกลุ่ม	3	1.80	0.45	1.12	0.354
																ในกลุ่ม	87	34.64	0.40		
																รวม	90	36.44			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 10 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจของคนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพ ณ ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ พบว่า คนพิการที่เรียนสาขาวิชาช่างตัดเย็บเสื้อผ้ามีความพึงพอใจในทุกๆด้านอยู่ในระดับปานกลาง คนพิการที่เรียนสาขาวิชาช่างเย็บหนังมีความพึงพอใจในทุกๆด้านอยู่ในระดับมาก คนพิการที่เรียนสาขาวิชาช่างอิเล็กทรอนิกส์มีความพึงพอใจด้านสิ่งอำนวยความสะดวกอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.54$) ส่วนในด้านอื่นๆ มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง คนพิการที่เรียนสาขาวิชาคอมพิวเตอร์มีความพึงพอใจด้านครูผู้สอนและด้านหลักสูตรวิชาชีพที่ฝึกอบรมอยู่ในระดับมาก ส่วนในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ และด้านสังคมสงเคราะห์อยู่ในระดับปานกลาง คนพิการที่เรียนสาขาวิชาเตรียมความพร้อมและวิชาชีพพระยะสันมีความพึงพอใจในทุกๆด้านอยู่ในระดับมาก

ผลการเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของคนพิการที่มีสาขาวิชาชีพต่างกัน พบว่า มีความพึงพอใจในด้านครูผู้สอน มีค่า Probability (p) เท่ากับ 0.058 ด้านหลักสูตรวิชาชีพที่ฝึกอบรม มีค่า Probability (p) เท่ากับ 0.259 ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ มีค่า Probability (p) เท่ากับ 0.004 ด้านสังคมสงเคราะห์ มีค่า Probability (p) เท่ากับ 0.354 ซึ่งค่า p ที่คำนวณได้ในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ มีค่าน้อยกว่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า ความพึงพอใจของคนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรม ณ ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ จำแนกตามสาขาวิชาชีพที่ฝึกอบรมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ ผู้วิจัยจึงนำผลการวิเคราะห์ที่ได้ไปเปรียบเทียบ ด้วยวิธีทดสอบแบบ Scheffe's Method เพื่อหาว่าค่าเฉลี่ยคู่ใดบ้างที่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญ .05 ดังตาราง 11

ตาราง 11 แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของคนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมวิชาชีพ ณ ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ. สมุทรปราการ จำแนกตามสาขาวิชาชีพฝึกอบรม ที่มีความพึงพอใจแตกต่างกันในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ

การเปรียบเทียบ ค่าเฉลี่ยรายคู่	μ	ช่วงตัดเย็บ เสื้อผ้า	ช่วงเย็บหนัง	อิเล็กทรอนิกส์	คอมพิวเตอร์	เตรียมความ พร้อม
ช่วงตัดเย็บเสื้อผ้า	3.2829		.6803* (.026)	.2588 (.737)	.1068 (.990)	.5742 (.124)
ช่วงเย็บหนัง	3.9632	.6803* (.026)		.4216 (.300)	.5735 (.108)	.1061 (.993)
อิเล็กทรอนิกส์	3.54	.2588 (.737)	.4216 (.300)		.1520 (.957)	.3155 (.651)
คอมพิวเตอร์	3.3897	.1068 (.990)	.5735 (.108)	.1520 (.957)		.4674 (.327)
เตรียมความ พร้อม	3.8571	.5742 (.124)	.1061 (.993)	.3155 (.651)	.4674 (.327)	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 11 ผลการวิเคราะห์พบว่า คนพิการที่ฝึกอบรมในสาขาวิชาช่วงตัดเย็บเสื้อผ้าและ การใช้จักรอุตสาหกรรม มีความพึงพอใจแตกต่างกับคนพิการที่ฝึกอบรมในสาขาวิชาช่วงเย็บหนัง จากการวิเคราะห์พบว่า ค่า Probability (p) เท่ากับ .026 ซึ่งน้อยกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หมายความว่า ความพึงพอใจของคนพิการที่ฝึกอบรมในสาขาวิชาช่วงตัดเย็บเสื้อผ้าและ การใช้จักรอุตสาหกรรม มีความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่กับ คนพิการที่ฝึกอบรมในสาขาวิชาช่วงเย็บหนัง ที่ระดับนัยสำคัญ .05 โดยมีผลต่างของค่าเฉลี่ยเท่ากับ .6803

สมมติฐานข้อที่ 5 คนพิการที่มีสาเหตุสนใจในการเข้ารับการฝึกอบรมแตกต่างกัน ย่อมมีความพึงพอใจต่อการเข้ารับการฝึกอบรมอาชีพที่แตกต่างกัน

สถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของคนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพ ณ ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ. สมุทรปราการ ด้านตัวแปรสาเหตุสนใจในการเข้ารับการฝึกอบรม ซึ่งใช้สถิติทดสอบด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - Way Analysis of Variance) ที่ระดับนัยสำคัญ.05

ตาราง 12 แสดงการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความพึงพอใจ และการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 5 ของคนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพ ณ ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ จำแนกตามสาเหตุจูงใจในการเข้ารับการฝึกอบรม

ความพึงพอใจของคน พิการด้านต่างๆ	ต้องการมีอาชีพ			ต้องการมีเพื่อน			ต้องการออกจากบ้าน			ความแปร ปรวน			df	SS	MS	F	p
	μ	σ	ความพึง พอใจ	μ	σ	ความพึง พอใจ	μ	σ	ความพึง พอใจ								
1. ด้านครูผู้สอน	3.71	0.61	มาก	3.32	0.68	ปาน	3.75	0.64	มาก	ระหว่างกลุ่ม			3	1.53	0.77	2.02	0.14
						กลาง				ในกลุ่ม			87	33.41	0.38		
										รวม			90	34.94			
2. ด้านหลักสูตร	3.62	0.59	มาก	3.25	0.74	ปาน	3.51	0.84	มาก	ระหว่างกลุ่ม			3	1.39	0.69	1.80	0.17
วิชาชีพที่มีอบรม						กลาง				ในกลุ่ม			87	33.94	0.39		
										รวม			90	35.33			
3. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและ การบริการ	3.63	0.62	มาก	3.43	0.73	ปาน	3.20	0.62	ปาน	ระหว่างกลุ่ม			3	1.19	0.59	1.48	0.23
						กลาง			กลาง	ในกลุ่ม			87	35.37	0.40		
										รวม			90	36.56			
4. ด้านสิ่งแวดล้อมและ ความปลอดภัย	3.59	0.62	มาก	3.47	0.64	ปาน	3.13	0.81	ปาน	ระหว่างกลุ่ม			3	1.11	0.56	1.35	0.26
						กลาง			กลาง	ในกลุ่ม			87	35.33	0.40		

จากตาราง 12 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจของคนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพ ณ ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ พบว่า คนพิการที่มีสาเหตุจิตใจต้องการมีอาชีพมีความพึงพอใจในทุกๆด้านอยู่ในระดับมาก คนพิการที่มีสาเหตุจิตใจต้องการมีเพื่อนมีความพึงพอใจในทุกๆด้านอยู่ในระดับปานกลาง คนพิการที่มีสาเหตุจิตใจต้องการออกจากบ้าน/เบื้อบ้าน มีระดับความพึงพอใจด้านครูผู้สอน และหลักสูตรวิชาชีพที่ฝึกอบรมอยู่ในระดับมาก ส่วนในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ และด้านสังคมสงเคราะห์อยู่ในระดับปานกลาง

ผลการเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของคนพิการที่มีสาเหตุจิตใจในการเข้ารับการฝึกอบรมต่างกัน พบว่า มีความพึงพอใจในด้านครูผู้สอน มีค่า Probability (p) เท่ากับ 0.14 ด้านหลักสูตรวิชาชีพที่ฝึกอบรม มีค่า Probability (p) เท่ากับ 0.17 ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ มีค่า Probability (p) เท่ากับ 0.23 ด้านสังคมสงเคราะห์ มีค่า Probability (p) เท่ากับ 0.26 ซึ่งค่า p ที่คำนวณได้มีค่ามากกว่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า ความพึงพอใจของคนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรม ณ ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานข้อที่ 6 คนพิการที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันย่อมมีความพึงพอใจต่อการเข้ารับการฝึกอบรมอาชีพที่แตกต่างกัน

สถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของคนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพ ณ ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ. สมุทรปราการ ด้านตัวแปรระดับการศึกษา ซึ่งใช้สถิติทดสอบด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - Way Analysis of Variance) ที่ระดับนัยสำคัญ .05

ตาราง 13 แสดงการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความพึงพอใจ และการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 6 ของคนพิการที่ได้รับการฝึกอบรมอาชีพ ณ ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ จำแนกตามระดับการศึกษา

ความพึงพอใจของ คนพิการด้านต่างๆ	ต่ำกว่าประถม				ประถม				มัธยม				สูงกว่ามัธยม				ความแปร ปรวน	df	SS	MS	F	p
	ความพึง พอใจ		ความพึง พอใจ		ความพึง พอใจ		ความพึง พอใจ		ความพึง พอใจ		ความพึง พอใจ											
	μ	σ	μ	σ	μ	σ	μ	σ	μ	σ	μ	σ										
1. ด้านครูผู้สอน	3.72	0.67	มาก		3.70	0.62	มาก		3.70	0.64	มาก		3.30	0.42	ปาน		ระหว่างกลุ่ม	3	1.21	0.40	1.04	0.38
2. ด้านหลักสูตร วิชาชีพที่ฝึก อบรม	3.63	0.63	มาก		3.64	0.62	มาก		3.57	0.66	มาก		3.21	0.45	ปาน		ในกลุ่ม	87	33.73	0.39		
															กลาง		รวม	90	34.94			
3. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	3.66	0.71	มาก		3.68	0.67	มาก		3.54	0.62	มาก		3.30	0.41	ปาน		ระหว่างกลุ่ม	3	1.07	0.36	0.88	0.46
ความสะอาด และการบริการ															กลาง		ในกลุ่ม	87	35.48	0.41		
																	รวม	90	36.55			
4. ด้านสังคม	3.63	0.65	มาก		3.61	0.52	มาก		3.51	0.75	มาก		3.34	0.48	ปาน		ระหว่างกลุ่ม	3	0.59	0.20	0.48	0.69
สงเคราะห์															กลาง		ในกลุ่ม	87	35.84	0.41		
																	รวม	90	36.43			

จากตาราง 13 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจของคนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพ ณ ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ พบว่า คนพิการที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่าประถมศึกษา ประถมศึกษา และมัธยมมีความพึงพอใจในทุกๆด้านอยู่ในระดับมาก ส่วนคนพิการที่มีการศึกษาระดับสูงกว่ามัธยมศึกษามีความพึงพอใจในทุกๆด้านอยู่ในระดับปานกลาง

ผลการเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของคนพิการที่มีระดับการศึกษาต่างกัน พบว่า มีความพึงพอใจในด้านครูผู้สอน มีค่า Probability (p) เท่ากับ 0.38 ด้านหลักสูตรวิชาชีพที่ฝึกอบรม มีค่า Probability (p) เท่ากับ 0.37 ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ มีค่า Probability (p) เท่ากับ 0.46 ด้านสังคมสงเคราะห์ มีค่า Probability (p) เท่ากับ 0.69 ซึ่งค่า p ที่คำนวณได้มีค่ามากกว่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า ความพึงพอใจของคนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรม ณ ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานข้อที่ 7 คนพิการที่มีสถานภาพสมรสแตกต่างกันย่อมมีความพึงพอใจต่อการเข้ารับการฝึกอบรมอาชีพที่แตกต่างกัน

สถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของคนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพ ณ ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ. สมุทรปราการ ด้านตัวแปรสถานภาพสมรส ซึ่งใช้สถิติทดสอบด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - Way Analysis of Variance) ที่ระดับนัยสำคัญ .05

ตาราง 14 แสดงการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความพึงพอใจ และการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 7 ของคนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพ ณ ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ จำแนกตามสถานภาพสมรส

ความพึงพอใจของ คนพิการด้านต่างๆ	ไต่		สมรส				หย่าร้าง				หม้าย		ความแปร ปรวน	df	SS	MS	F	p
	μ	σ	ความพึง พอใจ	μ	σ	ความพึง พอใจ	μ	σ	ความพึง พอใจ	μ	σ	ความพึง พอใจ						
1. ด้านครูผู้สอน	3.68	0.6	มาก	3.13	0.43	ปาน	3.88	0.78	มาก	3.13	-	ปาน	ระหว่างกลุ่ม	3	1.37	0.46	1.19	0.32
		2				กลาง						กลาง	ในกลุ่ม	87	33.57	0.39		
													รวม	90	34.94			
2. ด้านหลักสูตร	3.60	0.6	มาก	3.19	0.44	ปาน	3.54	0.89	มาก	2.57	-	ปาน	ระหว่างกลุ่ม	3	1.51	0.50	1.30	0.28
วิชาชีพที่ไม่อบรม		2				กลาง						กลาง	ในกลุ่ม	87	33.82	0.39		
													รวม	90	35.33			
3. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและ การบริการ	3.60	0.6	มาก	3.13	0.26	ปาน	3.59	1.02	มาก	3.63	-	มาก	ระหว่างกลุ่ม	3	0.66	0.22	0.54	0.66
		3				กลาง							ในกลุ่ม	87	35.89	0.41		
													รวม	90	36.55			
4. ด้านสังคม สงเคราะห์	3.55	0.6	มาก	3.71	0.26	มาก	3.50	1.15	ปาน	3.75	-	มาก	ระหว่างกลุ่ม	3	0.13	0.04	0.10	0.96
		3				กลาง			กลาง				ในกลุ่ม	87	36.31	0.42		
													รวม	90	36.44			

จากตาราง 14 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจของคนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพ ณ ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ พบว่า คนพิการที่มีสถานภาพโสดมีความพึงพอใจทุกๆด้านอยู่ในระดับมาก คนพิการที่มีสถานภาพสมรสมีความพึงพอใจด้านสังคมสงเคราะห์อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.71$) ส่วนในด้านอื่นๆ มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง คนพิการที่มีสถานภาพหย่าร้างมีความพึงพอใจด้านสังคมสงเคราะห์อยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.50$) ส่วนในด้านอื่นๆ มีความพึงพอใจในระดับมาก คนพิการที่มีสถานภาพหม้ายมีความพึงพอใจด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ และด้านสังคมสงเคราะห์อยู่ในระดับมาก ส่วนในด้านครูผู้สอน และด้านหลักสูตรวิชาชีพที่ฝึกอบรมอยู่ในระดับปานกลาง

ผลการเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของคนพิการที่มีสถานภาพสมรสต่างกัน พบว่า มีความพึงพอใจในด้านครูผู้สอน มีค่า Probability (p) เท่ากับ 0.32 ด้านหลักสูตรวิชาชีพที่ฝึกอบรม มีค่า Probability (p) เท่ากับ 0.28 ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ มีค่า Probability (p) เท่ากับ 0.66 ด้านสังคมสงเคราะห์ มีค่า Probability (p) เท่ากับ 0.96 ซึ่งค่า p ที่คำนวณได้มีค่ามากกว่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า ความพึงพอใจของคนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรม ณ ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานข้อที่ 8 คนพิการที่มีรายได้ครอบครัวต่อเดือนแตกต่างกันย่อมมีความพึงพอใจต่อการเข้ารับการฝึกอบรมอาชีพที่แตกต่างกัน

สถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของคนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพ ณ ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ. สมุทรปราการ ด้านตัวแปรรายได้ครอบครัวต่อเดือน ซึ่งใช้สถิติทดสอบด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - Way Analysis of Variance) ที่ระดับนัยสำคัญ .05

ตาราง 15 แสดงการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความพึงพอใจ และการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 8 ของคนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพ ณ ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ จำแนกตามรายได้ครอบครัวต่อเดือน

ความพึงพอใจของ คนพิการด้านต่างๆ	ต่ำกว่า 3,000				3,001 – 5,000				5,001 – 10,000				มากกว่า 10,001				ความแปร ปรวน	df	SS	MS	F	p
	μ	σ	ความพึง พอใจ	μ	σ	ความพึง พอใจ	μ	σ	ความพึง พอใจ	μ	σ	ความพึง พอใจ										
1. ด้านครูผู้สอน	3.68	0.63	มาก	3.63	0.64	มาก	3.72	0.55	มาก	3.70	0.77	มาก	ระหว่างกลุ่ม				3	0.09	0.03	0.08	0.97	
2. ด้านหลักสูตร วิชาชีพที่ฝึกอบรม													ในกลุ่ม				87	34.85	0.40			
													รวม				90	34.94				
	3.58	0.61	มาก	3.54	0.65	มาก	3.61	0.67	มาก	3.63	0.82	มาก	ระหว่างกลุ่ม				3	0.07	0.02	0.06	0.98	
3. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก และการบริการ													ในกลุ่ม				87	35.26	0.41			
													รวม				90	35.33				
	3.55	0.61	มาก	3.51	0.70	มาก	3.88	0.53	มาก	3.95	0.65	มาก	ระหว่างกลุ่ม				3	1.58	0.53	1.31	0.28	
4. ด้านสังคม สงเคราะห์													ในกลุ่ม				87	34.98	0.40			
													รวม				90	36.56				
	3.50	0.57	ปาน กลาง	3.56	0.72	มาก	3.67	0.74	มาก	3.78	0.71	มาก	ระหว่างกลุ่ม				3	0.50	0.17	1.40	0.75	
													ในกลุ่ม				87	36.94	0.41			
													รวม				90	36.44				

จากตาราง 15 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจของคนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพ ณ ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ พบว่า คนพิการที่มีรายได้ครอบครัวต่ำกว่า 3,000 บาท มีความพึงพอใจด้านสังคมสงเคราะห์อยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.50$) ส่วนในด้านอื่นๆ มีความพึงพอใจในระดับมาก ส่วนคนพิการที่มีรายได้ครอบครัว 3,001 - 5,000 บาท และ 5,001 - 10,000 บาท มีความพึงพอใจในทุกๆด้านอยู่ในระดับมาก

ผลการเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของคนพิการที่มีรายได้ครัวต่อเดือนต่างกัน พบว่า มีความพึงพอใจในด้านครูผู้สอน มีค่า Probability (p) เท่ากับ 0.97 ด้านหลักสูตรวิชาชีพที่ฝึกอบรม มีค่า Probability (p) เท่ากับ 0.98 ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ มีค่า Probability (p) เท่ากับ 0.28 ด้านสังคมสงเคราะห์ มีค่า Probability (p) เท่ากับ 0.75 ซึ่งค่า p ที่คำนวณได้มีค่ามากกว่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า ความพึงพอใจของคนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรม ณ ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 4 แสดงการเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจแยกตามความพิการ กับสาขาวิชาชีพที่ฝึกอบรม และการแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของคนพิการที่ได้จากคำถามปลายเปิด เพื่อปรับปรุงเกี่ยวกับการฝึกอบรมอาชีพ ศึกษากรณีศูนย์ฟื้นฟูคนพิการ พระประแดง จ.สมุทรปราการ

เป็นการแสดงการเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจแยกตามประเภทความพิการ กับสาขาวิชาชีพที่ฝึกอบรม และการแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของคนพิการที่ได้จากคำถามปลายเปิด ดังแสดงไว้ในตาราง 16 - 21

ตาราง 16 แสดงการเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของคนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพ ณ ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ แยกตามประเภทความพิการ และสาขาวิชาชีพที่ฝึกอบรม

การเปรียบเทียบระดับ ความพึงพอใจของคนพิการ			สาขาวิชาชีพที่ฝึกอบรม					รวม
			ช่างเย็บ ผ้า	ช่างเย็บ หนัง	อิเล็กทรอนิกส์	คอมพิวเตอร์	เตรียมความ พร้อม	
ความพิการ	พิการทาง การได้ยิน	จำนวน μ	5	4	2	1	1	13
	พิการทาง กาย	จำนวน μ	3.23	4.05	3.26	2.99	3.97	70
	พิการทาง จิตใจ	จำนวน μ	14	13	22	16	5	70
	พิการสติ ปัญญา	จำนวน μ	3.43	3.77	3.48	3.62	4.05	1
			-	-	-	-	1	1
			-	-	-	-	3.81	7
			-	-	-	-	7	7
รวม			-	-	-	-	3.82	91
			19	17	24	17	14	91

จากตาราง 16 เป็นการเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของคนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพ ณ ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ ระหว่างประเภทความพิการ กับสาขาวิชาชีพที่ฝึกอบรม ซึ่งปรากฏว่า คนพิการที่เรียนสาขาวิชาช่างตัดเย็บเสื้อผ้า ประกอบด้วยคนพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย จำนวน 5 คน และคนพิการทางกายและการเคลื่อนไหว จำนวน 14 คน ซึ่งเมื่อนำมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยความพึงพอใจแล้ว พบว่า คนที่พิการทางกายและการเคลื่อนไหว ($\mu = 3.43$) มีความพึงพอใจมากกว่าคนที่พิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย ($\mu = 3.23$) ซึ่งจัดว่ามีความพึงพอใจในระดับปานกลางเท่ากัน

คนพิการที่เรียนสาขาวิชาช่างเย็บหนัง ประกอบด้วยคนพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย จำนวน 4 คน และคนพิการทางกายและการเคลื่อนไหว จำนวน 13 คน ซึ่งเมื่อนำมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยความพึงพอใจแล้ว พบว่า คนที่พิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย ($\mu = 4.05$) มีความพึงพอใจมากกว่าคนที่พิการทางกายและการเคลื่อนไหว ($\mu = 3.77$) ซึ่งจัดว่ามีความพึงพอใจในระดับมากเท่ากัน

คนพิการที่เรียนสาขาวิชาอิเล็กทรอนิกส์ ประกอบด้วยคนพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย จำนวน 2 คน และคนพิการทางกายและการเคลื่อนไหว จำนวน 22 คน ซึ่งเมื่อนำมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยความพึงพอใจแล้ว พบว่า คนที่พิการทางกายและการเคลื่อนไหว ($\mu = 3.48$) มีความพึงพอใจมากกว่าคนที่พิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย ($\mu = 3.26$) ซึ่งจัดว่ามีความพึงพอใจในระดับปานกลางเท่ากัน

คนพิการที่เรียนสาขาคอมพิวเตอร์ ประกอบด้วยคนพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย จำนวน 1 คน และคนพิการทางกายและการเคลื่อนไหว จำนวน 16 คน ซึ่งเมื่อนำมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยความพึงพอใจแล้ว พบว่า คนที่พิการทางร่างกายและการเคลื่อนไหวที่มีระดับความพึงพอใจมาก ($\mu = 3.62$) มีความพึงพอใจมากกว่าคนพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย ($\mu = 2.99$) ที่มีระดับความพึงพอใจปานกลาง

และคนพิการที่เรียนสาขาการเตรียมความพร้อมและวิชาชีพระยะสั้น ประกอบด้วยคนพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย จำนวน 1 คน คนพิการทางกายและการเคลื่อนไหว จำนวน 5 คน คนพิการทางจิตใจหรือพฤติกรรม จำนวน 1 คน และคนพิการทางสติปัญญาหรือการเรียนรู้ จำนวน 7 คน ซึ่งเมื่อนำมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยความพึงพอใจแล้ว พบว่า คนที่พิการทางกายและการเคลื่อนไหว ($\mu = 4.05$) มีความพึงพอใจมากที่สุด รองลงมาเป็นคนพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย ($\mu = 3.97$) รองลงมาเป็นคนพิการทางสติปัญญาหรือการเรียนรู้ ($\mu = 3.82$) และคนที่พิการทางจิตใจและหรือพฤติกรรม ($\mu = 3.81$) มีความพึงพอใจน้อยที่สุด อย่างไรก็ตามยังจัดว่ามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

ตาราง 17 แสดงการเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของคนพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย ที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพ ณ ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ แยกตาม สาขาวิชาชีพที่ฝึกอบรม และความพึงพอใจในด้านต่างๆ

ความพึงพอใจ ในด้านต่างๆ	ด้านครูผู้สอน	ด้านหลักสูตรวิชาชีพ	ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	ด้านสังคมสงเคราะห์
ช่างตัดเย็บเสื้อผ้า	3.12	3.23	3.10	3.47
ช่างเย็บหนัง	4.09	4	4.06	4.09
อิเล็กทรอนิกส์	3.06	3.29	3.44	3.25
คอมพิวเตอร์	2.75	2.71	3	3.50
เตรียมความพร้อม	3.75	4	4.38	3.75

จากตาราง 17 เป็นการเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของคนพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมายที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพ ณ ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ แยกตามสาขาวิชาชีพที่ฝึกอบรม และความพึงพอใจในด้านต่างๆ ซึ่งปรากฏว่า คนพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมายที่ฝึกอบรมในสาขาวิชาช่างตัดเย็บเสื้อผ้า มีความพึงพอใจในด้านสังคมสงเคราะห์มากที่สุด ($\mu = 3.47$) ส่วนช่างเย็บหนัง มีความพึงพอใจในด้านครูผู้สอน และสังคมสงเคราะห์มากที่สุด ($\mu = 4.09$) ในสาขาวิชาอิเล็กทรอนิกส์ มีความพึงพอใจในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกมากที่สุด ($\mu = 3.44$) สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ มีความพึงพอใจในด้านสังคมสงเคราะห์มากที่สุด ($\mu = 3.50$) และสาขาวิชาการเตรียมความพร้อม มีความพึงพอใจในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกมากที่สุด ($\mu = 4.38$)

ตาราง 18 แสดงการเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของคนพิการทางกายและการเคลื่อนไหวที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพ ณ ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ แยกสาขาวิชาชีพที่ฝึกอบรม และความพึงพอใจในด้านต่างๆ

ความพึงพอใจ ในด้านต่างๆ	ด้านครูผู้สอน	ด้านหลักสูตรวิชาชีพ	ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	ด้านสังคมสงเคราะห์
ช่างเย็บผ้า	3.56	3.44	3.35	3.36
ช่างเย็บหนัง	4.09	3.62	3.93	3.69
อิเล็กทรอนิกส์	3.51	3.35	3.41	4.20
คอมพิวเตอร์	3.84	3.51	3.41	4.20
เตรียมความพร้อม	4.07	3.94	4.10	4.10

จากตาราง 18 เป็นการเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของคนพิการทางกายและการเคลื่อนไหวที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพ ณ ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ แยกสาขาวิชาชีพที่ฝึกอบรม และความพึงพอใจในด้านต่างๆ ซึ่งปรากฏว่า คนพิการทางกายและการเคลื่อนไหวที่ฝึกอบรมในสาขาวิชาช่างเย็บผ้า มีความพึงพอใจในด้านครูผู้สอนมากที่สุด ($\mu = 3.56$) ส่วนช่างเย็บหนัง มีความพึงพอใจในด้านครูผู้สอนมากที่สุด ($\mu = 4.09$) ในสาขาวิชาอิเล็กทรอนิกส์ มีความพึงพอใจในด้านสังคมสงเคราะห์มากที่สุด ($\mu = 4.20$) สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ มีความพึงพอใจในด้านสังคมสงเคราะห์มากที่สุด ($\mu = 4.20$) และสาขาวิชาการเตรียมความพร้อม มีความพึงพอใจในด้านสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านสังคมสงเคราะห์มากที่สุด ($\mu = 4.10$)

ตาราง 19 แสดงการเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของคนพิการทางด้านจิตใจหรือพฤติกรรม ที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพ ณ ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ แยกสาขาวิชาชีพที่ฝึกอบรม และความพึงพอใจในด้านต่างๆ

ระดับความพึงพอใจ ในด้านต่างๆ	ด้านครูผู้สอน	ด้านหลักสูตรวิชาชีพ ที่ฝึกอบรม	ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	ด้านสังคมสงเคราะห์
เตรียมความพร้อม	4	4	4	4

จากตาราง 19 เป็นการเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของคนพิการทางด้านจิตใจหรือพฤติกรรม ที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพ ณ ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ แยกสาขาวิชาชีพที่ฝึกอบรม และความพึงพอใจในด้านต่างๆ ซึ่งปรากฏว่า คนพิการทางด้านจิตใจหรือ

พฤติกรรม ฝึกอบรมในสาขาวิชาการเตรียมความพร้อมและวิชาชีพพระยะสันเท่านั้น มีความพึงพอใจในทุกๆด้านอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4$)

ตาราง 20 แสดงการเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของคนพิการทางด้านสติปัญญาหรือการเรียนรู้ ที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพ ณ ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ แยกสาขาวิชาชีพที่ฝึกอบรม และความพึงพอใจในด้านต่างๆ

ระดับความพึงพอใจ ในด้านต่างๆ	ด้านครูผู้สอน	ด้านหลักสูตรวิชาชีพ ที่ฝึกอบรม	ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	ด้านสังคมสงเคราะห์
เตรียมความพร้อม	3.75	3.81	3.66	3.41

จากตาราง 20 เป็นการเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของคนพิการทางด้านสติปัญญาหรือการเรียนรู้ ที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพ ณ ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ แยกสาขาวิชาชีพที่ฝึกอบรม และความพึงพอใจในด้านต่างๆ ซึ่งปรากฏว่า คนพิการทางด้านสติปัญญาหรือการเรียนรู้ ฝึกอบรมในสาขาวิชาการเตรียมความพร้อมและวิชาชีพพระยะสันเท่านั้น โดยมีความพึงพอใจในด้านหลักสูตรวิชาชีพที่ฝึกอบรมมากที่สุด ($\mu = 3.81$)

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เพื่อปรับปรุงเกี่ยวกับการฝึกอบรมอาชีพ ณ ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ ซึ่งผู้วิจัยได้รวบรวมมาจากแบบสอบถามปลายเปิดในตอนที่ 3 ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามปลายเปิด จำนวน 37 คน โดยใช้วิธีการนำเสนอข้อมูลในรูปของตารางความถี่ ดังตาราง 21

ตาราง 21 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เพื่อปรับปรุงเกี่ยวกับการฝึกอบรมอาชีพ ศึกษากรณี
ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ โดยทำการจัดเรียงข้อมูลตามความถี่ของผู้
ตอบแบบสอบถาม

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม	ความถี่ (คน)
ด้านครูผู้สอน	
ครูผู้สอนควรเอาใจใส่ และให้คำปรึกษา	6
ควรอธิบายให้นักเรียนมีความเข้าใจง่าย/อธิบายให้เข้าใจก่อนการปฏิบัติ	6
ควรเปิดโอกาสให้นักเรียนมีโอกาสดูถาม	3
ครูผู้สอนควรมีความตรงต่อเวลา	2
ครูผู้สอนดูเกินไป	1
ด้านหลักสูตรวิชาชีพที่ฝึกอบรม	
หลักสูตรควรมีความหลากหลายกว่านี้	8
เครื่องมือ/อุปกรณ์ประกอบการเรียนไม่เพียงพอ และไม่ทันสมัย	7
หลักสูตรมีความทันสมัยและเป็นที่ต้องการของตลาด	4
หลักสูตรควรเน้นการปฏิบัติมากกว่านี้	2
หลักสูตรมีระยะเวลาสั้นเกินไป	2
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ	
ควรมีเจ้าหน้าที่ หรือ แพทย์ ในการตรวจรักษาพยาบาล	5
ยังไม่ได้รับความสะดวกเท่าที่ควร	5
เจ้าหน้าที่/แม่บ้านมีความสุภาพกับคนพิการ	4
ห้องน้ำไม่เพียงพอ	2
กฎระเบียบมีความเคร่งครัดเกินไป	1
ควรมีความเท่าเทียมกันของคนพิการ	1
ที่พักควรมีความสะดวกมากกว่านี้	1

ตาราง 21 (ต่อ)

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม	ความถี่ (คน)
ด้านสังคมสงเคราะห์	
ควรให้ข่าวสารและการช่วยเหลือเพิ่มเติม	5
ให้คำปรึกษาในการแก้ไขปัญหาต่างๆ	3
มีการจัดหางานเพิ่มเติม	2
เปิดโอกาสให้มีการออกไปทัศนศึกษาภายนอก	2
ควรมีการช่วยเหลือในเรื่องเงิน	1

จากตาราง 21 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เพื่อปรับปรุงเกี่ยวกับการฝึกอบรมอาชีพ ศึกษากรณีศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ

ในด้านครูผู้สอน คนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมได้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้ ควรส่งเสริมให้ครูเอาใจใส่และให้คำปรึกษาแก่คนพิการให้มากขึ้น รวมทั้งอธิบายให้นักเรียนมีความเข้าใจที่ง่ายและอธิบายให้นักเรียนมีความเข้าใจก่อนการปฏิบัติ ควรเปิดโอกาสให้นักเรียนมีโอกาสได้ซักถามเพื่อความเข้าใจ ควรตรงต่อเวลา และครูผู้สอนควรมีความอดทนอดกลั้นในการสอนนักเรียน

ด้านหลักสูตรวิชาชีพที่ฝึกอบรม คนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมได้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้ ควรมีหลักสูตรที่ฝึกอบรมที่หลากหลายกว่านี้ ควรจัดหาอุปกรณ์และเครื่องมือที่มีความทันสมัยและเพียงพอต่อความต้องการของคนพิการ ควรพัฒนาหลักสูตรให้มีความทันสมัยและเป็นที่ต้องการของตลาด ควรเน้นการปฏิบัติในแต่ละหลักสูตรให้มากกว่านี้ หลักสูตรควรมีระยะเวลาที่เหมาะสม และควรเพิ่มเติมในด้านงบประมาณมากกว่านี้

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ คนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมได้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้ ควรจัดให้มีเจ้าหน้าที่ หรือแพทย์ในการตรวจรักษาพยาบาลแก่คนพิการที่ฝึกอบรมอยู่ ควรเพิ่มความสะอาดให้มากขึ้น ส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่ และแม่บ้านมีความสุภาพกับคนพิการ ควรเพิ่มห้องน้ำให้มากเพียงพอต่อความต้องการของคนพิการ ควรลดกฎระเบียบของศูนย์ที่มีความเข้มงวด และเคร่งครัดเกินไป ควรให้ความเท่าเทียมกันแก่คนพิการทุกประเภท ควรปรับปรุงพัฒนาที่พักให้มีความสะดวกมากกว่านี้

ด้านสังคมสงเคราะห์ คนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมได้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้ ควรให้ข่าวสารและการช่วยเหลือแก่คนพิการเพิ่มเติม ให้คำปรึกษาในการแก้ไขปัญหา

ต่างๆ ควรส่งเสริมเรื่องการจัดหางาน รวมถึงเปิดโอกาสให้คนพิการได้มีการทัศนศึกษานอกสถานที่บ้าง และควรให้ความช่วยเหลือในเรื่องเงิน

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความพึงพอใจของคนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพในศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ ซึ่งสรุปสาระสำคัญ และผลการศึกษาวิจัยได้ดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของคนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพในศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ
2. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของคนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพในศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ประเภทความพิการ สาขาวิชาชีพที่ฝึกอบรม สาเหตุสนใจในการเข้ารับการฝึกอบรม ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส และปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ รายได้ของครอบครัว
3. เพื่อเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของคนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพในศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการแยกตามประเภทความพิการ กับสาขาวิชาชีพที่ฝึกอบรม

ความสำคัญของการวิจัย

ผลจากการวิจัยจะทำให้สามารถทราบถึงระดับความพึงพอใจของคนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพในศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ นำข้อเสนอแนะที่ได้จากแบบสอบถามในการแก้ไขปัญหา รวมถึงการปรับปรุงข้อบกพร่องของการฝึกอบรมอาชีพเพื่อให้การฝึกอบรมอาชีพในศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลการวิจัยนี้ไปอ้างอิง สามารถเข้าใจปัญหาที่แท้จริงจากข้อเสนอแนะต่างๆ ที่ได้รับจากการสอบถามคนพิการโดยตรง

สมมติฐานในการวิจัย

1. คนพิการที่มีเพศแตกต่างกันย่อมมีความพึงพอใจต่อการเข้ารับการฝึกอบรมอาชีพที่แตกต่างกัน

2. คนพิการที่มีอายุแตกต่างกันย่อมมีความพึงพอใจต่อการเข้ารับการฝึกอบรมอาชีพที่แตกต่างกัน
3. คนพิการที่มีประเภทความพิการแตกต่างกันย่อมมีความพึงพอใจต่อการเข้ารับการฝึกอบรมอาชีพที่แตกต่างกัน
4. คนพิการที่มีสาขาวิชาชีพที่ฝึกอบรมแตกต่างกันย่อมมีความพึงพอใจต่อการเข้ารับการฝึกอบรมอาชีพที่แตกต่างกัน
5. คนพิการที่มีสาเหตุสนใจในการเข้ารับการฝึกอบรมแตกต่างกันย่อมมีความพึงพอใจต่อการเข้ารับการฝึกอบรมอาชีพที่แตกต่างกัน
6. คนพิการที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันย่อมมีความพึงพอใจต่อการเข้ารับการฝึกอบรมอาชีพที่แตกต่างกัน
7. คนพิการที่มีสถานภาพสมรสแตกต่างกันย่อมมีความพึงพอใจต่อการเข้ารับการฝึกอบรมอาชีพที่แตกต่างกัน
8. คนพิการที่มีรายได้ของครอบครัวแตกต่างกันย่อมมีความพึงพอใจต่อการเข้ารับการฝึกอบรมอาชีพที่แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ คนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพ ณ ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ จำนวน 91 คน ซึ่งประกอบไปด้วย คนพิการเพศชาย จำนวน 69 คน และคนพิการเพศหญิง จำนวน 22 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นสำหรับสอบถามคนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพในศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัว และสถานภาพของผู้ตอบ เช่น เพศ อายุ ประเภทความพิการ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส สาขาวิชาชีพที่ฝึกอบรม สาเหตุสนใจในการเข้ารับการฝึกอบรม รายได้ของครอบครัว มีลักษณะเป็นแบบตรวจคำตอบ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับความพึงพอใจของคนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพ เช่น ด้านครูผู้สอน ด้านหลักสูตรวิชาชีพที่ฝึกอบรม ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ ด้านสังคมสงเคราะห์ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) 5 ระดับ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดให้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เพื่อปรับปรุงเกี่ยวกับการฝึกอบรมอาชีพ : ศึกษากรณีศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากคนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพในการกรอกแบบสอบถาม ระหว่างวันที่ 11 - 18 กุมภาพันธ์ 2548 โดยใช้ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล 1 สัปดาห์
2. นำแบบสอบถามไปแจกให้กับกลุ่มประชากร เมื่อกลุ่มประชากรกรอกข้อมูลเรียบร้อยแล้วเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืน
3. ตรวจสอบจำนวนชุดของแบบสอบถาม และความถูกต้องของข้อมูลก่อนการนำไปวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows Version 11.0 (Statistical Package for Social Sciences)

1. วิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัว และสถานภาพของคนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพที่ตอบแบบสอบถามตอนที่ 1 โดยการหาค่าร้อยละ และแจกแจงความถี่
2. วิเคราะห์ความพึงพอใจของคนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพ ประกอบด้วยด้านต่างๆ 4 ด้าน คือ ด้านครูผู้สอน ด้านหลักสูตรวิชาชีพที่ฝึกอบรม ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ ด้านสังคมสงเคราะห์ จากแบบสอบถามตอนที่ 2 โดยการหาค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)
3. วิเคราะห์เปรียบเทียบความพึงพอใจของคนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพ ณ ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ ระหว่างค่าเฉลี่ยประชากร 2 กลุ่ม โดยใช้สถิติ t - test
4. วิเคราะห์เปรียบเทียบความพึงพอใจของคนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพ ณ ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ ระหว่างค่าเฉลี่ยประชากรที่มากกว่า 2 กลุ่ม

โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - Way Analysis of Variance) ในกรณีที่พบว่า ค่าเฉลี่ยอย่างน้อย 1 คู่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทำการทดสอบค่าเฉลี่ยรายคู่ของความพึงพอใจของคนพิการ โดยวิธีการ Scheffe's Method

5. นำข้อมูลที่เป็นคำถามปลายเปิดให้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เพื่อปรับปรุงเกี่ยวกับการฝึกอบรมอาชีพ : ศึกษากรณีศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ. สมุทรปราการ มาวิเคราะห์คำตอบในรูปค่าตารางความถี่

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษา วิเคราะห์ข้อมูล และแปลผลเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของคนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพ ณ ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง ซึ่งผลการศึกษาวิจัย สรุปได้ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของคนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพ ณ ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ

จากการศึกษา พบว่า คนพิการส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 20 - 26 ปีมากที่สุด รองมาเป็น 14 - 19 ปี, 27 - 33 และมากกว่า 34 ปี ตามลำดับ ส่วนประเภทความพิการ ปรากฏว่าส่วนใหญ่เป็นคนพิการทางกายหรือการเคลื่อนไหว รองลงมาเป็น คนพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย พิการทางสติปัญญาหรือการเรียนรู้ และพิการทางจิตใจหรือพฤติกรรม ตามลำดับ ส่วนทางด้านสาขาวิชาชีพที่ฝึกอบรม คนพิการส่วนใหญ่ฝึกอบรมสาขาช่างอิเล็กทรอนิกส์มากที่สุด รองลงมาเป็น ช่างตัดเย็บเสื้อผ้าและการใช้จักรอุตสาหกรรม ช่างเย็บหนัง คอมพิวเตอร์ การเตรียมความพร้อมและวิชาชีพระยะสั้น ตามลำดับ ส่วนในด้านสาเหตุจริงใจในการเข้ารับการฝึกอบรม คนพิการส่วนใหญ่ต้องการมีอาชีพมากที่สุด รองลงมา ต้องการมีเพื่อน และการต้องการออกจากบ้าน/เบื้อบ้าน ตามลำดับ ในด้านระดับการศึกษา คนพิการส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา รองลงมาคือ ประถมศึกษา ต่ำกว่าประถมศึกษา และสูงกว่ามัธยมศึกษา ตามลำดับ ทางด้านสถานภาพสมรส คนพิการส่วนใหญ่มีสถานภาพโสดมากที่สุด รองลงมาคือ หย่าร้าง สมรส และหม้าย ตามลำดับ และในด้านรายได้ของครอบครัวต่อเดือน พบว่า คนพิการส่วนใหญ่มีรายได้ของครอบครัวต่อเดือน ต่ำกว่า 3,000 บาท รองลงมา คือ 3,001 - 5,000 บาท 5,001 - 10,000 บาท และมากกว่า 10,001 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ความพึงพอใจของคนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพ เป็นรายด้าน ประกอบด้วยด้านต่างๆ 4 ด้าน คือ ด้านครูผู้สอน ด้านหลักสูตรวิชาชีพที่ฝึกอบรม ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ ด้านสังคมสงเคราะห์

การวิเคราะห์ความพึงพอใจของคนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพ ณ ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพ คนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ โดยคนพิการมีความพึงพอใจในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีระดับค่าเฉลี่ยความพึงพอใจรวมมากที่สุด คือ ด้านครูผู้สอน รองลงมาเป็นด้าน สิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ รองลงมาเป็นด้านหลักสูตรวิชาชีพที่ฝึกอบรม และด้านสังคมสงเคราะห์ มีระดับค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่ำที่สุด

การวิเคราะห์ความพึงพอใจของคนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพ ณ ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพ คนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ ในด้านครูผู้สอน พบว่า คนพิการมีความพึงพอใจในเรื่องความสามารถในด้านวิชาที่สอนและการถ่ายทอดความรู้ให้ผู้เรียนมากที่สุด รองลงมาเป็น บุคลิกภาพเหมาะสมในการฝึกอบรมอาชีพต่างๆ และความกระตือรือร้นในการฝึกอบรม การใช้ภาษาที่เหมาะสมขณะทำการสอน ความสามารถในการจูงใจให้ผู้เรียนมีความสนใจและความสามารถในการสร้างบรรยากาศ มีเหตุผลและรับฟังความคิดเห็นของผู้เรียน ความสามารถในการใช้อุปกรณ์และสื่อช่วยในการสอน และสุดท้าย ความตรงต่อเวลา ตามลำดับ

ด้านหลักสูตรวิชาชีพที่ฝึกอบรม พบว่า คนพิการมีความพึงพอใจในเรื่องเนื้อหาของหลักสูตร เน้นให้มีการปฏิบัติมากที่สุด รองลงมาเป็น เนื้อหาของหลักสูตรมีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้อบรม ทักษะความรู้ความสามารถทักษะอาชีพที่ได้จากการฝึกอบรม เนื้อหาของหลักสูตรมีความทันสมัย และเป็นที่ต้องการของตลาด มีการวัดการประเมินผลการเรียนการสอน ระยะเวลาในการอบรมมีความเหมาะสม และสุดท้าย ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเลือกเนื้อหาที่เรียน ตามลำดับ

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ พบว่า คนพิการมีความพึงพอใจในด้านอาคารที่พักที่เพียงพอ สะดวกสบายมากที่สุด รองลงมาเป็น อุปกรณ์ เสื้อผ้า และเครื่องใช้ที่จำเป็นที่ทางศูนย์ฯ จัดให้ขณะที่อยู่ในระหว่างการฝึกอบรม บริการด้านการฟื้นฟูและปรับสภาพร่างกาย สภาพแวดล้อมที่น่าอยู่ กฎระเบียบต่างๆที่ทางศูนย์ฯ กำหนดขึ้น การเตรียมความพร้อมในการเสริมสร้างประสบการณ์ชีวิต ได้รับการรักษาพยาบาลที่ทางศูนย์ฯ จัดให้เมื่อเจ็บป่วยขณะที่อยู่ในระหว่างการฝึกอบรม และสุดท้าย อาหารที่ถูกปาก และเพียงพอ ตามลำดับ

ด้านสังคมสงเคราะห์ พบว่า ได้รับคำปรึกษา แนะนำ และการแก้ไขปัญหาดังกล่าว รองลงมา เป็น ได้รับข่าวสารทางสังคม รวมถึงข้อมูลต่างๆที่เป็นประโยชน์แก่ผู้ที่ฝึกอบรม การจัดหางานทางศูนย์ฯ จัดให้ การส่งเสริมการเข้าถึงสิทธิของคนพิการในการประกอบอาชีพ การฝึกอาชีพเสริมหลักสูตร และสุดท้าย กิจกรรมทางศาสนา ตามลำดับ

และในการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของคนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพ ณ ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ ซึ่งจำแนกตาม เพศ อายุ ประเภทความพิการ สาขาวิชาชีพที่ฝึกอบรม สาเหตุสนใจในการเข้ารับการฝึกอบรม ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส และรายได้ของครอบครัวต่อเดือน ที่มีต่อความพึงพอใจในด้านต่างๆ

ปรากฏว่า คนพิการเพศชายมีความพึงพอใจในทุกๆด้านอยู่ในระดับมาก ส่วนคนพิการเพศหญิงมีความพึงพอใจในด้านสังคมสงเคราะห์อยู่ในระดับมาก ส่วนในด้านอื่นๆมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง

คนพิการที่มีอายุระหว่าง 14 - 19 มีความพึงพอใจในทุกๆด้านอยู่ในระดับมาก คนพิการที่มีอายุระหว่าง 20 - 26 มีความพึงพอใจในด้านหลักสูตรวิชาชีพที่ฝึกอบรมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนในด้านอื่นๆมีความพึงพอใจในระดับมาก คนพิการที่มีอายุระหว่าง 27 - 33 และคนพิการที่มีอายุมากกว่า 34 มีความพึงพอใจในด้านสังคมสงเคราะห์อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านอื่นๆ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

คนพิการที่พิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย มีความพึงพอใจในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ และด้านสังคมสงเคราะห์อยู่ในระดับมาก ส่วนในด้านครูผู้สอน และด้านหลักสูตรวิชาชีพที่ฝึกอบรม มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง คนพิการที่พิการทางกายหรือการเคลื่อนไหว มีความพึงพอใจในทุกๆด้านอยู่ในระดับมาก คนพิการที่พิการทางจิตใจหรือพฤติกรรม มีความพึงพอใจในทุกๆด้านอยู่ในระดับมาก ส่วนคนพิการทางสติปัญญาหรือการเรียนรู้ มีความพึงพอใจในด้านสังคมสงเคราะห์อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านอื่นๆมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

คนพิการที่เรียนในสาขาวิชาช่างตัดเย็บเสื้อผ้าและการใช้จักรอุตสาหกรรม มีระดับความพึงพอใจในทุกๆด้านอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนคนพิการที่เรียนในสาขาวิชาช่างเย็บหนังมีระดับความพึงพอใจในทุกๆด้านอยู่ในระดับมาก คนพิการที่เรียนในสาขาวิชาช่างอิเล็กทรอนิกส์ มีความพึงพอใจในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการอยู่ในระดับมาก ส่วนในด้านอื่นๆมีความพึงพอใจระดับปานกลาง คนพิการที่เรียนในสาขาวิชาคอมพิวเตอร์มีความพึงพอใจในด้านครูผู้สอน และด้านหลักสูตรวิชาชีพที่ฝึกอบรมอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ และด้านสังคมสงเคราะห์อยู่ในระดับปานกลาง และคนพิการที่เรียนในสาขาการเตรียมความพร้อมและวิชาชีพพระยะสัน มีระดับความพึงพอใจในทุกๆด้านอยู่ในระดับมาก

ด้านสาเหตุสนใจในการเข้ารับการฝึกอบรม คนพิการที่ต้องการมีอาชีพเป็นสาเหตุสนใจในการเข้ารับการฝึกอบรม มีความพึงพอใจในทุกๆด้านอยู่ในระดับมาก ส่วนคนพิการที่ต้องการมีเพื่อนเป็นสาเหตุสนใจในการเข้ารับการฝึกอบรม มีความพึงพอใจในทุกๆด้านอยู่ในระดับปานกลาง และคนพิการที่ต้องการออกจากบ้าน/เบื้อบ้านเป็นสาเหตุสนใจในการเข้ารับการฝึกอบรม มีความพึงพอใจในด้านครูผู้สอน

และด้านหลักสูตรวิชาชีพที่ฝึกอบรมอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ และด้านสังคมสงเคราะห์อยู่ในระดับปานกลาง

ส่วนระดับการศึกษาของคนพิการ พบว่า คนพิการที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าประถมศึกษา ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา มีความพึงพอใจในทุกๆด้านอยู่ในระดับมาก ส่วนคนพิการที่มีระดับการศึกษาสูงกว่ามัธยมศึกษา มีความพึงพอใจในทุกๆด้านอยู่ในระดับปานกลาง

และหากจำแนกตามสถานภาพของคนพิการ ปรากฏว่า คนพิการที่มีสถานภาพโสด มีความพึงพอใจทุกๆด้านอยู่ในระดับมาก คนพิการที่มีสถานภาพสมรส มีความพึงพอใจด้านสังคมสงเคราะห์อยู่ในระดับมาก ส่วนในด้านอื่นๆมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง คนพิการที่มีสถานภาพหย่าร้าง มีความพึงพอใจด้านสังคมสงเคราะห์อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านอื่นๆอยู่ในระดับมาก คนพิการที่มีสถานภาพหม้าย มีความพึงพอใจด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ และด้านสังคมสงเคราะห์อยู่ในระดับมาก ส่วนในด้านครูผู้สอนและหลักสูตรวิชาชีพที่ฝึกอบรมมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง

ส่วนการจำแนกตามรายได้ของครอบครัวต่อเดือนของคนพิการ พบว่า คนพิการที่มีรายได้ครอบครัวต่อเดือนต่ำกว่า 3,000 บาท มีความพึงพอใจด้านสังคมสงเคราะห์อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนในด้านอื่นๆมีความพึงพอใจในระดับมาก คนพิการที่มีรายได้ครอบครัวต่อเดือนต่ำกว่า 3,001 - 5,000 บาท ต่ำกว่า 5,001 - 10,000 บาท และมากกว่า 10,001 บาท มีความพึงพอใจในทุกๆด้านอยู่ในระดับมาก

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 คนพิการที่มีเพศแตกต่างกันย่อมมีความพึงพอใจต่อการเข้ารับการฝึกอบรมอาชีพที่แตกต่างกัน พบว่า คนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพ ณ ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการ พระประแดง จ.สมุทรปราการ ที่มีเพศที่ต่างกัน มีความพึงพอใจในด้านครูผู้สอนที่ต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานที่ 2 คนพิการที่มีอายุแตกต่างกันย่อมมีความพึงพอใจต่อการเข้ารับการฝึกอบรมอาชีพที่แตกต่างกัน พบว่า คนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพ ณ ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการ พระประแดง จ.สมุทรปราการ ที่มีอายุที่ต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการเข้ารับการฝึกอบรมที่ต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานที่ 3 คนพิการที่มีประเภทความพิการแตกต่างกันย่อมมีความพึงพอใจต่อการเข้ารับการฝึกอบรมอาชีพที่แตกต่างกัน พบว่า คนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพ ณ ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ ที่มีประเภทความพิการแตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการเข้ารับการฝึกอบรมที่ต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานที่ 4 คนพิการที่มีสาขาวิชาชีพที่ฝึกอบรมแตกต่างกันย่อมมีความพึงพอใจต่อการเข้ารับการฝึกอบรมอาชีพที่แตกต่างกัน พบว่า คนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพ ณ ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ ที่มีสาขาวิชาชีพที่ฝึกอบรมแตกต่างกัน มีความพึงพอใจในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยการวิเคราะห์ด้วยวิธีการหาค่าความแปรปรวนทางเดียว (One - Way Analysis of Variance)

สมมติฐานที่ 5 คนพิการที่มีสาเหตุสนใจในการเข้ารับการฝึกอบรมแตกต่างกันย่อมมีความพึงพอใจต่อการเข้ารับการฝึกอบรมอาชีพที่แตกต่างกัน พบว่า คนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพ ณ ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ ที่มีสาเหตุสนใจในการเข้ารับการฝึกอบรมแตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการเข้ารับการฝึกอบรมที่แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานที่ 6 คนพิการที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันย่อมมีความพึงพอใจต่อการเข้ารับการฝึกอบรมอาชีพที่แตกต่างกัน พบว่า คนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพ ณ ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการเข้ารับการฝึกอบรมที่แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานที่ 7 คนพิการที่มีสถานภาพสมรสแตกต่างกันย่อมมีความพึงพอใจต่อการเข้ารับการฝึกอบรมอาชีพที่แตกต่างกัน พบว่า คนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพ ณ ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ ที่มีสถานภาพสมรสแตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการเข้ารับการฝึกอบรมที่แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานที่ 8 คนพิการที่มีรายได้ของครอบครัวต่อเดือนแตกต่างกันย่อมมีความพึงพอใจต่อการเข้ารับการฝึกอบรมอาชีพที่แตกต่างกัน พบว่า คนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพ ณ ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ ที่มีรายได้ของครอบครัวแตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการเข้ารับการฝึกอบรมที่แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 4 การเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจแยกตามความพิการ กับสาขาวิชาชีพที่ฝึกอบรม และการแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของคนพิการที่ได้จากคำถามปลายเปิด เพื่อปรับปรุงเกี่ยวกับการฝึกอบรมอาชีพ ณ ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ

จากการเปรียบเทียบความพึงพอใจของคนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพ ณ ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ พบว่า คนพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย โดยรวมมีความพึงพอใจในสาขาช่างเย็บหนังมากที่สุด หากแยกตามสาขาวิชาชีพที่ฝึกอบรมเป็นรายด้าน พบว่า คนพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมายที่เรียนในสาขาวิชาช่างตัดเย็บเสื้อผ้า มีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจในด้านสังคมสงเคราะห์มากที่สุด คนพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมายที่เรียนในสาขา

วิชาช่างเย็บหนัง มีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจในด้านครูผู้สอน และด้านสังคมสงเคราะห์มากที่สุด ส่วนคนพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมายที่เรียนในสาขาวิชาอิเล็กทรอนิกส์ มีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการมากที่สุด คนพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมายที่เรียนในสาขาคอมพิวเตอร์ มีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจในด้านสังคมสงเคราะห์มากที่สุด และคนพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมายที่เรียนในสาขาวิชาการเตรียมความพร้อม มีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการมากที่สุด

สำหรับคนพิการทางกายและการเคลื่อนไหว โดยรวมมีความพึงพอใจในสาขาการเตรียมความพร้อมมากที่สุด หากแยกตามสาขาวิชาชีพที่ฝึกอบรมเป็นรายด้าน พบว่า คนพิการทางกายที่เรียนในสาขาวิชาช่างตัดเย็บเสื้อผ้าและช่างเย็บหนัง มีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจในด้านครูผู้สอนมากที่สุด ส่วนคนพิการทางกายที่เรียนในสาขาอิเล็กทรอนิกส์ และคอมพิวเตอร์ มีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจในด้านสังคมสงเคราะห์มากที่สุด ส่วนคนพิการทางกายที่เรียนในสาขาการเตรียมความพร้อม และวิชาชีพระยะสั้น มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ และสังคมสงเคราะห์มากที่สุด

คนพิการทางด้านจิตใจหรือพฤติกรรม มีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจในทุกๆด้านเท่ากัน

และคนพิการทางด้านสติปัญญาหรือการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในด้านหลักสูตรวิชาชีพที่ฝึกอบรมมากที่สุด

และในส่วนแบบสอบถามปลายเปิดของคนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพ ณ ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ ซึ่งเปิดโอกาสให้คนพิการได้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เพื่อปรับปรุงเกี่ยวกับการฝึกอบรมอาชีพ : ศึกษากรณีศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ มีผู้ตอบจำนวน 37 คน โดยในวงเล็บเป็นการแสดงความถี่ของผู้ตอบแบบสอบถาม ผลการวิเคราะห์ พบว่า

ในด้านครูผู้สอน ควรส่งเสริมให้ครูเอาใจใส่และให้คำปรึกษาแก่คนพิการให้มากขึ้น (6) รวมทั้งอธิบายให้ผู้เรียนมีความเข้าใจโดยง่ายและอธิบายให้ผู้เรียนมีความเข้าใจก่อนการปฏิบัติ (6) ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีโอกาสดำเนินการเพื่อทำความเข้าใจ (3) ควรตรงต่อเวลา (2) และครูผู้สอนควรมีความอดทนอดกลั้นในการสั่งสอนผู้เรียน (1)

ด้านหลักสูตรวิชาชีพที่ฝึกอบรม ควรมีหลักสูตรที่ฝึกอบรมที่หลากหลายกว่านี้ (8) ควรจัดหาอุปกรณ์และเครื่องมือที่มีความทันสมัยและเพียงพอต่อความต้องการของคนพิการ (7) ควรพัฒนานักเรียนให้มีความทันสมัยและเป็นที่ต้องการของตลาด (4) ควรเน้นการปฏิบัติในแต่ละหลักสูตรให้มากกว่านี้ (2) และหลักสูตรควรมีระยะเวลาที่เหมาะสม (2)

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ ควรจัดให้มีเจ้าหน้าที่ หรือแพทย์ในการตรวจรักษาพยาบาลแก่คนพิการที่ฝึกอบรมอยู่ (5) ควรเพิ่มความสะดวกในด้านการบริการให้มากขึ้น (5) ส่งเสริม

ให้เจ้าหน้าที่ และแม่บ้านมีความสุภาพกับคนพิการ (4) ควรเพิ่มห้องน้ำให้มากเพียงพอต่อความต้องการของคนพิการ (2) ควรลดกฎระเบียบของศูนย์ที่มีความเข้มงวด และเคร่งครัดเกินไป (1) ควรให้ความเท่าเทียมกันแก่คนพิการทุกประเภท (1) ควรพัฒนาที่พักให้มีความสะดวกมากกว่านี้ (1)

ด้านสังคมสงเคราะห์ ควรให้ข่าวสารและการช่วยเหลือแก่คนพิการเพิ่มเติม (5) ให้คำปรึกษาในการแก้ไขปัญหาต่างๆ (3) ควรส่งเสริมเรื่องการจัดหางาน (2) รวมถึงเปิดโอกาสให้คนพิการได้มีการทัศนศึกษาออกสถานที่ต่าง (2) และควรให้ความช่วยเหลือในเรื่องเงิน (1)

การอภิปรายผล

ผลการศึกษาความพึงพอใจของคนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพในศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ มีประเด็นสำคัญที่สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ความพึงพอใจของคนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพ ในด้านต่างๆ

1.1 ความพึงพอใจของคนพิการในด้านครูผู้สอน

การฝึกอบรมอาชีพแก่คนพิการให้มีความรู้ และทักษะในการประกอบอาชีพนั้น ครูผู้สอนเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้การเรียนรู้การสอนเป็นไปในแนวทางที่พึงปรารถนา ซึ่งคนพิการจะมีความบกพร่องบางประการที่ทำให้การเรียนรู้การสอนจะต้องใช้ความพยายาม การดูแล และการเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด จึงจะทำให้คนพิการเหล่านั้น สามารถนำความรู้ที่ได้จากการฝึกอบรมไปประกอบอาชีพ หาเลี้ยงตนเองหรือครอบครัวได้ ดังนั้น คนพิการเหล่านั้นจึงมีความพึงพอใจในด้านครูผู้สอน ในเรื่องความสามารถในด้านวิชาที่สอนและการถ่ายทอดความรู้ให้ผู้เรียน รวมถึงต้องมีบุคลิกภาพที่เหมาะสม ความกระตือรือร้น และภาษาที่เหมาะสมในขณะสอน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ เกรียงศักดิ์ คุณวิเศษ (2540 : 53) ที่กล่าวว่า คนพิการที่มาใช้บริการสงเคราะห์ช่วยเหลือของสำนักงานประชาสงเคราะห์จังหวัดศรีสะเกษ มีความพึงพอใจในด้านบุคลากรและการต้อนรับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากที่สำนักงานประชาสงเคราะห์จังหวัดศรีสะเกษ ได้มีการฝึกอบรมข้าราชการและเจ้าหน้าที่ให้มีจิตสำนึกและเห็นความสำคัญในการบริการสงเคราะห์ช่วยเหลือประชาชนผู้เดือดร้อนทุกประเภทอย่างเสมอหน้าเท่าเทียมกัน ให้ความเมตตาช่วยเหลือดุจเสมียนญาติ ตลอดจนการอบรมเพิ่มพูนความรู้ในการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 ความพึงพอใจของคนพิการในด้านหลักสูตรวิชาชีพที่ฝึกอบรม

การฝึกอบรมอาชีพจะทำให้คนพิการได้เรียนรู้ทักษะในการประกอบอาชีพ เนื่องจากในการประกอบอาชีพตามสาขาวิชาที่คนพิการเหล่านั้นได้ฝึกอบรมมา จะต้องเน้นที่การปฏิบัติจริง เพราะเมื่อได้ลงมือปฏิบัติ จะสามารถแก้ปัญหาต่างๆได้ด้วยตนเอง ดังนั้น ในการฝึกอบรมอาชีพ คนพิการจึงได้ให้ความสำคัญในด้านหลักสูตรวิชาชีพที่ฝึกอบรม รวมถึงเนื้อหา ก็ควรมีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และความรู้ ทักษะที่ได้จากการฝึกอบรม ทำให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียนเอง ซึ่งสอดคล้องกับ

การศึกษาของ สุพรรณรัตน์ นันทไพโรจน์ (2544 : 100) ที่ศึกษาเรื่อง ทักษะของคนพิการต่อการสนับสนุนให้เกิดความมั่นคงในชีวิต ภายหลังการฟื้นฟูสมรรถภาพความพิการทางอาชีพ : ศึกษาเฉพาะกรณี ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพและศูนย์พัฒนาอาชีพคนพิการ ในสังกัดกรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงแรงงาน และสวัสดิการสังคม พบว่า คนพิการส่วนใหญ่ต้องการได้รับการฝึกอบรมวิชาชีพเป็นอันดับหนึ่ง ซึ่งจัดอยู่ในขั้นตอนในการฟื้นฟูสมรรถภาพทางอาชีพของกรมประชาสงเคราะห์ คือ การเตรียมคนเพื่อจะได้ปฏิบัติงานที่เหมาะสมกับตนเองในการประกอบอาชีพ ต่อไป และสอดคล้องกับการศึกษาของสุเทพ อุทยาพงศ์ (2538 : 87) ที่กล่าวไว้ว่า เนื้อหาสาระของหลักสูตรที่ฝึกอาชีพ และวิธีการถ่ายทอดความรู้ (การสอนของครู) ผู้เข้ารับการฝึกอาชีพส่วนใหญ่เกือบทั้งหมดมีความพึงพอใจในความรู้ คุณค่าของการนำไปประกอบอาชีพ

1.3 ความพึงพอใจของคนพิการในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ

สิ่งอำนวยความสะดวกเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับคนพิการ เพราะว่าทำให้คนพิการเหล่านั้นได้รับความสะดวกสบายในการประกอบกิจวัตรประจำวันสามารถฝึกอบรมได้ และอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นรวมทั้งคนพิการด้วยกันเองได้โดยปกติสุข และไม่ให้เป็นภาระแก่คนอื่น ๆ ดังนั้น จึงทำให้คนพิการมีความพึงพอใจในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ อันประกอบด้วย อาคารที่พัก เสื้อผ้า อุปกรณ์ที่จำเป็นต่อการฝึกอบรม ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ วิระมล กาสีวงศ์ (2541 : 69) ที่ศึกษาเรื่อง องค์ประกอบในการได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์ของผู้พิการทางการเคลื่อนไหว อัมพาตอูเทน จังหวัดนครพนม พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนมาก ได้รับกายอุปกรณ์ เครื่องช่วย โดยส่วนมากได้รับขาเทียม ซึ่งส่วนมากเห็นว่ากายอุปกรณ์ เครื่องช่วยผู้พิการมีความเหมาะสมในการนำไปใช้ ส่วนจรัสรัตน์ ผ่องแผ้ว (2533 : 47) ได้ศึกษาพบว่า คนพิการต้องการพิเศษบางประการที่ควรได้รับการตอบสนอง การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการแต่ละประเภท อาทิ คนตาบอด ที่ต้องการบริการอักษรเบรลล์ เทปอัดเสียง คอมพิวเตอร์ อุปกรณ์แปลงสัญญาณเสียง หรือคนพิการทางการได้ยินหรือการพูด ต้องการล่ามภาษามือ หรือบริการโทรคมนาคมสำหรับคนพิการประเภทนี้ เช่น อักษรวงบริการถ่ายทอดสัญญาณ หรือสภาพแวดล้อมที่มีสิ่งกีดขวางในการใช้น้อยที่สุด

1.4 ความพึงพอใจของคนพิการในด้านสังคมสงเคราะห์

ด้านสังคมสงเคราะห์ เป็นการเสริมสร้างความมั่นใจแก่คนพิการ ที่มีผลกับจิตใจของคนพิการ ซึ่งจะส่งผลต่อการดำเนินชีวิต และการฝึกอบรมของคนพิการเอง จึงต้องการให้คำปรึกษา แนะนำ อีกทั้งยังต้องได้รับข่าวสารทางด้านสังคม เพื่อให้เกิดประโยชน์กับคนพิการเอง รวมถึงส่งเสริมให้มีการจัดหางานให้กับคนพิการที่จบการฝึกอบรม เพื่อจะสามารถออกไปประกอบอาชีพตามที่ตนเองฝึกอบรมมาได้ จึงทำให้คนพิการเหล่านี้มีความพึงพอใจในเรื่องการได้รับคำปรึกษา แนะนำ แก้ปัญหา การได้รับข่าวสารทางสังคม และข้อมูลต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สุพรรณรัตน์ นันทไพโรจน์ (2544 : 98) พบว่า คนพิการส่วนใหญ่ต้องการได้รับบริการคำปรึกษาจากเจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ และนักสังคมสงเคราะห์

เพื่อเสริมสร้างให้เกิดความมั่นคงในชีวิตด้านจิตใจ และสอดคล้องกับการศึกษาของ นพวรรณ วังสะวิบูลย์ (2545 : 90) ที่ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของคนพิการต่อสิทธิมนุษยชน : ศึกษากรณีศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการ พระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า การจัดให้มีสื่อและข่าวสารสำหรับผู้พิการ ควรจะเป็นการสื่อสารความรู้ทั่วไป และข้อมูล ข่าวสาร ความรู้เฉพาะสำหรับคนพิการ เช่น กฎหมายเกี่ยวกับคนพิการ การรักษาสุขภาพ หรือการรักษาพยาบาลผู้พิการ จะเป็นโอกาสที่ผู้พิการจะได้รับข่าวสารและสามารถแสดงความคิดเห็นในด้านต่างๆ ซึ่งเป็นการสื่อสารให้คนทั่วไปได้รับรู้ เกิดความเข้าใจ และปฏิบัติต่อผู้พิการได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม นอกจากนี้จะทำให้ผู้พิการมีความรู้ สามารถรักษาสีตทิตของตนเอง และปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้อง ทำให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

2. การทดสอบสมมติฐานของการวิจัย

2.1 ความพึงพอใจของคนพิการที่มีเพศแตกต่างกันในด้านครูผู้สอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลที่ปรากฏเช่นนี้ สามารถอธิบายได้ว่า

คนพิการที่มีเพศแตกต่างกันมีความพึงพอใจในการเข้ารับการฝึกอบรมแตกต่างกันในด้านครูผู้สอน เพราะว่า ตามหลักสูตรการเรียนการสอนวิชาชีพต้องเน้นการปฏิบัติ ซึ่งครูผู้สอนจำเป็นต้องใช้ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ และการปฏิบัติเป็นตัวอย่างแก่คนพิการ โดยที่คนพิการส่วนมากเป็นเพศชาย อาจเป็นสาเหตุให้คนพิการเพศชายมีความพึงพอใจในด้านครูผู้สอนแตกต่างกับคนพิการเพศหญิง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของนพวรรณ วังสะวิบูลย์ (2545 : 84) พบว่า เพศชายมีความคิดเห็นต่อสิทธิมนุษยชนมากกว่าเพศหญิง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ในสังคมไทยยังมีความเห็นว่าเพศชายเป็นเพศของผู้นำ เพศหญิงเป็นผู้ตาม ผู้ชายจะสนใจในเรื่องใหญ่ๆที่เป็นสาระมากกว่าผู้หญิง และจากกลุ่มตัวอย่างคนพิการดังกล่าว เป็นกลุ่มที่ไม่มีการศึกษามากนัก ดังนั้น ทักษะคิดในเรื่องชาย - หญิง อาจจะยังมีความคิดว่าเพศหญิงไม่จำเป็นต้องสนใจเรื่องไกลตัว เช่น สิทธิมนุษยชน ดังนั้นเพศหญิงจึงมีความคิดเห็นต่อสิทธิมนุษยชนน้อยกว่าเพศชาย และสอดคล้องกับชรินทร์ คุ้มทรัพย์พันธ์ (2541 : 49) ที่พบว่า เพศของผู้เข้ารับการฝึกอาชีพที่แตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อกิจกรรมบริการของศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการ บ้านทองพูนเผ่าพันธ์ จังหวัดอุบลราชธานี แตกต่างกัน

2.2 ความพึงพอใจของคนพิการที่มีอายุแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลที่ปรากฏเช่นนี้ สามารถอธิบายได้ว่า

คนพิการที่มีอายุแตกต่างกันมีความพึงพอใจในการเข้ารับการฝึกอบรมไม่แตกต่างกัน เพราะว่า ในการเข้ารับการฝึกอบรมอาชีพของคนพิการ ซึ่งเป็นการเรียนรู้ รวมทั้งเป็นการฝึกทักษะวิชาชีพเพื่อนำความรู้ และทักษะดังกล่าว มาประกอบอาชีพที่ตนเองได้ศึกษามา จึงไม่เกี่ยวข้องกับอายุ ดังนั้นคนพิการทุกคนจึงมีความพึงพอใจในการเข้ารับการฝึกอบรมที่ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ สุรภาภักดานติกุล (2542 : 102) ศึกษาเรื่อง การปรับตัวในการทำงานของคนพิการในสถานประกอบการตาม

พระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534 ศึกษาเฉพาะในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุ ไม่มีความสัมพันธ์กับการปรับตัวในการทำงานของคนพิการ และสอดคล้องกับการศึกษาของเกษร พันธุ์ (2543 : 108) ที่ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการพึ่งพาตนเองของคนพิการ พบว่า อายุไม่มีความสัมพันธ์ต่อการพึ่งตนเองของคนพิการ

2.3 ความพึงพอใจของคนพิการที่มีประเภทความพิการแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลที่ปรากฏเช่นนี้ สามารถอธิบายได้ว่า

คนพิการที่มีประเภทความพิการแตกต่างกันมีความพึงพอใจในการเข้ารับการฝึกอบรมไม่แตกต่างกัน เพราะว่า คนพิการทุกคนหากอยู่ในสังคมปกติบางคนอาจรู้สึกถึงความแตกต่างกับคนปกติทั่วไป แต่เมื่อคนพิการได้เข้ามาร่วมฝึกอบรม มาอยู่ร่วมกัน ศึกษา ใช้ชีวิต และอยู่ในกฎระเบียบข้อบังคับเดียวกัน จะทำให้พวกเขาไม่รู้สึกถึงความแตกต่างในด้านความพิการ มีความเข้าใจและมีความคิดที่คล้ายคลึงกัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สมพร แซ่เฮ้ง (2540 : 85) ที่กล่าวว่า ลักษณะงานไม่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในงานของคนพิการ กล่าวคือ คนพิการที่ไม่มีขา คนพิการที่มีขาและไม่ต้องใช้อุปกรณ์ช่วยเดิน และคนพิการที่มีขาและต้องใช้อุปกรณ์ช่วยเดิน มีความพึงพอใจในงานที่ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้ เนื่องจากคนพิการที่มีลักษณะความพิการต่างกันต่างก็มีข้อได้เปรียบ เสียเปรียบกันทั้งนั้น สอดคล้องกับ อรพินท์ พิทักษ์มหาเกตุ (2537 : 25 - 26) ที่ศึกษาเกี่ยวกับความพอใจในอาชีพของคนพิการ และพบว่า ลักษณะการใช้งานร่างกาย หรือลักษณะความพิการของคนพิการ ซึ่งแบ่งได้เป็น 3 ลักษณะ คือ ใช้งานได้เกือบทั้งหมด ใช้งานได้บางส่วน และใช้เกือบไม่ได้เลย ไม่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในอาชีพของคนพิการ และสอดคล้องกับการศึกษาของ วิระมล กาสีวงศ์ (2541 : 61) พบว่า แม้ลักษณะความพิการแตกต่างกัน ก็ได้รับบริการฟื้นฟูสมรรถภาพทางแพทย์ อธิบายได้ว่า เนื่องจากโรงพยาบาลชุมชน มีโครงการให้บริการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้พิการที่อยู่บ้านและสถานอนามัย จึงทำให้ผู้พิการส่วนมากไม่ว่าจะมีลักษณะพิการอย่างไร ก็ได้รับบริการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์เช่นกัน

2.4 ความพึงพอใจของคนพิการที่มีสาขาวิชาชีพที่ฝึกอบรมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลที่ปรากฏเช่นนี้ สามารถอธิบายได้ว่า

คนพิการที่มีสาขาวิชาชีพที่ฝึกอบรมแตกต่างกันมีความพึงพอใจในการเข้ารับการฝึกอบรมแตกต่างกัน เพราะว่า คนพิการที่ฝึกอบรมวิชาชีพที่ต่างกันย่อมมีความรู้สึกต่อการเรียนการสอนตามหลักสูตรที่ตนเองเลือกเรียน เนื่องจาก คนพิการแต่ละคนเมื่อเข้าเรียนแล้วแต่ละหลักสูตรย่อมมีความยากง่าย ความถนัดของแต่ละบุคคล รวมทั้งเครื่องมือและอุปกรณ์ต่างๆที่แตกต่างกัน ย่อมทำให้เกิดความพึงพอใจที่ต่างกันได้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของสุเทพ อุทยาพงศ์ (2538 : 92) ที่กล่าวไว้ว่า ผลการศึกษาระดับความพึงพอใจต่อกิจกรรมให้บริการของศูนย์ในภาพรวม ปรากฏว่า ผู้เข้ารับการฝึกอาชีพ มีระดับความพึงพอใจในด้านการฝึกอาชีพในระดับมาก อาจเป็นเพราะว่า เป็นด้านที่มีประโยชน์ต่อผู้เข้ารับการฝึกอาชีพแสดงออกมาเป็นรูปธรรม กล่าวคือ ในการฝึกอาชีพสามารถมองเห็นได้

ชัดเจนว่าเป็นการเพิ่มพูนความรู้ความสามารถและทักษะของผู้เข้ารับการฝึกอาชีพโดยตรง เพราะได้รับความรู้และทักษะที่สามารถนำไปประกอบอาชีพได้ และชรินทร์ คุมพ์ประพันธ์ (2541 : 48) ที่กล่าวว่า ความพึงพอใจต่อกิจกรรมให้บริการด้านการฝึกอาชีพ พบว่า ในภาพรวมมีความพึงพอใจในระดับสูง เมื่อแยกเป็นรายด้านมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในระดับสูงในด้านสาระของหลักสูตรที่ฝึกอาชีพและระยะเวลาในการฝึกอาชีพ มีความเหมาะสม แต่มีความพึงพอใจระดับต่ำในด้านเครื่องมืออุปกรณ์และด้านวัสดุอุปกรณ์ที่ศูนย์จัดให้ในการฝึกอาชีพ

2.5 ความพึงพอใจของคนพิการที่มีสาเหตุสูงใจในการเข้ารับการฝึกอบรมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลที่ปรากฏเช่นนี้ สามารถอธิบายได้ว่า

คนพิการที่มีสาเหตุสูงใจในการเข้ารับการฝึกอบรมแตกต่างกันมีความพึงพอใจในการเข้ารับการฝึกอบรมไม่แตกต่างกัน เพราะว่า ไม่ว่าคนพิการจะมีสาเหตุสูงใจใดในการเข้ารับการฝึกอบรมอาชีพ ทั้งความต้องการมีอาชีพ ต้องการเพื่อน หรือต้องการออกจากบ้าน/เบื่อบ้าน คนพิการเหล่านั้นได้รับการตอบสนองของความต้องการของแต่ละบุคคล หากคนพิการมีความต้องการมีอาชีพ พวกเขา ก็ได้รับการตอบสนองความต้องการในด้านการเสริมสร้างทักษะในการประกอบอาชีพ แต่ถ้าคนพิการที่มีความต้องการเพื่อน คนพิการกลุ่มนี้ก็มีมีความพึงพอใจในระดับมากก็เพราะว่า คนพิการกลุ่มนี้ก็ได้พบเพื่อนที่มีความรู้สึก และมีความพิการเหมือนกัน ส่วนคนพิการที่ต้องการออกจากบ้าน/เบื่อบ้าน เมื่อเขาเข้ามารับการฝึกอบรม ก็ได้ออกจากบ้านตามสาเหตุสูงใจในการเข้ารับการฝึกอบรมของคนพิการนั้น ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีกลไกการควบคุม (Containment Theory) ของวอลเตอร์ ซี เรคเลส (พิมพ์ทิพย์ นฤมิตญาณ. 2546 : 16 - 17 อ้างถึง Reckless) ได้อธิบายถึงแรงกดดันที่ทำให้คนเราเบี่ยงเบนมี 3 ประการ ซึ่งหนึ่งในนั้นคือ ความปรารถนาในใจหรือตันทา (Inner Pushes or Drives) เช่น ความต้องการต่างๆ ความวิตกกังวลหรือความอิจฉาริษยา ความผิหว้าง และความรู้สึกว่าตัวเองต่ำต้อย

เมื่อมาเปรียบเทียบกับคนพิการในกรณีนี้ก็เปรียบเสมือนเป็นสาเหตุสูงใจที่คนพิการ มีความปรารถนาในใจตั้งแต่ก่อนการเข้ารับการฝึกอบรมอาชีพคนพิการฯแห่งนี้ ซึ่งบางคนอาจถูกแรงกดดันทางสังคม เช่น ความยากจน ทำให้ต้องหาทางประกอบอาชีพ

2.6 ความพึงพอใจของคนพิการที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลที่ปรากฏเช่นนี้ สามารถอธิบายได้ว่า

คนพิการที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความพึงพอใจในการเข้ารับการฝึกอบรมไม่แตกต่างกัน เพราะว่า ในการฝึกอบรมอาชีพให้เกิดทักษะอาชีพนั้น คนพิการที่มีความบกพร่องไม่ว่าจะทางร่างกายหรือจิตใจ ก็จำเป็นต้องมีการพัฒนาทักษะทางด้านอาชีพด้วยกันทั้งนั้น เพื่อให้สามารถประกอบอาชีพเลี้ยงดูตนเอง และครอบครัวได้ จึงทำให้คนพิการที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีความพึงพอใจที่ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ เกษร พันธุ (2543 : 108) ที่ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการพึ่งพาตนเองของคนพิการ พบว่า ระดับการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์ต่อการพึ่งพาตนเองของคนพิการ

2.7 ความพึงพอใจของคนพิการที่มีสถานภาพสมรสแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลที่ปรากฏเช่นนี้ สามารถอธิบายได้ว่า

คนพิการที่มีสถานภาพสมรสแตกต่างกันมีความพึงพอใจในการเข้ารับการฝึกอบรมไม่แตกต่างกัน เพราะว่า คนพิการทุกคนที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพ ย่อมต้องการมีอาชีพเมื่อจบการศึกษาออกไป ทุกคนจะรู้สึกถึงประโยชน์ของการฝึกอบรมไม่ว่าสถานภาพสมรสของแต่ละคนจะเป็นอย่างไร ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ มาลิน สุขเกษม (2543 : 106) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของผู้พิการในศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการ กรมประชา สงเคราะห์ พบว่า สถานภาพสมรสไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ และเกษร พันธุ (2543 : 108) ที่ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการพึ่งพาตนเองของคนพิการ พบว่าสถานภาพสมรสไม่มีความสัมพันธ์ต่อการพึ่งพาตนเองของคนพิการ

2.8 ความพึงพอใจของคนพิการที่มีรายได้ของครอบครัวแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลที่ปรากฏเช่นนี้ สามารถอธิบายได้ว่า

คนพิการที่มีรายได้ของครอบครัวแตกต่างกันมีความพึงพอใจในการเข้ารับการฝึกอบรมไม่แตกต่างกัน เพราะว่า คนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพต่างก็มีความต้องการในการเข้ารับการฝึกอบรมอยู่แล้ว ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับรายได้ของครอบครัว ดังนั้น รายได้ของครอบครัวต่อเดือนจึงไม่มีผลต่อความพึงพอใจของคนพิการเหล่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ เกษร พันธุ (2543 : 108) ที่ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการพึ่งพาตนเองของคนพิการ พบว่า รายได้ไม่มีความสัมพันธ์ต่อการพึ่งพาตนเองของคนพิการ และสอดคล้องกับการศึกษาของ วิระมล กาสังศ์ (2541 : 61) พบว่า ถึงแม้รายได้บุคคลระดับใด กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ก็ได้รับบริการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์ รายได้ของครอบครัว จึงไม่มีผลต่อการได้รับบริการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์

3. เปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของคนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพในศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการแยกตามประเภทความพิการ กับสาขาวิชาชีพที่ฝึกอบรม

3.1 คนพิการที่เรียนในสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ ซึ่งประกอบไปด้วย คนพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย ที่มีระดับความพึงพอใจปานกลาง และคนพิการทางกายหรือการเคลื่อนไหว ที่มีระดับความพึงพอใจมาก โดยความพึงพอใจที่แตกต่างกันอาจเกิดจากความพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย เกิดอุปสรรคในการฝึกอบรม เนื่องจากการฝึกอบรมในสาขาคอมพิวเตอร์ ครูผู้สอนจะต้องมีการอธิบายให้ผู้เรียนมีความเข้าใจก่อนเพื่อให้สามารถปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง ดังนั้นในการเรียนการสอนในสาขาคอมพิวเตอร์นั้น ครูผู้สอนต้องให้ความเอาใจใส่แก่คนพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย จึงควรมีการอธิบายที่สามารถทำให้คนพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมายเข้าใจได้ง่าย เช่น การเขียนกระดานให้เข้าใจก่อนลงมือปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับการตอบความคิดเห็นเพิ่มเติมของคนพิการที่มีข้อ

เสนอแนะให้ครูผู้สอนควรเอาใจใส่ และให้คำปรึกษา และควรอธิบายให้นักเรียนมีความเข้าใจง่าย/อธิบายให้เข้าใจก่อนการปฏิบัติ

3.2 คนพิการทางกายและการเคลื่อนไหวที่เรียนในสาขาวิชาช่างตัดเย็บเสื้อผ้า มีความพึงพอใจในด้านครูผู้สอนอยู่ในระดับมาก อาจเนื่องมาจากครูผู้สอนมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ ให้ผู้เรียนเข้าใจในเนื้อหา ส่วนคนพิการทางกายและการเคลื่อนไหวที่เรียนในสาขาวิชาช่างอิเล็กทรอนิกส์ มีความพึงพอใจในด้านหลักสูตรวิชาชีพที่มีกรอบ และด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ อยู่ในระดับปานกลาง อาจเนื่องมาจากสาขาวิชาช่างอิเล็กทรอนิกส์มีจำนวนผู้เรียนมาก สิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการทางศูนย์ฯ จัดให้อาจไม่เพียงพอต่อความต้องการทำให้ความพึงพอใจในด้านดังกล่าวอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับการตอบความคิดเห็นเพิ่มเติมของคนพิการที่มีข้อเสนอแนะว่าเครื่องมือ/อุปกรณ์ประกอบการเรียนไม่เพียงพอ และไม่ทันสมัย และคนพิการทางกายและการเคลื่อนไหวที่เรียนในสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ มีความพึงพอใจในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ อยู่ในระดับปานกลาง อาจเนื่องมาจากคนพิการทางกายและการเคลื่อนไหวนี้ยังมีความต้องการในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการที่ดีกว่านี้ หรือยังไม่ได้รับความสะดวกเท่าที่ควร ซึ่งสอดคล้องกับการตอบความคิดเห็นเพิ่มเติมของคนพิการที่มีข้อเสนอแนะว่า ยังไม่ได้รับความสะดวกจากการบริการเท่าที่ควร

3.3 คนพิการทางสติปัญญาหรือการเรียนรู้ มีความพึงพอใจในด้านสังคมสงเคราะห์ อยู่ในระดับปานกลาง อาจเนื่องมาจากลักษณะความพิการซึ่งส่งผลให้คนพิการประเภทนี้ต้องการการดูแลเอาใจใส่ และคำแนะนำจากศูนย์ฯ เพื่อให้คนพิการเหล่านี้สามารถฝึกอบรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น ศูนย์ฟื้นฟูจึงควรให้ความสำคัญในด้านสังคมสงเคราะห์กับคนพิการทางสติปัญญาหรือการเรียนรู้ให้มาก เพื่อให้คนพิการเหล่านั้นได้รับความช่วยเหลือ ส่งเสริมในการฟื้นฟูอาชีพต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับการตอบความคิดเห็นเพิ่มเติมของคนพิการที่มีข้อเสนอแนะว่า ควรให้ข่าวสารและการช่วยเหลือเพิ่มเติม และมีการให้คำปรึกษาในการแก้ไขปัญหาต่างๆ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ด้านครูผู้สอน ควรแก้ไขในเรื่องความตรงต่อเวลาของครูผู้สอน เพื่อให้การเรียนการสอนให้แก่คนพิการมีประสิทธิภาพ ใช้เวลาได้อย่างเต็มที่ ควรส่งเสริมให้ครูผู้สอนให้มีความสามารถในการใช้อุปกรณ์และสื่อช่วยในการสอน เนื่องจากการฝึกอบรมวิชาชีพ จะต้องเน้นให้มีความรู้และทักษะวิชาชีพ รวมถึงในภาคปฏิบัติให้เกิดความชำนาญ เพื่อให้สามารถนำไปประกอบอาชีพได้อย่างเชี่ยวชาญ และรับฟังความคิดเห็นของผู้เรียนด้วย

จากการเปรียบเทียบความพึงพอใจของคนพิการ แสดงให้เห็นว่า ควรมีการพัฒนาความสามารถในการสอนของครูในสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ และอิเล็กทรอนิกส์ ที่ฝึกอบรมให้แก่คนพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย เพราะเป็นสาขาวิชาที่ต้องใช้ความรู้ ทักษะ และความทันสมัยของเทคโนโลยี เพื่อให้ผู้เรียนในสาขานี้มีความพึงพอใจในด้านครูผู้สอนมากขึ้น

2. ด้านหลักสูตรวิชาชีพที่ฝึกอบรม ควรส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเลือกหรือกำหนดเนื้อหาที่เรียน เพราะว่า คนพิการที่เข้ามารับการฝึกอบรมอาชีพนั้น ย่อมมีความคาดหวังในเรื่องอาชีพที่ตนเองต้องนำความรู้ ความสามารถที่ตนเองได้รับ มาใช้ในการประกอบอาชีพในอนาคต มีการวัดการประเมิน ผลการเรียนรู้การสอน เพื่อให้ทางศูนย์ฯ ทราบว่าในการเรียนการสอนในแต่ละหลักสูตร ผู้เรียนได้รับความรู้ตามที่ครูผู้สอนได้สอนให้หรือไม่ เพื่อจะได้ประสิทธิภาพการเรียนการสอนตามวัตถุประสงค์

จากการเปรียบเทียบความพึงพอใจของคนพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย แสดงให้เห็นว่า ควรมีการปรับปรุงหลักสูตรวิชาชีพที่ฝึกอบรมแก่คนพิการที่เรียนในสาขาคอมพิวเตอร์ และช่างตัดเย็บเสื้อผ้า ส่วนคนพิการทางกายและการเคลื่อนไหว เห็นว่า ควรมีการปรับปรุงหลักสูตรวิชาอิเล็กทรอนิกส์ และช่างตัดเย็บเสื้อผ้า ซึ่งอาจเป็นเพราะขาดความหลากหลายของหลักสูตร รวมทั้งเครื่องมือ/อุปกรณ์เรียนไม่เพียงพอต่อความต้องการ หรือไม่ทันสมัย

3. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ ควรปรับปรุงในเรื่องอาหารให้มีรสชาติถูกปาก และเพียงพอต่อความต้องการของคนพิการ ซึ่งบางครั้งอาจไม่เพียงพอต่อความต้องการ อีกทั้งในเรื่องการรักษาพยาบาลที่ทางศูนย์ฯ จัดให้เมื่อเจ็บป่วย ควรมีเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ที่สามารถจัดยาหรือรักษาพยาบาลในเบื้องต้นแก่คนพิการที่เจ็บป่วย แต่ถ้ามีอาการหนักก็ทำการส่งผู้ป่วยไปยังสถานพยาบาลที่มีความสามารถในการรักษานั้นสูงต่อไป และในเรื่องการเตรียมความพร้อมในการเสริมสร้างประสบการณ์ชีวิต เนื่องจากคนพิการเหล่านี้เข้ามาอยู่ร่วมกันเพื่อฝึกอบรมวิชาชีพย่อมต้องการการยอมรับจากสังคมเมื่อจบการศึกษาและพร้อมจะออกไปประกอบอาชีพ ดังนั้นทางศูนย์ฯ จึงควรจัดอบรมที่เป็นการเตรียมความพร้อมการใช้ชีวิตกับสังคมภายนอกที่ต้องอยู่ร่วมกับคนปกติ รวมถึงมีการอบรมเจ้าหน้าที่/แม่บ้านให้มีความสุภาพในการให้บริการและพูดคุยกับคนพิการด้วย

จากการเปรียบเทียบความพึงพอใจของคนพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย แสดงให้เห็นว่า ควรมีการปรับปรุงในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการให้แก่ผู้เรียนในสาขาคอมพิวเตอร์ และช่างตัดเย็บเสื้อผ้า ส่วนคนพิการทางกายและการเคลื่อนไหว เห็นว่า ควรมีการปรับปรุงในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการให้แก่ผู้เรียนในสาขาช่างตัดเย็บเสื้อผ้า อิเล็กทรอนิกส์ และคอมพิวเตอร์ ซึ่งอาจเป็นเพราะยังไม่ได้รับความสะดวกในด้านการบริการเท่าที่ควร รวมถึงควรมีเจ้าหน้าที่ หรือแพทย์ในการตรวจรักษาพยาบาล

4. ด้านสังคมสงเคราะห์ ควรมีการสนับสนุนในเรื่องกิจกรรมทางศาสนาให้มากขึ้น เนื่องจากศาสนาจะเป็นสิ่งยึดเหนี่ยวและกลมเกลียวจิตใจ ทำให้คนพิการมีสุขภาพจิตที่ดีขึ้น ซึ่งควรสนับสนุนทุกศาสนา เพื่อให้เกิดความเท่าเทียมในการนับถือศาสนา ควรมีการพาคนพิการไปประกอบพิธีทางศาสนาในศาสนสถานตามความเหมาะสม ในวันประเพณีสำคัญต่างๆ และอีกประการหนึ่งก็คือ ควรมีการให้คำปรึกษาแนะนำและการให้กู้ยืมเงินทุนประกอบอาชีพ เนื่องจากคนพิการบางคนที่ไม่ต้องการประกอบอาชีพในโรงงานอุตสาหกรรมหรือเป็นลูกจ้าง แต่ต้องการประกอบเป็นกิจการส่วนตัว ดังนั้นจึงควรให้ความรู้ คำแนะนำในเรื่องการกู้ยืมเงินทุนในการประกอบอาชีพแก่คนพิการเหล่านั้น เพื่อให้เขาสามารถนำเงินดังกล่าวไปลงทุนเพื่อประกอบกิจการส่วนตัว

จากการเปรียบเทียบความพึงพอใจของคนพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย แสดงให้เห็นว่า ควรมีการปรับปรุงในด้านสังคมสงเคราะห์ให้แก่คนพิการที่เรียนในสาขาคอมพิวเตอร์ ส่วนคนพิการทางกายและการเคลื่อนไหว เห็นว่า ควรมีการปรับปรุงในด้านสังคมสงเคราะห์ให้แก่คนพิการที่เรียนในสาขาช่างตัดเย็บเสื้อผ้า อาจเป็นเพราะคนพิการเหล่านั้นต้องการทราบข่าวสารทางสังคม และการช่วยเหลือเพิ่มเติม และการให้คำปรึกษาในการแก้ไขปัญหาต่างๆ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาในเรื่องความคาดหวังก่อนการเข้ารับการฝึกอบรมและผลสัมฤทธิ์ หลังจากการเข้ารับการฝึกอบรมของคนพิการ เพื่อให้ทราบถึงความคาดหวังของคนพิการก่อนที่เขาเหล่านั้นจะได้เข้ารับการฝึกอบรม จนถึงการมีอาชีพของคนพิการหลังจากจบการฝึกอบรม และมีรายได้จากการประกอบอาชีพตามที่ตนเองได้ฝึกอบรมมา เป็นการประเมินและติดตามประสิทธิภาพการดำเนินงานของศูนย์ฟื้นฟูคนพิการ

2. ควรมีการศึกษาประสิทธิภาพในการทำงานของคนพิการที่จบการฝึกอบรมจากศูนย์ฟื้นฟูฯ แห่งนี้ ว่ามีความสามารถในการปฏิบัติงาน และประกอบอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งตรงต่อความต้องการของนายจ้างหรือไม่

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมลเนตร โกมานุรักษ์. (2522). ผลกระทบและการปรับตัวทางเศรษฐกิจของครอบครัวคนงานที่พิการ. กรุงเทพฯ: คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- กรรณิการ์ พงติสาร. (ม.ป.ป.). แรงงานคนพิการจะมีค่าถ้าพัฒนาให้ถูกทาง. กรุงเทพฯ: สภาพิการทุกประเภทแห่งประเทศไทย.
- การจัดหางาน, กรม. (2538). รายงานการสัมมนาเรื่องการส่งเสริมการมีงานทำและการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ. กรุงเทพฯ.
- กิตติพงษ์ ศรีนันท์ลักษณ์. (2536). ประสิทธิภาพโครงการพัฒนาจริยธรรมกำลังพลของกองทัพบก ศึกษาเฉพาะกรณีกรมยุทธศึกษาทหารบก. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต (นโยบายและวางแผนสังคม). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- กิตติมา ปรีดีติติก. (2529). ทฤษฎีบริหารองค์กร. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- กิตติยา รัตนาก. (2531). คนพิการ : การสงเคราะห์และการฟื้นฟูสมรรถภาพ. วิทยานิพนธ์ คณะสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- กฤษณ์ เทียงลี. (2545). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ของบุคลากรในกรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์การศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เกรียงศักดิ์ คุณวิเศษ. (2540). ความพึงพอใจของคนพิการต่อการให้บริการสงเคราะห์ช่วยเหลือของสำนักงานประชาสงเคราะห์จังหวัดศรีสะเกษ. ภาคนิพนธ์พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต. อุบลราชธานี: บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- เกษร พันธุ์. (2543). ปัจจัยที่มีผลต่อการพึ่งตนเองของคนพิการ. วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต (การบริการและนโยบายสวัสดิการสังคม) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- โกมินทร์ ชวนาได้. (2531). การปรับตัวด้านเศรษฐกิจ สังคม และจิตใจ ของลูกจ้างพิการที่ได้รับอุบัติเหตุจากการทำงาน : ศึกษาเฉพาะกรณีลูกจ้างพิการที่ได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพจากศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพคนงาน กรมแรงงาน. วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ชนิษฐา เทวินทรภักดี. (2534). การดูแลบุคคลพิการ เอกสารประกอบชุดวิชาหน่วยที่ 1. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. สำนักนายกรัฐมนตรี. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ.

----- (2530). รายงานเบื้องต้น เรื่อง "สภาพและปัญหาสังคม ความร่วมมือระหว่างรัฐและเอกชน ในการจัดการกับปัญหา". กรุงเทพฯ: สภาสังคมสงเคราะห์.

คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนางานสังคมสงเคราะห์แห่งชาติ, สำนักงาน. (2538). แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544). กรุงเทพฯ: เม็ดทรายพรินติ้ง

คนพิการทุกประเภทแห่งประเทศไทย, สภา. (2533). กฎหมายเพื่อคนพิการ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ หจก. ซี.พี.วาย. ชัฟฟลาย.

----- (2535). แผนปฏิบัติการระดับโลกว่าด้วยเรื่องคนพิการ. นนทบุรี: สภาคนพิการทุกประเภท แห่งประเทศไทย.

จรีรัตน์ ผ่องแผ้ว. (ม.ป.ป.). คนพิการในสังคมไทย : สถานภาพ ปัญหา และความต้องการ. กรุงเทพฯ: สภาคนพิการทุกประเภทแห่งประเทศไทย. กรุงเทพฯ: หจก. ซี พี วาย ชัฟฟลาย.

----- (2533). "Access : วิถีสู่โลกกว้าง". ในกฎหมายเพื่อคนพิการ, รวบรวมและจัดพิมพ์โดย สภาคนพิการทุกประเภทแห่งประเทศไทย. กรุงเทพฯ: หจก. ซี พี วาย ชัฟฟลาย.

เจริญ ศาสตรวาท. (2539). ความพึงพอใจของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ที่มีต่อการเรียนวิชาพลศึกษา. ปริญญาโทการศึกษามหาบัณฑิต (พลศึกษา) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

ชินธร คมพ์ประพันธ์. (2541). ความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอาชีพต่อกิจกรรมการฝึกอาชีพ ของศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการ บ้านทองพูนแผ้วพัส จังหัดอุบลราชธานี. ภาคนิพนธ์พัฒนบริหาร ศาสตรมหาบัณฑิต. อุบลราชธานี: บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

ชัยสิทธิ์ เจริญมีประเสริฐ. (2538). สถิติเพื่อนักบริหาร. พิมพ์ครั้งที่ 2. ภาควิชาสังคมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย. กรุงเทพ.

ฐิระ ประวาลพฤกษ์. (2538). การพัฒนานุคคลและการฝึกอบรม. กรุงเทพฯ: หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานสถาบันราชภัฏ.

ณอมศรี ทองรักษา. (2544). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความพึงพอใจของคนพิการในการเข้าสู่ตลาด แรงงาน : กรณีศึกษาศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ. ปริญญา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

ธวัชชัย ผดุงดาล. (2543). การศึกษาความต้องการในการฝึกอบรมของข้าราชการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ผลงานวิจัยฝ่ายพัฒนานุคคลากร สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

ธารี วารังสด. (2544). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อของนักศึกษา
ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ทางช่างอุตสาหกรรมและบริหารธุรกิจ. รายงาน
การวิจัย. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

ธำรงค์ อุดมไพจิตรกุล. (2543). จิตวิทยาสำหรับนักเศรษฐศาสตร์. เอกสารประกอบการเรียน. กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

----- (2545). รายงานผลวิจัยเศรษฐศาสตร์การพัฒนาศักยภาพมนุษย์: ตามแนวพระราชดำริ.
กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

น้อย ศิริโชติ. (2524). เทคนิคการฝึกอบรม. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

บุญเลิศ สิริภทวณิช. (2541). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยจูงใจในการทำงาน และคุณภาพ
ชีวิตในการทำงานของบุคลากรที่ทำงานกับคนพิการในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล.
วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

ปกรณ์ วชิรกุล. (2541). ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้พิการในจังหวัดพิษณุโลก. วิทยานิพนธ์
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ประชาสงเคราะห์, กรม. (2540). พระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534. กรุงเทพฯ.

ประดับ ชันทองทิพย์. (2536). ความพึงพอใจในงานของพนักงานครูเทศบาล : ศึกษากรณีเฉพาะเทศ
บาลในจังหวัดลพบุรี. วิทยานิพนธ์การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. พิษณุโลก: บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.

ประสิทธิ์ ดิศักดิ์. (2526). การสงเคราะห์และฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการในประเทศไทย. กรุงเทพฯ:
กรมประชาสงเคราะห์.

ปัญชลี อาภัสสร. (ม.ป.ป.). แนวทางการมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือและพัฒนาเด็กพิการ. เอกสาร
ประกอบการสัมมนาเรื่องแนวทางการมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือและพัฒนาเด็ก.

พรรษา หงษ์ภักดี. (2544). ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อครูผู้สอนโรงเรียนอนุบาลนครพนม สังกัด
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครพนม. วิทยานิพนธ์การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
(การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

พิมพ์ทิพย์ นฤมิตญาณ. (2546). มุลเหตุจูงใจในการกระทำความผิด คดียาเสพติดของผู้ต้องขังหญิง
ศึกษาเฉพาะกรณีเรือนจำพิเศษนบุรี. วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต.
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ภิรมย์ เจริญผล. (2538). ทศนคติของคนไร้ที่พึ่งต่อการฝึกวิชาชีพในสถานสงเคราะห์ชายและหญิงอัญ
บุรี จังหวัดปทุมธานี. ภาคนิพนธ์ปริญญาพัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต คณะพัฒนาสังคม.
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

- มาลิน สุขเกษม. (2543). *ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของผู้พิการในศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการ กรมประชาสงเคราะห์. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สุขศึกษา).* กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
- ริโอะสุเกะ มัทสุอิ. (2533). "การมีงานทำของคนพิการในเอเชีย: การพัฒนาใหม่ และประเด็นปัญหา", ใน *กฎหมายเพื่อคนพิการ*. กรุงเทพฯ: สมาคมพิการทุกประเภทแห่งประเทศไทย.
- รุ่งทิพย์ สมานรักษ์. (2536). *ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางชีวสังคมและจิตวิทยากับความพึงพอใจในการทำงานของครูประถมศึกษาที่สอนอยู่ในโรงเรียนขนาดต่างกันในจังหวัดสุรินทร์. ปรินญาณิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์).* กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- เรวัต ผ่องสุวรรณ. (2536). *ความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียนของคนพิการ ณ ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการ อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ. ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การศึกษาผู้ใหญ่).* กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- เริงลักษณ์ โรจนพันธ์. (2539). *เทคนิคการฝึกอบรม*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2540). *สถิติวิทยาทางการวิจัย*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- เลอพงษ์ แดงเนียม. (2540). *ทัศนคติของผู้ต้องขังเรือนจำกลางอุบลราชธานี ต่อการฝึกอาชีพหลักสูตรฝึกเตรียมเข้าทำงาน (นอกสถาบันฯ) ของสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง อุบลราชธานี. ภาคนิพนธ์ปริญญาพัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต คณะพัฒนาสังคม.* กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- วาสนา ตะมาพงษ์. (2537). *การสร้างโอกาสการมีงานทำของคนพิการ. วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ ศาสตรมหาบัณฑิต.* กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- วิจิตร แก้วเครือวัลย์. (2544). *ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาศักยภาพคนพิการ: ศึกษากรณีคนพิการทางร่างกายในศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการ กรมประชาสงเคราะห์. วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ ศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการสวัสดิการสังคม).* กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.
- วิยะดา คักดีศรี. (2531). *กายภาพบำบัดกับบทบาทพยาบาล. เอกสารการสอนชุดวิชาการนิเลือกสรรการพยาบาลเพื่อการฟื้นฟูสภาพ.* กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วิระมล กาสีวงศ์. (2541). *องค์ประกอบในการได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์ของผู้พิการทางการเคลื่อนไหว อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม. วิทยานิพนธ์สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต.* เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- วิริยะ นามศิริพงษ์พันธุ์, มณฑิรา บุญตัน, อัครพรณ ขวัญชื่น. (ม.ป.ป.). รายงานการวิจัย เรื่อง การแก้ไขกฎหมายที่กีดกันคนพิการในการเข้ามามีส่วนร่วมในสังคม : ศึกษากรณีกฎหมายและกฎระเบียบที่กีดกันสิทธิคนพิการในการประกอบอาชีพ. กรุงเทพฯ.
- วิริยะ นามศิริพงษ์พันธุ์. (2539). กฎหมายและนโยบายของรัฐเกี่ยวกับคนพิการ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิญญูชน.
- ศิริกาญจน์ ธนวัฒน์เดชากุล. (2542). ปัญหาการเรียนวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้นของคนพิการ โรงเรียนอาชีวพระมหาไถ่ จังหวัดชลบุรี. ปรินญาณิพนธ์การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สถิติแห่งชาติ, สำนักงาน. (2534). รายงานการสำรวจเกี่ยวกับอนามัยและสวัสดิการ พ.ศ. 2534. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อักษรไทย.
- (2535). การสำรวจเกี่ยวกับอนามัยและสวัสดิภาพ พ.ศ. 2535. กรุงเทพฯ: สำนักงานสถิติแห่งชาติ.
- สมพร แซ่เฮ้ง. (2540). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจในงานของคนพิการในสถานประกอบการของเอกชนในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. ปรินญาณิพนธ์การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- สมพร ตั้งสะสม. (2536). ความพึงพอใจของผู้ประกันตนในเขตกรุงเทพมหานครที่มีต่อการบริการทางการแพทย์ภายใต้ พ.ร.บ. ประกันสังคม พ.ศ. 2533 กรณีประสบอันตราย หรือเจ็บป่วยอันมิใช่เนื่องมาจากการทำงาน. วิทยานิพนธ์พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สมัยศ นาวิกการ. (2533). การบริหารเพื่อความเป็นเลิศ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บรรณกิจ.
- สลี อาชาสุวรรณ. (2532). ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อและการเข้าสู่ตลาดแรงงานของผู้จบหลักสูตรประถมศึกษา ปีการศึกษา 2539 จังหวัดสมุทรสาคร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (ประถมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- สุพรรณรัตน์ นันทไพโรจน์. (2544). ทักษะของคนพิการต่อการสนับสนุนให้เกิดความมั่นคงในชีวิต หลังการฟื้นฟูสมรรถภาพความพิการทางอาชีพ : ศึกษาเฉพาะกรณี ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพและศูนย์พัฒนาอาชีพคนพิการ ในสังกัดกรมประชาสงเคราะห์. วิทยานิพนธ์สังคมศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุภธรรม มงคลสวัสดิ์. (2544). แนวทางการส่งเสริมการประกอบอาชีพคนพิการ. วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการสวัสดิการสังคม). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.

- สุรภา กลานดิกุล. (2542). *การปรับตัวในการทำงานของคนพิการในสถานประกอบการตามพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534 ศึกษาเฉพาะในเขตกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์.
- สุภาพร พิศาลบุตร และยงยุทธ เกษสาคร. (2544). *การพัฒนานุคคลและการฝึกอบรม*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ห้างหุ้นส่วนจำกัด วี.เจ. ปรีณัติง
- สุเทพ อุทยาพงศ์. (2538). *ความพึงพอใจของผู้รับการฝึกอาชีพต่อกิจกรรมบริการของศูนย์ส่งเสริมและฝึกอาชีพสตรีภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดศรีสะเกษ*. ภาคนิพนธ์ปริญญาพัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- อเนก กลยณี. (2542). *ความพึงพอใจของนักเรียนนอกโรงเรียนสายสามัญระดับมัธยมศึกษาวิธีเรียนทางไกลที่มีต่อบทบาทของครูประจำกลุ่ม จังหวัดสกลนคร*. ปริญญานิพนธ์การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อรพรรณ พรสีมา. (2537). *เทคนิคการฝึกอบรมทางเทคโนโลยีทางการศึกษา*. เอกสารประกอบคำสอน. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- อรพินทร์ พิทักษ์มหาเกตุ. (2537). *ปัญหาการเข้าสู่แรงงานของคนพิการที่เคยได้รับการฟื้นฟูอาชีพจากศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคน*. เอกสารทางวิชาการ. นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.
- อังคณา สาลาด. (2541). *ความคาดหวังในการฟื้นฟูสมรรถภาพในชุมชนของคนพิการทางกายและ/หรือทางการเคลื่อนไหว ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ประชากรศาสตร์). นครปฐม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ไอลาส พิมลวิชัยกิจ. (2539). *การปรับตัวทางสังคมของคนพิการในศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการ*. วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Barisa, Mark Thomas. (1996, February). "A Study of the Relationship Between Person-Environment Fit and Demographics with the Job Satisfaction of persons with Disabilitie," in *Dissertation Abstracts International-A*. 55(8): 3095.
- Cobb, Sidney. (1976). "Social Support as a Moderator of Life Stress," in *Psychosomatic Medicine*. (ed.) M.M.Riley. Colorado : West View Press
- Cronbach, Lee. J. (1970). *Essential of Phychological Testing*. 3th ed. Stanford University. New York: Harper & Row, Publishers.

- Hallenbeck, Theodore R. (1978, March). "Analysis of Reported College Student Satisfaction at Kent State University," *Dissertation Abstracts International*. 38(9) : 5159 A.
- Herzberg, Frederick ; Mausner Bernard; and Snyderman, Block. (1959). *The Motivation to Work*. New York: John Willey Inc.
- Hessong Robert F. and Thomsa H. Weeks. (1987). *Introduction to Education*. New York: McMillan.
- Huber, P. (1988). "Prosthetic Problem Inventory Scale, " in *Rehabilitation Nursing*.
- Lambert, V.A.& Lambert, C.E. (1985). "Amputation," in *Physically Cure of the Physically Ill : What Every Nurse Should Know*". 2nd ed. Englewood Cliffs : Prentice-Hall Inc.
- Maslow, Abraham H. (1970). *"Motivation and Personality"*. 2nd ed. New York: Harper & Row Publisher Inc.
- McGregor, Douglas. (1966). *Leadership and Motivation*. Massachusetts: The M.I.T. Press.
- Obrien, C. Marie. (1988, April). "A Study of the Relationship Between Job Satisfaction and Pre-and Post-Disability Occupational Characteristics for a Sample of Visually Disabled Adults," *Dissertation Abstracts International-B*. 48(10): 3141
- Shakespeare, Rosemary. (1975). *The Psychology of Handicap*. Suffolk: The Chancer Press.
- Vroom, V.H. (1964). *Work and Motivation*. New York: Willey Inc.
- Yoder, Dale. (1958). *Personal Principles and Policies*. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice-Hall Inc.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
หนังสือเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

ที่ ศธ 0519.12/21๙

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

3 กุมภาพันธ์ 2548

เรื่อง ขอเชิญผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณะคณบดีคณาจารย์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นายคันสนะ อัสวช่วง นิติระดับปริญญาโท สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “ความพึงพอใจของคณาธิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพ : ศึกษากรณี ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคณาธิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ” โดยมี อาจารย์ไมตรี อภิพัฒน์มนตรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ รองศาสตราจารย์วิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามความพึงพอใจของคณาธิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพ : ศึกษากรณี ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคณาธิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามให้ นายคันสนะ อัสวช่วง และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศิริ จีระเชชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิติ โทรทัศน์ 02-6126966

ที่ ศธ 0519.12/ ๒๖๑

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

3 กุมภาพันธ์ 2548

เรื่อง ขอเชิญผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นายคันสนะ อัสวช่วง นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “ความพึงพอใจของคนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพ : ศึกษากรณี ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ” โดยมี อาจารย์ไมตรี อภิพัฒนะมนตรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามความพึงพอใจของคนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพ : ศึกษากรณี ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามให้ นายคันสนะ อัสวช่วง และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญศิริ จิระเดชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 02-6126966

ที่ ศธ 0519.12/1221

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

3 กุมภาพันธ์ 2548

เรื่อง ขอเชิญผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นายคันสนะ อิศวช่วง นิติระดับปริญญาโท สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “ความพึงพอใจของคณาธิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพ : ศึกษากรณี ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคณาธิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ” โดยมี อาจารย์ไมตรี อภิพัฒน์มนตรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ นายวิสิทธิ์ สนามชวด หัวหน้ากลุ่มการคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิคณาธิการ และนักพัฒนาสังคม 8 เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามความพึงพอใจของคณาธิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพ : ศึกษากรณี ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคณาธิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามให้ นายคันสนะ อิศวช่วง และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญศิริ จิระเชษฐกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิติ โทรศัพท 02-6126966

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความร่วมมือเพื่อทดสอบแบบสอบถาม

ที่ ศธ 0519.12/228

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

3 กุมภาพันธ์ 2548

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์บริการสวัสดิการสังคมเฉลิมพระชนมพรรษา 5 รอบ สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นายคันสนะ อัสวช่วง นิติระดับปริญญาโท สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “ความพึงพอใจของคณาพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพ : ศึกษากรณี ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคณาพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ” โดยมี อาจารย์ไมตรี อภิพัฒนมนตรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิติมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย โดยขอให้คณาพิการ ในศูนย์บริการสวัสดิการสังคมฯ จำนวน 30 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามความพึงพอใจของคณาพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพ : ศึกษากรณี ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคณาพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ - มีนาคม 2548

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นายคันสนะ อัสวช่วง ได้เก็บข้อมูลในการทำสารนิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศิริ จิระเดชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิติ โทรศัพท์ 02-6126966

ภาคผนวก ค
หนังสือขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

ที่ ศธ 0519.12/1337

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๗ กุมภาพันธ์ 2548

เรื่อง ขออนุญาตเพื่อการศึกษา

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นายคันสนะ อัสวช่วง นิติระดับปริญญาโท สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “ความพึงพอใจของคนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพ : ศึกษากรณี ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ” โดยมี อาจารย์ไมตรี อภิพัฒนะมนตรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิติมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้คนพิการ ในศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง ตอบแบบสอบถามความพึงพอใจของคนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพ : ศึกษากรณี ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ - มีนาคม 2548

จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตให้ ได้โปรดพิจารณาให้ นายคันสนะ อัสวช่วง ได้เก็บข้อมูลในการทำสารนิพนธ์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญศิริ จิระเดชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิติ โทรศัทพ์ 02-6126966

ภาคผนวก ง

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม

1. รศ. วริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์	คณะนิติศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
สมาชิกรัฐสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
2. นายทัศนกร มั่นคง	ผู้อำนวยการศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง
จ.สมุทรปราการ
กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
3. นายวิสิทธิ์ สนามขวด	นักพัฒนาสังคม 8
หัวหน้ากลุ่มการคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิคนพิการ
สำนักส่งเสริมและพิทักษ์สิทธิคนพิการ
กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

ภาคผนวก จ
แบบสอบถาม

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง ความพึงพอใจของคนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพ
ศึกษาศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้ใช้กับคนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพ ณ ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ

2. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพึงพอใจของคนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพ ณ ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ เพื่อจะได้นำผลการศึกษาครั้งนี้เป็นข้อมูลในการวางแผน และปรับปรุงหลักสูตรการฝึกอบรมอาชีพคนพิการ ให้มีคุณภาพ ประสิทธิภาพ และตรงต่อความต้องการของผู้เข้ารับการฝึกอบรม

3. แบบสอบถามนี้มีอยู่ 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับคนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพ ณ ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ

ตอนที่ 2 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของคนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพ ณ ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่

1. ด้านครูผู้สอน
2. ด้านหลักสูตรวิชาชีพที่ฝึกอบรม
3. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ
4. ด้านสังคมสงเคราะห์

ตอนที่ 3 เป็นการแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เพื่อปรับปรุงเกี่ยวกับการฝึกอบรมอาชีพ ณ ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ

4. คำตอบของผู้พิการทุกข้อจะเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุง และจัดการฝึกอบรมให้เป็นที่ยอมรับของผู้พิการอย่างแท้จริง ก็ต่อเมื่อผู้พิการตอบคำถามตามความรู้สึกที่เป็นจริงเท่านั้น ขอขอบคุณผู้พิการทุกท่านที่ให้ความร่วมมือ

แบบสอบถามตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับคนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรม ณ ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงใน ☐ หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

1. เพศ

☐

ชาย

☐

หญิง

2. อายุ

☐

14 - 19

☐

20 - 26

☐

27 - 33

☐

34 ขึ้นไป

3. ประเภทความพิการ

☐

พิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย

☐

พิการทางกายหรือการเคลื่อนไหว

☐

พิการทางจิตหรือพฤติกรรม

☐

พิการทางสติปัญญาหรือการเรียนรู้

4. สาขาวิชาชีพที่ฝึกอบรม

☐

ช่างตัดเย็บเสื้อผ้าและการใช้จักรอุตสาหกรรม

☐

ช่างเย็บหนัง

☐

ช่างอิเล็กทรอนิกส์

☐

คอมพิวเตอร์

☐

การเตรียมความพร้อมและวิชาชีพระยะสั้น

5. สาเหตุสนใจในการเข้ารับการฝึกอบรม

☐

ต้องการมีอาชีพ

☐

ต้องการมีเพื่อน

☐

ต้องการออกจากบ้าน/เบื้อบ้าน

6. ระดับการศึกษา

- ☐ ระดับต่ำกว่าประถมศึกษา
- ☐ ระดับประถมศึกษา
- ☐ ระดับมัธยมศึกษา
- ☐ ระดับสูงกว่ามัธยมศึกษา

7. สถานภาพสมรส

☐ โสด	☐ สมรส
☐ หย่าร้าง	☐ หม้าย

8. รายได้ของครอบครัวต่อเดือน

- ☐ ต่ำกว่า 3,000 บาท
- ☐ 3,001 - 5,000 บาท
- ☐ 5,001 - 10,000 บาท
- ☐ มากกว่า 10,001 บาท

ตอนที่ 2 เป็นการถามความพึงพอใจของคนพิการที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพ ณ ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ ที่มีต่อองค์ประกอบด้านต่างๆ ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ด้าน

คำชี้แจง โปรดอ่านและพิจารณาข้อความในแต่ละข้อว่ามีความพึงพอใจในระดับใด

ข้อใดพึงพอใจมากที่สุด	ให้เขียนเครื่องหมาย / ในช่อง	ความพึงพอใจมากที่สุด
ข้อใดพึงพอใจมาก	ให้เขียนเครื่องหมาย / ในช่อง	ความพึงพอใจมาก
ข้อใดพึงพอใจปานกลาง	ให้เขียนเครื่องหมาย / ในช่อง	ความพึงพอใจปานกลาง
ข้อใดพึงพอใจน้อย	ให้เขียนเครื่องหมาย / ในช่อง	ความพึงพอใจน้อย
ข้อใดพึงพอใจน้อยที่สุด	ให้เขียนเครื่องหมาย / ในช่อง	ความพึงพอใจน้อยที่สุด

ความพึงพอใจในแต่ละด้าน	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านครูผู้สอน					
1. การใช้ภาษาที่เหมาะสมขณะทำการสอน					
2. บุคลิกภาพเหมาะสมในการฝึกอบรมอาชีพต่างๆ					
3. ความตรงต่อเวลา					
4. ความกระตือรือร้นในการฝึกอบรม					
5. มีเหตุผล และรับฟังความคิดเห็นของผู้เรียน					
6. ความสามารถในด้านวิชาที่สอนและการถ่ายทอดความรู้ให้ผู้เรียนมีความเข้าใจ					
7. ความสามารถในการจูงใจให้ผู้เรียนมีความสนใจและความสามารถในการสร้างบรรยากาศในการเรียนให้มีความสนุกสนาน					
8. ความสามารถในการใช้อุปกรณ์ และสื่อช่วยในการสอน					
ด้านหลักสูตรวิชาชีพที่ฝึกอบรม					
9. เนื้อหาของหลักสูตรมีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้ฝึกอบรม					
10. เนื้อหาของหลักสูตรมีความทันสมัยและเป็นที่ต้องการของตลาด					
11. ทักษะความรู้ ความสามารถ ทักษะอาชีพที่ได้จากการฝึกอบรม					
12. ระยะเวลาในการอบรมมีความเหมาะสม					
13. เนื้อหาของหลักสูตรเน้นให้มีการปฏิบัติ					
14. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเลือกเนื้อหาที่เรียน					
15. มีการวัดการประเมินผลการเรียนการสอน					

ความพึงพอใจในแต่ละด้าน	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ					
16. อาหารที่ถูกปาก และเพียงพอ					
17. สภาพแวดล้อมที่น่าอยู่					
18. กฎระเบียบต่างๆที่ทางศูนย์ฯกำหนดขึ้น					
29. ได้รับการรักษาพยาบาลที่ทางศูนย์ฯจัดให้เมื่อเจ็บป่วย ขณะที่อยู่ในระหว่างการฝึกอบรม					
20. อุปกรณ์ เสื้อผ้า และเครื่องใช้ที่จำเป็นที่ทางศูนย์ฯจัดให้ ขณะที่อยู่ในระหว่างการฝึกอบรม					
21. อาคารที่พักที่เพียงพอ สะดวกสบาย					
22. บริการด้านการฟื้นฟูและปรับสภาพร่างกาย					
23. การเตรียมความพร้อมในการเสริมสร้างประสบการณ์ชีวิต					
ด้านสังคมสงเคราะห์					
24. ได้รับคำปรึกษา แนะนำ และการแก้ปัญหาต่างๆ					
25. กิจกรรมนันทนาการ					
26. การฝึกอาชีพเสริมหลักสูตร					
27. การจัดหางานที่ทางศูนย์ฯจัดให้					
28. ได้รับข่าวสารทางสังคม รวมถึงข้อมูลต่างๆที่เป็นประโยชน์ แก่ผู้ที่ฝึกอบรม					
29. กิจกรรมทางศาสนา					
30. การให้คำปรึกษาแนะนำและการให้กู้ยืมเงินทุนประกอบ อาชีพ					
31. การส่งเสริมการเข้าถึงสิทธิของคนพิการในการประกอบ อาชีพ					

**ตอนที่ 3 โปรดแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เพื่อปรับปรุงเกี่ยวกับการ
ฝึกอบรมอาชีพ ศึกษากรณีศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ. สมุทรปราการ**

1. ด้านครูผู้สอน

.....

.....

.....

.....

2. ด้านหลักสูตรวิชาชีพที่ฝึกอบรม

.....

.....

.....

.....

3. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ

.....

.....

.....

.....

4. ด้านสังคมสงเคราะห์

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณ
คณิสสร อัครช่วง
ผู้วิจัย

ภาคผนวก จ
กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540

ถือได้ว่าเป็นรัฐธรรมนูญที่คำนึงถึงศักดิ์ศรี สิทธิ เสรีภาพของประชาชนและมีความเป็นประชาธิปไตยมากที่สุดฉบับหนึ่ง คนพิการสามารถอาศัยหลักแห่งกฎหมายรัฐธรรมนูญนี้เพื่อใช้สิทธิในฐานะบุคคลตามกฎหมาย นอกจากนี้ยังพบบัญญัติที่ระบุเกี่ยวกับคนพิการไว้โดยตรง พอสรุปได้ดังนี้ กระทรวงศึกษาธิการ (สุภธรรม มงคลสวัสดิ์. 2544 : 45 ; อ้างอิงจาก กระทรวงศึกษาธิการ. 2540 : 8, 14, 19 และ 55)

มาตรา 30 กำหนดให้บุคคลย่อมเสมอภาคกันในกฎหมายและได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายอย่างเท่าเทียมกัน จะมีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล เพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องสภาพทางกายหรือสุขภาพไม่ได้

มาตรา 55 บุคคลซึ่งพิการหรือทุพพลภาพมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะ และความช่วยเหลืออื่นจากรัฐ

มาตรา 80 เป็นแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐที่จะต้องสงเคราะห์ผู้พิการหรือทุพพลภาพให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและพึ่งตนเองได้

นอกจากนั้นตามมาตรา 190 ซึ่งกำหนดการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่มีสาระสำคัญเกี่ยวกับคนพิการ หรือทุพพลภาพ ให้สภาผู้แทนราษฎรตั้งคณะกรรมการวิสามัญ ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนองค์กรเอกชนเกี่ยวกับคนพิการ มีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนกรรมการทั้งหมด

พระราชบัญญัติต่าง ๆ

1. พระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534 สาระสำคัญของพระราชบัญญัติฉบับนี้คือ การกำหนดให้มีสำนักงานฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ และเป็นสำนักงานทะเบียนกลางสำหรับให้คนพิการยื่นจดทะเบียนคนพิการ สำหรับต่างจังหวัดกำหนดให้คนพิการสามารถยื่นจดทะเบียนได้ที่ประชาสงเคราะห์จังหวัด

มีการจัดตั้งคณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการโดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน และสวัสดิการสังคมเป็นประธาน (เดิมคือกระทรวงมหาดไทย) มีการแต่งตั้งคณะกรรมการสาขาต่าง ๆ อันเกี่ยวข้องกับคนพิการ รวมทั้งอนุกรรมการสาขาการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการประจำจังหวัด ซึ่งมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน คณะกรรมการหรืออนุกรรมการมาจากผู้แทนของกระทรวง ทบวง กรม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งผู้แทนของคนพิการ

พระราชบัญญัติฉบับนี้กำหนดให้คนพิการได้รับสิทธิทางการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์และกายอุปกรณ์โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ได้รับโอกาสทางการศึกษาฝึกอาชีพ หรือจ้างงาน โดยได้กำหนดให้สถานประกอบการที่มีลูกจ้าง 200 คนขึ้นไป รับคนพิการเข้าทำงานในอัตราร้อยละ 0.5 ของจำนวนลูกจ้างทั้งหมด มีการกำหนดเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยความสะดวกแก่คนพิการในอาคารสถานที่สาธารณะ และยานพาหนะ

สาระสำคัญอีกประการหนึ่ง คือ มีการจัดตั้งกองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการขึ้น ซึ่งกองทุนนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำไปใช้ในงานต่างๆ เกี่ยวกับการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ มีการบริการสำหรับคนพิการที่ต้องการประกอบอาชีพอิสระสามารถทำได้ มีการสนับสนุนกิจกรรมต่างๆของคนพิการ

2. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 รัฐธรรมนูญได้ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหลายประการในสังคมไทย รวมทั้งการปฏิรูปการศึกษาโดยใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติด้วย ตามพระราชบัญญัตินี้มีข้อกำหนดอันเกี่ยวข้องกับคนพิการโดยตรงไว้ในมาตรา 10 โดยกำหนดให้การศึกษา พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (สุภธรรม มงคลสวัสดิ์. 2544 : 45; อ้างอิงจาก พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ฉบับเป็นกฎหมาย : 8) โดยกำหนดให้การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลที่มีสิทธิและมีโอกาสเสมอภาคกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี ที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึง และมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการหรือทุพพลภาพ หรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ โดยให้จัดตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการ และให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา

อย่างไรก็ตามยังมีกฎหมาย ระเบียบหรือข้อบังคับอีกมากมายที่กีดกันสิทธิของคนพิการในการเข้าทำงาน วิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์ (สุภธรรม มงคลสวัสดิ์. 2544 : 47 ; อ้างอิงจาก วิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์. 2543 : 5 - 6) ระบุว่าเจตคติที่มีต่อคนพิการในทางลบของสังคมไทย ทำให้มีกฎหมาย ระเบียบหรือข้อบังคับจำนวนมากมาจำกัดสิทธิคนพิการในเรื่องต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการประกอบอาชีพ แม้ในปัจจุบันมีรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 จะกำหนดไว้ชัดว่าห้ามมีการเลือกปฏิบัติต่อคนพิการตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 30 วรรค 3 อย่างไรก็ตามกฎหมายเก่าที่ยังมีผลใช้บังคับในปัจจุบันยังจำกัดสิทธิคนพิการ ถึงแม้ว่ากฎหมาย ระเบียบหรือข้อบังคับนี้บางส่วนยังเปิดช่องให้คนพิการสามารถเข้าทำงานได้ตามดุลยพินิจของผู้คัดเลือก แต่ส่วนมากแล้วการตีความหมายของผู้ใช้มักปิดกั้นโอกาสของคนพิการ

กฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับที่กีดกันสิทธิคนพิการในการเข้าทำงานที่มีคำว่า “ไม่เป็นผู้ที่มีร่างกายทุพพลภาพ จนไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้” ได้แก่

1. พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการการเมือง พ.ศ. 2516
2. พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2535
3. พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการรัฐสภา พ.ศ. 2518
4. พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตำรวจ พ.ศ. 2521
5. พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. 2523
6. ข้อบังคับองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทยว่าด้วยการพนักงาน พ.ศ. 2536
7. ข้อบังคับการประปาส่วนภูมิภาค ว่าด้วยการกำหนดตำแหน่ง อัตราเงินเดือน การบรรจุ การแต่งตั้ง การเลื่อนขั้นเงินเดือน การถอดถอน ระเบียบวินัย การลงโทษ และการอุทธรณ์การลงโทษของพนักงาน พ.ศ. 2522
8. ข้อบังคับการเคหะแห่งชาติ ฉบับที่ 66 แก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 1 ว่าด้วยการบรรจุ การแต่งตั้ง การคัดเลือก หรือการลดขั้นเงินเดือน การออกจากตำแหน่ง วินัย การลงโทษ และการอุทธรณ์การลงโทษของพนักงาน
9. ข้อบังคับองค์การพลกษัตริย์ ว่าด้วยการพนักงาน พ.ศ. 2525
10. ข้อบังคับการสวนสัตว์ ว่าด้วยระเบียบพนักงานองค์การสวนสัตว์ พ.ศ. 2536
11. ข้อบังคับของการสื่อสารแห่งประเทศไทย ฉบับที่ 3 ว่าด้วยการบรรจุ การแต่งตั้ง การเลื่อนขั้นเงินเดือน การตัดเงินเดือน การลดขั้นเงินเดือน การถอดถอน ระเบียบวินัย การลงโทษ และการอุทธรณ์ การลงโทษของพนักงานและลูกจ้าง พ.ศ. 2520
12. ข้อบังคับการทางพิเศษแห่งประเทศไทย ฉบับที่ 124 ว่าด้วยพนักงาน หมวด 2 การบรรจุ การแต่งตั้ง และการพ้นจากตำแหน่ง
13. ข้อบังคับองค์การแก้ว ว่าด้วยการพนักงาน พ.ศ. 2523 หมวด 1 การจ้างและการบรรจุ
14. ข้อบังคับการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ฉบับที่ 14 ว่าด้วยพนักงาน พ.ศ. 2526
15. ข้อบังคับเกี่ยวกับคุณสมบัติของบุคคลที่สามารถทำงานกับองค์การการส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย
16. ข้อบังคับการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคว่าด้วยระเบียบพนักงาน พ.ศ. 2517 (ฉบับที่ 1 - 9)
กฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับที่กีดกันสิทธิคนพิการในการเข้าทำงานที่มีคำว่า "คนพิการทุพพลภาพ" ได้แก่
 1. ข้อบังคับการประปาครหลวง ฉบับที่ 28 ว่าด้วยการบรรจุการแต่งตั้ง และการถอดถอนพนักงาน พ.ศ. 2517
 2. ระเบียบข้อบังคับการรถไฟแห่งประเทศไทย ฉบับที่ 3.1 การบรรจุ การแต่งตั้ง การถอดถอนพนักงานของการรถไฟแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2529

3. ข้อบังคับองค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ ว่าด้วยการบรรจุ การแต่งตั้ง การเรียกประกัน การเลื่อนเงินเดือน และการถอดถอนสำหรับพนักงานและคนงาน พ.ศ. 2541

4. ข้อบังคับการทำอาภาศยานแห่งประเทศไทย ฉบับที่ (2) ว่าด้วยการบรรจุ การแต่งตั้ง การออกจากตำแหน่ง วินัย และการลงโทษของพนักงาน พ.ศ. 2525

5. ข้อบังคับองค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย ฉบับที่ 43 ว่าด้วยพนักงาน

6. พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ พ.ศ. 2521

กฎหมาย ระเบียบหรือข้อบังคับที่กีดกันสิทธิคนพิการในการเข้าทำงาน มีคำว่า "ไม่เป็นผู้มีร่างกายหรือจิตใจบกพร่องอันเป็นเหตุให้เป็นเป็นผู้ย่อสมรรถภาพในการประกอบอาชีพ" ได้แก่

1. พระราชบัญญัติหนายความ พ.ศ. 2528

2. ระเบียบว่าด้วยการสมัครงาน ของโรงงานยาสูบ พ.ศ. 2513

3. ข้อบังคับองค์การเภสัชกรรมว่าด้วยการบรรจุ การแต่งตั้ง การออกจากงานระเบียบวินัย การลงโทษและการร้องทุกข์ของพนักงาน พ.ศ. 2511 หมวด 2 การบรรจุ

4. ข้อบังคับว่าด้วยระเบียบพนักงานองค์การคลังสินค้า (ฉบับที่ 9) พ.ศ. 2516 ลักษณะ การสอบคัดเลือกและการคัดเลือก

5. ข้อบังคับว่าด้วยการแต่งตั้ง ถอดถอน เลื่อนและลดเงินเดือน และการกำหนดอัตราเงินเดือนพนักงานการท่าเรือแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2498 หมวด 1 การแต่งตั้งพนักงาน

6. ข้อบังคับว่าด้วยระเบียบพนักงานและลูกจ้างสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล พ.ศ. 2521 ลักษณะ 3 การทดสอบและการคัดเลือก

7. ข้อบังคับองค์การสุรา ว่าด้วยระเบียบพนักงานสุราในสังกัดองค์การสุรา พ.ศ. 2507 การบรรจุ

8. ข้อบังคับการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ฉบับที่ 291 ว่าด้วยบุคคล พ.ศ. 2537 หมวด 1 การจ้าง การบรรจุ การแต่งตั้ง การเลื่อนระดับ และการย้าย

9. ระเบียบว่าด้วยเรื่องการสมัคร บรรจุ และการให้ออกของพนักงานเจ้าหน้าที่ องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.) พ.ศ. 2495 การรับสมัคร

10. ข้อบังคับการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย ว่าด้วยการบริหารงานบุคคล พ.ศ. 2539

11. พระราชบัญญัติควบคุมการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. 2479

3. ร่างพระราชบัญญัติสถาบันแรงงานคนพิการแห่งชาติ พ.ศ. ... ด้วยประเทศไทย ประสบปัญหาทางเศรษฐกิจทำให้มีคนตกงานจำนวนมาก และปัญหานี้ได้ส่งผลกระทบโดยตรง และโดยอ้อมต่อคนพิการด้วย ผู้แทนองค์กรของคนพิการจึงได้เข้าพบกับกรมการแรงงานและสวัสดิการสังคม สภาผู้แทนราษฎร เพื่อหารือถึงแนวทางการส่งเสริมอาชีพสำหรับคนพิการ และจากความร่วมมือของหลายฝ่ายจึงได้จัดการสัมมนาขึ้น ผลของการสัมมนาชี้ให้เห็นถึงปัญหาทั้งด้านมาตรการทาง

กฎหมาย และปัญหาทางด้านกลไกการบริหารจัดการและการติดตามผล จากการสัมมนาได้มีมติเห็นชอบให้มีการยกร่างพระราชบัญญัติสถาบันแรงงานคนพิการแห่งชาติ พ.ศ. ... ขึ้น ซึ่งคณะอนุกรรมการแรงงานและสวัสดิการสังคมที่ทำหน้าที่ยกร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ ได้ทำการยกร่างเสร็จสิ้นตั้งแต่วันที่ 1 มีนาคม พ.ศ. 2543 ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้มีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

1. รูปแบบของสถาบันเป็นนิติบุคคลที่บริหารจัดการโดยมีคณะกรรมการบริหารที่มาจากภาครัฐ และเอกชน และองค์กรคนพิการที่เกี่ยวข้อง มีการคัดเลือกผู้อำนวยการสถาบันที่เป็นผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในด้านแรงงานคนพิการ

2. กำหนดกรอบวัตถุประสงค์หลักไว้ 5 ด้าน คือ หนึ่ง การพัฒนาองค์ความรู้และการดำเนินการด้านต่างๆในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการฟื้นฟูสมรรถภาพด้านอาชีพ พัฒนาและเพิ่มโอกาสในการมีงานทำของคนพิการ สอง ส่งเสริมและสนับสนุนการรวมกลุ่มของคนพิการในการประกอบอาชีพและพัฒนาอาชีพ สาม ส่งเสริมและประสานงานในทุกด้านกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับด้านแรงงานทั้งภาครัฐและเอกชน สี่ การคุ้มครองสิทธิและสวัสดิภาพแก่แรงงาน คนพิการ และประการสุดท้าย คือ ประชาสัมพันธ์เผยแพร่เกี่ยวกับแรงงานคนพิการ

3. บทบาทของสถาบันที่เน้นงานด้านวิชาการ การประสานงาน และการสนับสนุนหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน รวมถึงภาคธุรกิจและคนพิการ

4. จัดตั้งกองทุนพัฒนาแรงงานคนพิการขึ้น เพื่อนำเงินกองทุนมาใช้ในการกิจกรรมส่งเสริมอาชีพคนพิการทุกรูปแบบตามวัตถุประสงค์

กฎกระทรวง

ภายหลังการประกาศใช้พระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการฯ ได้มีการออกกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้องตามพระราชบัญญัตินี้ ได้แก่

1. กฎกระทรวงที่กำหนดให้สถานประกอบการของเอกชนรับคนพิการเข้าทำงานในอัตราร้อยละ 0.5 ของจำนวนลูกจ้างทั้งหมด หรือการจ่ายเงินเข้ากองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการครั้งหนึ่งของอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ กฎกระทรวงนี้ให้ไว้ ณ วันที่ 21 กรกฎาคม พ.ศ. 2537 โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม

2. กฎกระทรวงที่กำหนดการวินิจฉัยและออกใบรับรองประเภทความพิการ และได้กำหนดประเภทของความพิการไว้ 5 ประเภท อันประกอบไปด้วย คนพิการทางการมองเห็น คนพิการทางการได้ยิน หรือการสื่อความหมาย คนพิการทางการเคลื่อนไหว คนพิการทางจิตใจหรือพฤติกรรม และคนพิการทางสติปัญญาหรือการเรียนรู้ กฎกระทรวงนี้ให้ไว้ ณ วันที่ 28 กรกฎาคม พ.ศ. 2537 โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข

3. กฎกระทรวงที่กำหนดให้คนพิการได้รับบริการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยวิธีการทางการแพทย์โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ให้ไว้ ณ วันที่ 28 กรกฎาคม พ.ศ. 2537 โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข

4. กฎกระทรวงที่กำหนดลักษณะอาคาร สถานที่ ยานพาหนะ หรือบริการสาธารณะอื่นที่เกี่ยวข้อง มีอุปกรณ์ที่อำนวยความสะดวกโดยตรงแก่คนพิการ ให้ไว้ ณ วันที่ 3 ธันวาคม พ.ศ. 2542 โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม

มติคณะรัฐมนตรี

นอกจากพระราชบัญญัติ กฎกระทรวง ระเบียบ ประกาศ แผน และนโยบายที่กล่าวแล้ว การฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการของประเทศไทยยังมีมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะกล่าวพอสังเขปต่อไป

1. มติคณะรัฐมนตรีเรื่องการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการทางด้านอาชีพและการจ้างงานคนพิการ ลงวันที่ 12 กรกฎาคม พ.ศ. 2537 ที่กำหนดให้เรื่องนี้เป็นนโยบายของรัฐ และให้หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องสนับสนุนงบประมาณและบุคลากร

2. มติคณะรัฐมนตรีเรื่องการให้โอกาสคนพิการเข้าทำงานในหน่วยงานของรัฐและรัฐวิสาหกิจ ลงวันที่ 8 มกราคม พ.ศ. 2540 ที่กำหนดให้ส่วนราชการทุกประเภทและรัฐวิสาหกิจให้สิทธิคนพิการสมัครและคัดเลือกเข้าทำงานด้วยความเสมอภาคตามระบบคุณธรรม

3. มติคณะรัฐมนตรีเรื่องการจัดทำสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการ ลงวันที่ 10 มีนาคม พ.ศ. 2541 ที่กำหนดให้หน่วยงานของรัฐและรัฐวิสาหกิจจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการในอาคารสถานที่ ระบบขนส่งมวลชน และบริการสาธารณะอื่นๆ

ระเบียบและประกาศอื่นๆ

นอกจากกฎกระทรวงแล้วยังมีระเบียบที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ และระเบียบหรือประกาศอื่นอันมีผลต่อการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ ดังนี้

1. ระเบียบคณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการว่าด้วยการจดทะเบียนคนพิการ ลงวันที่ 14 กันยายน พ.ศ. 2537 ซึ่งได้กำหนดให้คนพิการที่ต้องได้รับสิทธิต้องจดทะเบียนคนพิการกับกรมประชาสงเคราะห์ หรือประชาสงเคราะห์จังหวัดทั่วประเทศ และกำหนดสิทธิประโยชน์ในการสงเคราะห์การพัฒนาและการฟื้นฟูสมรรถภาพ

2. ออกแบบระเบียบกรมประชาสงเคราะห์ว่าด้วยการให้เงินอุดหนุนแก่องค์กรสวัสดิการสังคมภาคเอกชน ลงวันที่ 22 กันยายน พ.ศ. 2537 ซึ่งได้กำหนดให้รัฐสนับสนุนเงินอุดหนุนให้แก่องค์กรเอกชน และองค์กรที่ทำงานเพื่อคนพิการก็รวมอยู่ในกลุ่มนี้ด้วย

3. ระเบียบการกู้ยืมเงินกองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ ลงวันที่ 21 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2538 ซึ่งได้กำหนดให้เงินกู้ยืมสำหรับการประกอบอาชีพหรือขยายกิจการสำหรับคนพิการในวงเงิน 20,000 บาท ชำระคืนทุกเดือนในระยะเวลา 5 ปีโดยไม่มีดอกเบี้ย

4. ระเบียบกรมประชาสงเคราะห์ว่าด้วยการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพคนพิการ ลงวันที่ 27 ธันวาคม พ.ศ. 2539 ซึ่งได้กำหนดให้เงินเป็นรายเดือนตลอดชีพเดือนละ 500 บาท แก่คนมีความพิการที่ไม่สามารถประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองได้ มีฐานะยากจน อาศัยอยู่ตามลำพัง หรืออยู่ในครอบครัวที่มีฐานะยากจน

5. ระเบียบคณะกรรมการบริหารเงินกองทุนเพื่อการพัฒนา กีฬาว่าด้วยการให้สวัสดิการบำรุงขวัญนักกีฬากลุ่มพิเศษในการแข่งขันนานาชาติ ลงวันที่ 22 กรกฎาคม พ.ศ. 2539 กำหนดให้มีการจ่ายเงินบำรุงขวัญนักกีฬาคนพิการที่สร้างชื่อเสียงให้กับประเทศ ในการแข่งขันพาราลิมปิกเกมส์ เฟสปิกเกมส์ และการแข่งขันนานาชาติ

6. ประกาศกรมศุลกากรที่ 131/2541 เรื่องหลักเกณฑ์ และเงื่อนไขการนำของเข้ามาสำหรับคนพิการใช้โดยเฉพาะ หรือการใช้ในการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการเพื่อขอรับสิทธิยกเว้นภาษีสำหรับอุปกรณ์หรือเครื่องใช้สำหรับคนพิการ

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ ชื่อสกุล	นายคันสนะ อัครช่วง
วันเดือนปีเกิด	22 กันยายน 2521
สถานที่เกิด	เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	1/4 ถ. เจริญมิตร 3 แขวงวัดเทพศิรินทร์ เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร 10100
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	สำนักงานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2548	เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์การศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2544	เศรษฐศาสตรบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์การพัฒนา) มหาวิทยาลัยกรุงเทพ กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2538	มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนเทพศิรินทร์ กรุงเทพมหานคร